

Limburgse Architectuur Proeven !

Dat architectuur een boeiend cultureel verschijnsel is, had men u vast al eens verteld. Misschien bent u er zelfs wel van overtuigd. Men zal het in ieder geval wel geprobeerd hebben: de hoeveelheid boeken die over het onderwerp verscheen, volstaat inmiddels om er een kleine canyon mee te vullen.

Maar misschien hebt u over die boeken het volgende ontdekt:

- Ze gaan over gebouwen die u misschien nooit zelf zal kunnen aanschouwen of over architecten met een hoge sterrenstatus.
- Ze staan vol onbegrijpelijke filosofische traktaten die u met de beste wil van de wereld niet doorworsteld krijgt.
- Ze tonen allerlei complexe plannen waarbij u zich eigenlijk niets kan voorstellen.
- Ze tonen gebouwen, zo buitenaards leeg en proper, dat u spontaan uw hele inboedel naar de kringloopwinkel wil brengen.

Als dat zo is, maar u bent nog steeds geboeid door de vorm van onze leefomgeving, dan hebben wij goed nieuws voor u: wij geloven niet alleen dat het anders kan, we gaan het op de volgende pagina's bewijzen ook. Er wacht u een helder overzicht van architectuur om de hoek: geen hoogstandjes in Sydney, Parijs of Tokyo, maar bewoonbare ontwerpen, bij u in de buurt.

Tenminste, als u in de buurt van Limburg woont. Dit boek gaat over hedendaagse Limburgse architectuur. Onze provincie is vooral bekend van traditionele vlaaien, eeuwenoude, ja zelfs bronsgroene eikenbossen, goede oude jenever en Bokrijk. De Limburgse uithangborden zetten meestal het verleden van de provincie in de verf. Die aandacht voor de roots is zeker een deugd, maar heeft ook z'n nadelen. Limburg profileert zich vandaag als een jonge, dynamische provincie binnen Vlaanderen en de Euregio. Om die dynamiek te tonen, zijn de klassieke uithangborden ongeschikt. De Limburgse architectuur daarentegen...

Architectuurwijzer, de organisatie die zich al jaren bezig houdt met de promotie van architectuur in Limburg, wil met deze publicatie een beeld geven van kwaliteitsvolle architectuur in Limburg, die de afgelopen jaren gerealiseerd werd. Om u een objectieve selectie aan te bieden, deed Architectuurwijzer beroep op een aantal mensen uit het professionele veld van de Vlaamse architectuur en architectuurkritiek. Maakten een keuze uit meer dan tweehonderd inzendingen: Katrien Vandermaliere (directeur VAI), Iwan Strauven (redactie A+) en Mario Deputter (medewerker team Vlaams Bouwmeester).

Uiteindelijk werd een dertigtal projecten geselecteerd. De argumenten om iets goed of af te keuren, waren (o.a.): de architecturale betekenis, de relatie met de context, de gebruikswaarde, de belevingswaarde van het concept en het duurzame karakter. Opmerkelijk is de grote diversiteit aan projecten die door de jury gekozen werden: van individuele tot collectieve woningbouw, van supermarkt tot geitenstal, van schouwburg tot gemeentehuis... Een bonte mix van bouwprojecten, kortom, maar dit boek laat ook de kleurrijke individuen zien die schuilgaan achter de façades. Aan de hand van enkele scherpe vragen worden architecten(bureaus) op de rooster gelegd over het hoe & waarom van hun werk. Sommige beantwoordden onze vragen openhartig en in de juiste volgorde, anderen kozen voor een andere vorm om hun verhaal te vertellen.

Architecten houden er soms een specifiek taalgebruik op na. Voor de leken onder ons hebben we de vreemdste woorden of woordgebruiken verklaard in een lijst achteraan. Verwijzing daaraan gebeurt met dit symbool: ■

Is er meer? Ja, er is meer. Dit boek laat de jonge honden van de Limburgse architectuur aan het woord over hun fascinaties, dromen en visies. Hun ideeën vormen een hoogst subjectief tegengewicht voor de "objectieve" keuze van de jury. Tot slot toont dit boek hoe architectuur zijn weg vond naar het meest gelezen dagblad van de Limburgse wereldburger. Wat beschouwen de media als actueel architectuurnieuws? Wat waren de opvallende trends volgens de pers?

Architectuurwijzer wil een grotere gevoeligheid creëren voor architectuur in het algemeen en voor Limburgse architectuur in het bijzonder. We hopen dat dit boek u aan het denken en praten zet, maar vooral dat u straks met een nieuwe blik uw straat in kijkt.

De redactie

OPENBAAR GEBOUW: VLAAMS ADMINISTRATIEF CENTRUM HASSELT

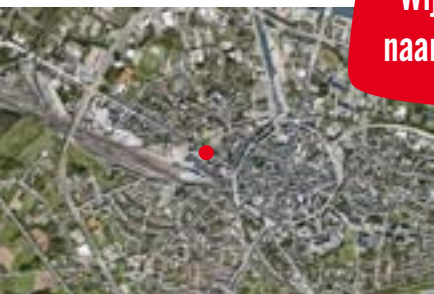
Koningin Astridlaan 50, 3500 Hasselt

Bouwheer: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – Afdeling Gebouwen
Programma: ontwerp en bouw van het Vlaams Administratief Centrum in Hasselt
Oppervlakte: 16.347m² bovengronds, 8.354m² ondergronds
Ontwerp: 1997
Oplevering: gebouw: 2003, interieur: 2004

Architect: a2o-architecten / AWG architecten

“Wij zoeken voor onze projecten steeds naar een gepaste aanwezigheid.”

lees verder op p.16

De aanwezigheid van dit overheidsgebouw moest de stationsomgeving doen opleven. De strook tussen de twee kantoorvleugels lijkt op een overdekte straat. De publieke en representatieve functies van het gebouw, zoals het restaurant en de bibliotheek, zijn dan ook aan de “straatkant” geplaatst. Op een doordeweekse dag maakt de “straat” gewoon deel uit van het stedelijke weefsel, maar je kan ze afsluiten (met de draaiende glazen poorten) en dan heb je een omvangrijke foyer. Het gebouw wil herkenbaar aanwezig zijn en op een ingetogen manier de Vlaamse administratie een gezicht geven. a2o koos daarom niet voor spectaculaire architectuur, maar voor duurzaam bouwen. Die filosofie merk je binnenin (economische verlichting en verluchting, eenvoudig en flexibel functioneren omwille van de duurzaamheid), maar ook langs de buitenkant. Er is veel aandacht besteed aan het weglaten van het overbodige. De oranjegekleurde gevelstenen zijn op elkaar gelijmd tot een monolithisch, naadloos weefsel. De hele constructie is teruggebracht tot modulaire, geprefabriceerde elementen. De reductie van het aantal gebruikte materialen maakt van het Vlaams Administratief Centrum een duurzaam gebouw met een heldere en krachtige vorm.

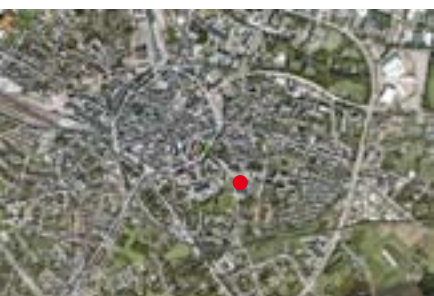

SCHOUWBURG: RENOVATIE GROTE SCHOUWBURG VAN HET CULTUREEL CENTRUM HASSELT

Kunstlaan 5, 3500 Hasselt

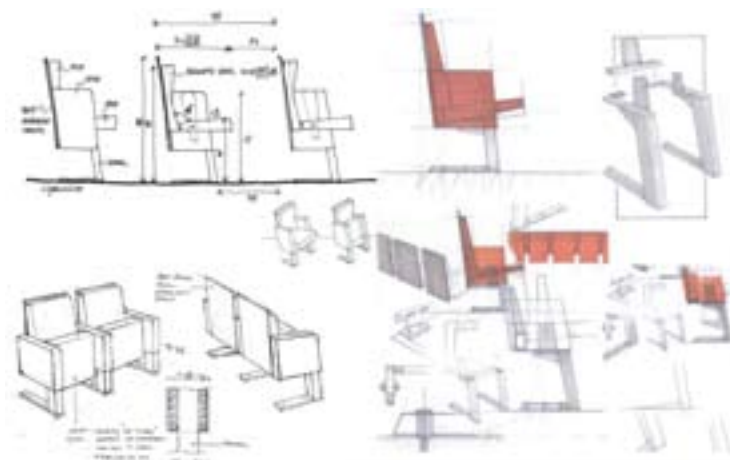
Bouwheer: Cultureel Centrum Hasselt
Programma: renovatie van de grote schouwburgzaal
Oppervlakte: 5.550 m²
Ontwerp: 2005
Oplevering: 2006

Architect: a2o-architecten

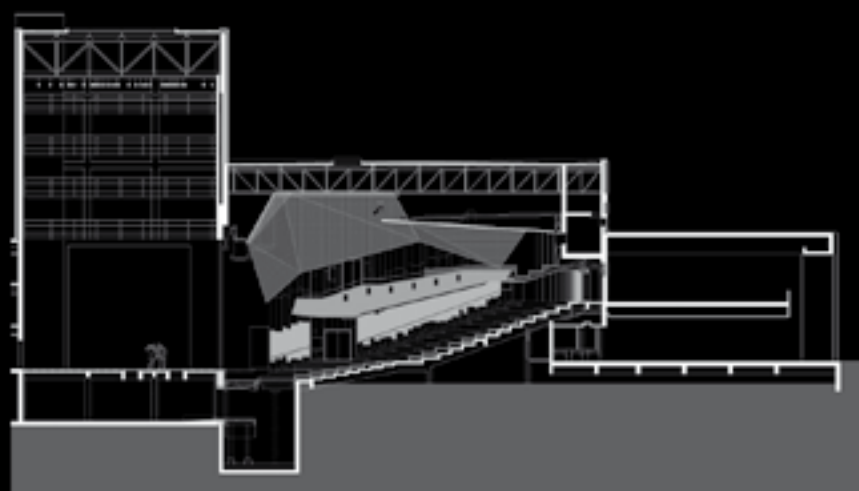
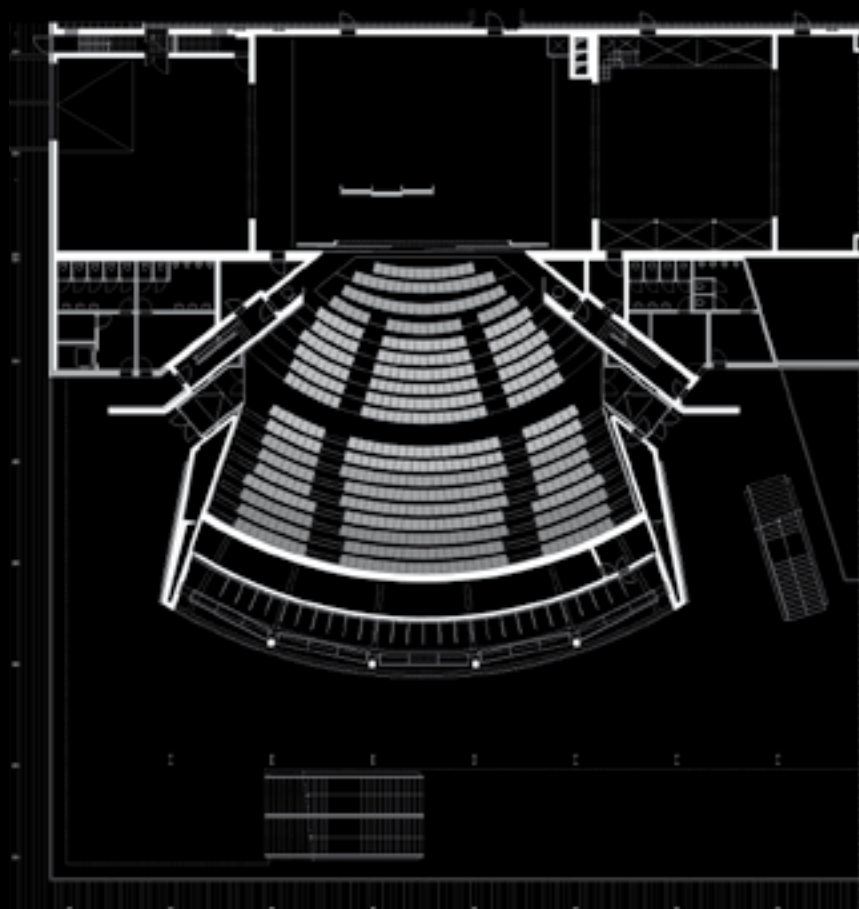
Het Cultureel Centrum van Hasselt werd eind jaren zestig gebouwd naar een ontwerp van de architect en stedenbouwkundige Isia Isgour. Na vijfendertig jaar intensief gebruik was het nodig om de grote schouwburg aan te passen aan de huidige noden. Ze werd getransformeerd tot een hoogtechnologische, stijlvolle theaterzaal met extra zitcapaciteit en comfort, een verbazende akoestiek en optimale zichtkwaliteit voor iedere zitplaats.

Ervaring en aanwezigheid, vergroting en intimiteit, aandacht en toegankelijkheid, het zichtbare en het hoorbare... Voor al deze aspecten die belangrijk zijn voor de beleving van kunst en cultuur, biedt het concept voor de grote zaal ruimte.

APPARTEMENT: TRANSFORMATIE VAN EEN ZOLDERRUIMTE

Steenweg naar Borgloon 31, 3830 Wellen

Bouwheer: Lilianne Bolkaers, Sam Vaes
Programma: inrichting van een zolderruimte tot appartement
Oppervlakte: 250 m²
Ontwerp: 2002
Oplevering: 2004

Architect: Jo Broekx & Marcella Schiepers

Verscholen achter een weelderige haag, in het midden van een groot perceel in het landelijke Wellen, ligt de woning van de familie Vaes-Bolkaers. De ruime villa is een typisch product van de jaren zeventig, toen er van efficiënt grondgebruik of compact bouwen nog geen sprake was. Het volledige bouwprogramma, dat ongeveer 250 m² beslaat, is integraal op de begane grond uitgevoerd. De stedenbouwkundige verplichting om te bouwen met een hellend dak leverde een bijkomende maar onbenutte ruimte op met dezelfde oppervlakte. In 2002 werd beslist om deze ruimte te transformeren tot een volwaardige woonst voor één van de zonen van het gezin.

In het ontwerp is gezocht naar ingrepen die de gevraagde woonruimte reorganiseren zonder afbreuk te doen aan de ruimtelijke kwaliteiten van de open zolderruimte. In eerste instantie wordt de maximaal nuttige vloeroppervlakte gedefinieerd door de snijding van een fictief horizontaal vlak met het hellende dak op een hoogte van 110 cm, en 220 cm ter hoogte van de nachthal. In de afgesneden ruimten worden de nevenfuncties en technische voorzieningen ondergebracht.

Vier afzonderlijke volumes met een eigen functie (zitten, koken, slapen, baden) en een hoogte van 110 cm, maken de lege ruimte bewoonbaar. De omvang van deze volumes wordt zo bepaald dat de dag- en nachtfuncties dezelfde vloeroppervlakte in beslag nemen.

- 01 ZITTEN
- 02 KOKEN
- 03 SLAPEN
- 04 BADEN
- 05 inkom / trap naar inkomhal
- 06 logeerkamer
- 07 toilet
- 08 wasplaats / berging
- 09 terras / buitentrap

interviews

Cocoon Architecten

Wat is uw architecturale filosofie?

Vanuit een holistische visie trachten wij voor de klant een hedendaagse architectuur te ontwikkelen met veel aandacht voor de verhoudingen tussen transparantie en privacy. Het ontwerpproces, de fase waar-in de architectuur volledig wordt afgestemd op haar toekomstige gebruiker, is en blijft daarom in onze werkmethode dé belangrijkste fase.

In hoeverre zijn de geselecteerde projecten representatief voor uw visie als architect?

De bouwheer en de architecten spraken van bij het begin dezelfde taal; het project sluit dan ook naadloos aan bij onze visie: open ruimtes, een specifieke vormgeving en een architectuur die niet stopt bij het ontwerpen van een huis maar rechtstreeks invloed heeft op de gebruikers en hun levenswijze.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Nee, architectuur is universeel en steeds in beweging.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Vanaf het moment als kind dat je beseft in welke ruimte je je goed voelt, en in welke ruimte niet.

Vennoten:

Peter Geraerts (architect)

aantal medewerkers:

3

oprichting:

2004

a2o-architecten

Wat is uw architecturale filosofie?

a2o-architecten, atelier voor architectuur en omgeving, is een multidisciplinair team van ontwerpers in architectuur, stedenbouw en interieurarchitectuur. Wij streven ernaar opdrachten aan te pakken als vraagstukken, te beantwoorden op een hedendaagse en tijdsbestendige wijze die vernieuwing mogelijk maakt maar tegelijk de tand des tijd weerstaat en daardoor duurzaam is.

In een voortdurend open, intern en extern debat wordt elke ontwerpopgave daardoor een uitdagende evenwichtsoefening tussen logische eenvoud en poëzie, ruimtelijkheid en tastbaarheid, integratie en identiteit, diepgang en relativisering. Wij staan als team voor een onderzoekende ontwerphouding. Samenwerken binnen het team en met alle partners uit het bouwproces, staat centraal.

In hoeverre zijn de geselecteerde projecten representatief voor uw visie als architect?

Wij vinden de twee projecten die werden opgenomen in deze publicatie representatief voor het werk van onze groep. Het zijn twee erg uiteenlopende projecten met een eigen specifieke moeilijkheidsgraad. In beide projecten zetten we erg in op duurzaamheid, maar willen we ook iets mooi maken en een soort "evocatief moment" inbouwen. Beide projecten kwamen tot stand binnen complexe randvoorwaarden en getuigen van het vakmanschap van een volledig bouwteam.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Wij zoeken voor onze projecten steeds naar een gepaste aanwezigheid. Of dit gaat over een huis in de straat, appartementen in een stedelijke context of een landschappelijke invulling: elke specifieke situatie wordt gezien als een uitdaging. Wij geloven in een regionale context; die is Vlaams en Euregionaal.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Wij denken dat vele collega's op dit kantoor hun beroepskeuze en liefde danken aan een visioen bij nacht en ontij. Iedere dag zijn wij creatief en innovatief bezig en dat is een fantastisch gevoel. Het "nulmoment" is voor iedereen anders.

Vennoten / bestuurders:

Jo Berben, Ingrid Mees, Luc Vanmuysen

aantal medewerkers:

24

oprichting:

2000

Cleuren-Merken

Wat is uw architecturale filosofie?

Onderzoek, programmavernieuwing, contextinvloed, conceptuele benadering, helderheid, behaaglijkheid en beleving.

In hoeverre zijn de geselecteerde projecten representatief voor uw visie als architect?

De geselecteerde projecten zijn uitgewerkt met de genoemde criteria.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Nee.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Op ongeveer dertienjarige leeftijd. Bouwen is al generaties lang een vanzelfsprekendheid in de familie Cleuren.

Vennoten:

Guy Cleuren en Josiane Merken

Medewerkers:

Een drietal freelance medewerkers.

oprichting:

1990

Lens°ass

Wat is uw architecturale filosofie?

Door de visie van de klant geïnspireerde projecten, sterk van beleving en beeldvorming, geschreven en ontworpen op de specifieke plek, met een resultaat van ogenschijnlijke eenvoud.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

Elk project is op zichzelf representatief binnen het gestelde gegeven. Uniformisering van uitgangspunten past niet in onze zoektocht naar architectuur.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Ik denk dat Limburg te klein is om als context te fungeren.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Een bewustwordingsproces in architectuur stopt nooit. Het begint bij de eerste ontdekking als kind: een mooie, moderne en huiselijke omgeving bij je speelkameradje. Ik hoop dat het ook nooit stopt.

Vennoten:

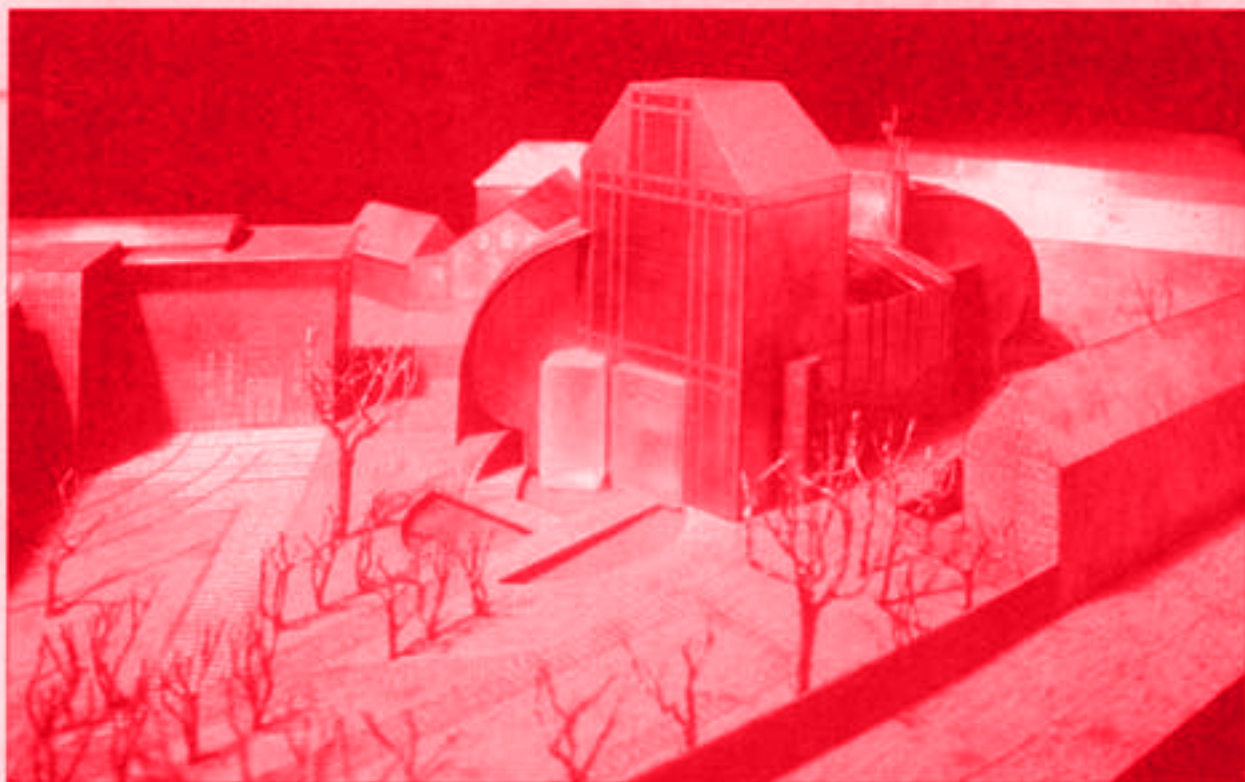
Bart Lens

Medewerkers:

18

oprichting:

1995

800 miljoen voor Hasselts Begijnhof

HASSELT – Gisteren heeft de bestendige deputatie de laatste knoop moed de ingrijpende renovatie van het Hasseltse Begijnhof doorgetrukt. Als het nodige geld gevonden wordt, start er tegen 2004 boven de Begijnhuizen een ultramodern, schelpvormig auditorium dat aan 600 mensen plaats biedt. Kestprijs is minstens 800 miljoen frank. De renovatiewerken aan het Begijnhof beginnen in oktober van dit jaar. «Het beroemde Italiaanse architectenbureau Scarpa zal het Begijnhof helemaal vernieuwen aan de Hasseltaren teruggeven. Dit wordt een groot, nieuw monument voor de stad. Een wereldmonument voor 2000,» zegt de gedeputeerde voor cultuur Sylvain Slegers.

De renovatie van het Begijnhof verloopt in vier stadij. Begin oktober van dit jaar wordt de Witte Nieuwstraat tussen Begijnhof en de Provinciale bibliotheek heraan-

gelegd. Er komen onder andere heescafé's. Daarna volgt de renovatie van het poortgebouw en de herinrichting van de Begijnhuizen. Laatste stadions - waar nog geld moet voor gezocht worden - is de bouw van het spectaculaire auditorium. Dat zou enkel te bereiken zijn via een ondergrondse toegang vlak voor de huidige ingang van de bibliotheek. De gedeputeerde hoopt dat er een rechtstreekse verbinding komt met de ondergrondse parking op het Kolonel Desartplein.

Het nieuwe auditorium, een akoestisch en architecturaal pareltje, zou vanaf de groene boulevard te zien zijn. Als culturele poort op de binnenstad. De renovatie kadert in de ambitieuze millennium-plannen van de gedeputeerde. Die behelzen naast de conservering van historisch straatmeubilair ook een provincie-omvangend beeldenproject. In de elf Limburgse kantoorhoofdplaatsen komt

er tegen het jaar 2000 een millennium-kunstwerk. Daarnaast wil de gedeputeerde voortgaan met de programmering van grote culturele manifestaties. Verder wil hij van Hasselt een boeken- en cultuurstad maken. En ook het Provinciaal Centrum voor Beeldende Kunsten zal een totaal nieuwe koers varen. Er komen grote themaprojecten.

Het eerste totaalproject heet 'In de ban van de Ring' en zal in de zomer van 1999 enkele maanden uitwaaien over de Hasseltse binnenstad. Curator en galeriehouder Annemie Van Laethem coördineert het geheel.

P.D.
(Foto: HB&L)

«Hasselt krijgt een wereldmonument».
Blz. 13.

Steun van Jean

Eerste Amerikaans concert

Het Belang van Limburg
3 april 1998

Foto: Tony VAN GALEN

De bestaande brug (foto links) over de kanaalkom wordt afgebroken en vervangen door twee fiets- en voetgangersbruggen (illustratie boven).

Ontwikkeling van Blauwe Boulevard langs kanaalkom

HASSELT

Dirk JACOBS

Na de Groene Boulevard krijgt Hasselt ook een Blauwe Boulevard. Dat moet een dubbele promenade worden langs de kanaalkom. Het stadsbestuur hoopt deze Blauwe Boulevard - blauw verwijst naar de kleur van het water - nog voor het einde van deze legislatuur te realiseren. De bestaande brug over de kanaalkom wordt afgebroken en vervangen door twee fiets- en voetgangersbruggen.

«Wonen aan het water». De slogan dachten dat het niet, dat het te gehurfd was, willen we nu een grovender verkeerders buurt een nieuw uitzicht geven. Daarvoor doen we uiteraard

«Na de realisatie van de Groene

Boulevard, waarvan ook veel mensen dachten dat het niet, dat het te gehurfd was, willen we nu een grovender verkeerders buurt een nieuw uitzicht geven. Daarvoor doen we uiteraard

Stad wil wonen en wandelen langs het water aangenaam maken

een beroep op projectontwikkelaars die langs de kanaalkom willen investeren», legt Steve Stevaert uit. «De stad moet ervoor zorgen dat de andere factoren, die 'wonen aan het water' interessant maken, ingevuld worden. De ontwikkeling van de 'Blauwe Boulevard' is er één van.»

Voetgangers

Niet als op de Groene Boulevard gaat ook op de Blauwe Boulevard veel aandacht naar de zwakke weggebruiker. «Aan beide zijden van de

kanaalkom komt een brede promenade die wandelen langs de waterkant aangenaam moet maken», zegt Herman Reynders. «Uiteraard voorzien we ook op de Blauwe Boulevard veel groen. Bedoeling is dat er op termijn, als de gebouwen langs het water er staan, ook rustige terrassen langs het water komen. Duidelijk is dat we het vele verkeer rond de kanaalkom willen beperken. Vandaar het voornemen om de huidige brug over de kanaalkom, die eigenlijk geen echte functie heeft, af te breken en te vervangen door twee fiets- en voetgangersbruggen, zodat de zwakke weggebruikers makkelijk van over kunnen wisselen.»

Het stadsbestuur heeft de intentie om de gratis parkeerplaatsen in de buurt van de kanaalkom te behouden. «Buiten de kleine ring willen we een belangrijk aantal gratis parkeerplaatsen blijven aanbieden. De gronden die vandaag zijn afgesloten omwille van de bodemverontreiniging, zijn eigendom van de stad. Een kandidaat-investeerder zal die wel 'krijgen' om te bouwen in een woonwoning van gratis parkeerplaatsen in de onmiddelijke buurt of onder het gebouw», aldus Reynders.

Door deze hele operatie en de aanmaak van het 'masterplan Kanaalkom' dreigen de gebouwen in de onmiddelijke buurt te moeten verdwijnen. Zo is al langer geweten dat de stad op korte termijn de Dockside weg wil aan de kanaalkom. Maar ook Aveve en Covee zullen op termijn moeten verhuizen. «Voor de bedrijven willen we een herlocatie in Hasselt. Het verstedencentrum van Limburg staat nu al leeg. Iets verder ligt onder meer een sanitairzaak. Sanitair, maar dat is veel minder een probleem. We willen de 'verbouwing' van de kanaalkom aanpakken 'op de kop' en dan geleidelijk aan verder werken», besluit Reynders.

ACTUEEL

ZONHOVEN

Onbewoonbare woning met de grond gelijk gemaakt

De woning van het echtpaar Vandebeek-Bussé uit Zonhoven is afgebroken. Ruim één jaar en twee maanden geleden moest het koppel hun woning op de Kleine Hemmenweg verlaten omdat het onbewoonbaar was verklaard. Door graafwerken vlak langs hun woning waren de muren plots begonnen scheuren. «De man die langs ons bouwen, wilde verder met de werken. We moesten dus afbreken, anders zouden we een boete moeten betalen», vertelt Juliette Bussé (66).

De vrouw heeft lang getwijfeld of ze naar de afbraak van haar woning ging kijken. «Uiteindelijk kon ik het toch niet laten. Onze kinderen staan er nog altijd en we werken ook nog in de tuin. Verschrikkelijk. Ze zijn vorige week maandag in de late namiddag begonnen. Eén dag later lag alles bijna tegen de grond. Zoiets vreet aan je. We hebben 42 jaar in die woning lief en leed gedeeld. En nu staat er meer recht.»

Ondertussen woont het koppel al ruim een jaar in een woning van OCMW van Zonhoven. Hoe lang dat nog gaat duren, is onduidelijk. «De zes betrokken verzekeringmaatschappijen zijn er nog altijd uit. Het is een getouwtekort over wie schuld heeft en wie niet. Ze lijken echt niet uit te komen. Wijzelf hebben natuurlijk geen poot om te staan. En dan te weten dat we ons hele hebben en houden kwijt zijn», besluit de vrouw.

MM/

Het Belang van Limburg 16 mei 2001

Werken voor toegangsweg naar mijn dorp

GENK

Bulldozers en griepers

Te koop: asielcentra

Voormalige vakantiedorpen staan alledrie leeg

BRUSSEL - Gezien de grote instroom van vluchtelingen besliste de ministerraad begin 2000 om drie vakantiedorpen aan te kopen voor de opvang van asielzoekers. Er werd in totaal bijna 36 miljoen euro belastinggeld neer-

geteld voor Zon en Zee in Westende, Hengelhof in Houthalen-Helchteren en Les Dolimarts in Bohan. Vandaag staan ze alledrie leeg en wil de overheid ze verkopen. Voor de helft van de prijs of zelfs nog minder.

Oostappen plaatste alvast een nieuw reclamebord aan de ingang.

Foto Raymond LEMMENS

Les Dolimarts

BOHAN - **Vroeger:** In vakantiepark Les Dolimarts in Vresse-sur-Semois (Bohan) logeerden jaarlijks meer dan 50.000 toeristen. Het 7,2 hectare grote park met 58 witte villa's, een centraal gebouw met feestzaal, bowlingbaan en restaurant, was een zegen voor de streek. Iedereen in de buurt pikte zijn grantele mee.

Aankoopprijs: In januari 2001 liet minister Johan Vande Lanotte (spa) het gemeentebestuur weten dat de overheid het centrum ging ombouwen tot opvangcentrum voor 250 asielzoekers en betaalde er 3,1 miljoen euro voor.

Asielzoekers: In Les Dolimarts heeft uiteindelijk nooit een asielzoeker gezeten.

Vandaag: Het ooit zo mooie en populaire vakantieoord ligt er totaal vervallen bij. Vandalen hebben er lelijk huis gehouden. Meubels, sanitair, verwarming tot deuren klinken toe zijn gestolen.

Verkoopprijs: Nog niet bepaald, maar onder de gegeven omstandigheden is het vakantiedomein amper nog iets waard.

Vandalen hebben lelijk huis gehouden in het voormalige vakantieoord.

Foto Philippe LEBEAU

Zon en Zee, enkele maanden voor het een asielcentrum werd.

Foto Peter MAENHOUDT

Zon en Zee

WESTENDE - **Vroeger:** Zon en Zee, vakantiedomein van de Christelijke Mutualiteit, was volledig gerenoveerd toen de overheid besliste het te kopen. Jaarlijks brachten hier duizenden gezinnen hun vakantie door. Voor een appartementje betaalde je zo'n 680 euro per week in het hoogseizoen.

Aankoopprijs: Toenmalig minister van Sociale Integratie Johan Vande Lanotte had er 13,6 miljoen euro voor over.

Asielzoekers: Ondanks hevige protest kwamen eind maart 2001 de eerste van 380 asielzoekers aan. De handelaars stapten naar de rechter omdat Zon en Zee in een zone ligt die op het Bijzonder Plan van Aanleg is ingekleurd als verbruiksrecreatie. Ze kregen op 12 juni 2003 gelijk van de rechtbank in Brugge.

Vandaag: Zon en Zee staat sinds eind vorig jaar te koop. Er zou interesse zijn van het West-Vlaams provinciebestuur en van een aantal vastgoedmakelaars. **Verkoopprijs:** De Regie der Gebouwen hoopt er 9,6 miljoen euro voor te krijgen.

Verlies: Minstens vier miljoen euro.

Thierry GOEMAN

Het Belang van Limburg 22 januari 2004

Het Belang van Limburg 19 mei 2000

Dag van de Architectuur focust op publieke ruimte

HASSELT - Zondag organiseert het Vlaams Architectuurinstituut voor het tweede jaar op rij een 'Dag van de Architectuur' in Vlaanderen. Dit jaar ligt de nadruk op publieke ruimte en openbare gebouwen. In Limburg nemen Hasselt, Tongeren en Lommel deel aan het initiatief. In iedere stad wordt een gebouw opengesteld voor het publiek en in Hasselt werd er ook een architectuurwandeling samengesteld.

Lommel

In Lommel kunnen geïnteresseerden een rondleiding krijgen in evenementencomplex 'De Soeverein'. Het ontwerp van dit indrukwekkende bouwwerk was in handen van Italiaanse architectenpaar Afra en Tobia Scarpa. Ze werkten samen met de vermaarde Vittorio Simoni en Luc Vanroye. Samen slaagden ze erin dit gigantische sportcomplex te overdekken zonder aan de binnenzijde met allerlei pilaren te werken. Het dak wordt gedragen door een gigantische stalen constructie. Twee reeksen stalen kabels komen samen in twee opvallende antennes. De voorgevel werd opgetrokken uit glas en het dak kreeg een lichte kromming. Het complex ligt temidden van een bosrijk recreatiegebied en wordt gebruikt voor uiteenlopende evenementen. Deelnemers voor de rondleiding in het gebouw moeten zich vooraf inschrijven op www.vai.be of op 03/248 84 94.

Hasselt

De Stad Hasselt heeft de afgelopen jaren heel wat invalswegen en buurten vernieuwd. De Groene Boulevard en de Tweetorenwijk waren de meest recente en bekendste grote werken. Volgende in het rijtje is de Hasseltse stationsbuurt. Een ondergrondse parking, een esplanade en een nieuw stedelijk park staan op het plan dat 'West 8' voor de buurt uittekende.

Het Vlaams Huis geeft alvast een idee over hoe de buurt er over enkele jaren zal uitzien. Het gebouw tussen het station en de Koningin Astridlaan werd ontworpen door A20 Architecten en AWG-bOb van Reeth Architecten. Het huisvest bijna vierhonderd ambtenaren. De architecten hebben veel aandacht besteed aan de duurzaamheid. Er werd gezorgd voor een laag energieverbruik, met natuurlijke ventilatie zorgden ze voor een gezond binnenklimaat en er werd veel gebruik gemaakt van duurzame materialen. Het Vlaams Administratief Centrum vormt zondag het vertrekpunt voor de architectuurwandeling. De wandelaars worden geleid langs recente realisaties in de stad en krijgt uitleg over de toekomstplannen. Eentje daarvan is 'De Blauwe Boulevard', de opwaardering van de Hasseltse Kanaalkom. De wandeling vertrekt om 13.30 uur en kost 5 euro, kinderen mogen gratis mee. Deelnemers voor de wandeling of de rondleiding in het gebouw moeten zich vooraf inschrijven op www.vai.be of op 03/248 84 94.

Foto Raymond LEMMENS

Foto Serge MINTEN

Foto HBVL

Tongeren

In Tongeren vormt het Gallo-Romeins Museum de trots van de Provincie Limburg. Het gebouw werd in 1994 opgetrokken in opdracht van het provinciebestuur. Architecten waren De Gregorio en Partners, een Hasseltse architectenbureau dat ook het studiolocomplex van TVL en de voetbaltribune van Staeten uittekende. Het Museum ligt midden in de stad, in een historische omgeving. In de derde eeuw na Christus stond op de plek van het Museum - heel toepasselijk - een Romeinse villa. Het Museum moest een stad-in-de-stad vormen. De aparte gevels, het pleintje voor de ingang en de grote trappenpartijen hebben dit objectief gerealiseerd. Het gebouw biedt talloze mogelijkheden voor tentoonstellingen en die worden dan ook maximaal benut. Deelnemers voor de rondleiding in het gebouw moeten zich vooraf inschrijven op www.vai.be of op 03/248 84 94.

Tanja RUTTEN

De hamvraag

Is een gaskachel in de badkamer af te raden?

HASSELT - Xavier Vansteelandt uit Bellegem heeft voor de verbouwing van zijn herenwoning een rare kronkel, tenminste niemand heeft hem met zekerheid op zijn ongelijk kunnen wijzen. Hij zou immers voor de badkamer, een ruimte met een erg hoog plafond een type verwarming willen kiezen dat heel snel opwarmt en desnoods al even vlug terug afkoelt. In een badkamer mag van hem de warmte zelfs wat zinderen of stralen, dus een inbouwcasette op gas komt daarvoor wel in aanmerking. Naast de functionaliteit is het zicht op vlammetjes vanuit het bad ook mooi meegenomen. Maar kan dat in de badkamer? Zijn er redenen om dit systeem niet te gebruiken, bijvoorbeeld veiligheid, kostprijs, haalbaarheid? Kan een gaskachel ook werken met een tijds-klok, zodat die een half uur op voorhand bij voorbeeld aanslaat?

In principe moet een gaskachel in een badkamer kunnen. Als hij een kachel van een degelijk merk koopt en wanneer deze kachel correct geplaatst is, hoeft de vraagsteller zich over de veiligheid geen zorgen te maken. Misschien is het wel een dure investering omdat men toch relatief weinig uren in een badkamer doorbrengt. Voor woonkamers hebben veel bouwheren die investering er graag voor over omdat ze daar veel vertoeven en omdat een kachel voor veel gezelligheid kan zorgen. Maar als de vraagsteller bereid is om die kosten ook te maken om het snel warm te krijgen in de badkamer en om vanuit zijn bad van het vlammetje te genieten, kan hij dat zeker doen. Een gaskachel met een timer behoort ook tot de mogelijkheden vandaag de dag.

Joke Soetewey - Livios

Ongetwijfeld de meest uitgebreide portaalwijze voor de professionele en particuliere verhuurder met bouw, tuin- en

**Het Belang van Limburg
9 oktober 2004**

Egide Meertens

Wat is uw architecturale filosofie?

In al mijn ontwerpen probeer ik een helder, franjeloos doel voor ogen te houden, bevrijd van modieuze vondsten en overbodige luxe. De combinatie van eerlijke vormen en natuurlijke, duurzame materialen leiden tot een positief minimalisme: een strak én leefbaar resultaat. Elke keer opnieuw lever ik een zoektocht naar ruimtes die voor zichzelf spreken en een hoge belevingswaarde hebben.

Mijn ontwerpmethodologie steunt op drie pijlers.

Allereerst vormen de wensen, de levenswijze en het beschikbare budget van de opdrachtgever de parameters die ik zo goed mogelijk op elkaar probeer af te stemmen. Budgetbeheersing neemt hier een belangrijke positie in. Een goed ontwerp is waardeloos als blijkt dat het niet betaalbaar is.

Een tweede pijler is de context. De omgeving en zeker de relatie tussen architectuur en omgeving vormt een belangrijke meerwaarde voor het project.

De derde pijler noem ik 'eigen inbreng'. Creativiteit in de breedste zin van het woord: steeds opnieuw een maximale belevingswaarde realiseren en creatief omgaan met materie. Contrasten benadrukken materialiteit; die probeer ik dan ook zo harmonieus mogelijk uit te spelen. Verder is een degelijke technische bagage een minimumvereiste voor een succesvol eindresultaat en een positieve impuls voor de creatieve kant van het hele ontwerpproces.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

Bij dit en andere projecten heeft het ontwerpproces zich steeds voltrokken in communicatie met het aanwezige landschap. Ik opteer niet om het landschap als losse factor toe te voegen aan het ontwerp, maar probeer het zo geraffineerd mogelijk te integreren in het totaal.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Ik geloof niet bijzonder in een specifieke Limburgse context. Wel ben ik er van overtuigd dat 'het landschap' als bepalende factor in Limburg een grotere rol speelt dan in andere delen van Vlaanderen of België.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Opgroeien in een landbouwomgeving gaf me weinig mee op het vlak van architectuur. Mijn interesse is langzaam gewekt door wat ik links en rechts in de geschreven pers opmerkte. Naar aanleiding hiervan heb ik mijn studiekeuze gemaakt, is mijn perceptie omtrent architectuur aanzienlijk verbreed en heb ik resoluut gekozen voor een architectenbestaan.

Vennoten:

Egide Meertens

Medewerkers:

8

Oprichting:

1991

Broekx-Schiepers

Deze architecten wensten niet te antwoorden op de vragen

Vennoten:

Jo Broekx & Marcella Schiepers

Oprichting:

2002

Meta architectuurbureau

Wat is uw architecturale filosofie?

Meta is een beweging voor Meta-architectuur die door te bouwen haar visie op architectuur tracht uit te dragen.

Meta staat voor een hernieuwde interesse in het bouwproces, interesse voor de architectuur zelf.

Meta wil zonder theoretisch tijdverlies vanuit de reële, praktische problemen architectuur maken die het banale overstijgt.

Meta houdt van moeilijke klanten met hoge eisen en een duidelijke visie.

Meta denkt niet doeleloos en tijdrovend na, handelt niet overhaast.

Meta onderhandelt.

Meta tracht alle gegevens in één verhaal te herschrijven zonder zich te bekommeren om dure en ingewikkelde trends.

Meta bouwt dan in één daad.

Tijdloos.

METAMANIFEST

We leven in een open tijd. Alles mag en kan of is al eens geweest.

Er zijn nauwelijks nog culturen en er zijn in het geheel geen stijlen meer.

Modern en klassiek zijn vage begrippen.

De architectuur is het noorden kwijt.

Het is ofwel uitgedroogd functionalisme dat denkt dat de vorm uit de functie volgt, ofwel opgeblazen formalisme dat denkt dat de vorm de functie bepaalt.

Boven, over en na deze architectuur staat de Meta-architectuur.

De Meta-architectuur denkt na over architectuur, door architectuur te plegen, door te bouwen.

Ze vertelt over ontwerpen in het ontwerp.

Theorie en praktijk, ontwerp en kritiek, denken en handelen vallen samen.

De Meta-architectuur is een metamodernisme.

Metamodern zijn betekent: de inhoud van de term modern laten verdwijnen door in elke opdracht telkens weer op een andere manier modern te zijn.

De Meta-architectuur verkoopt geen oplossingen en beantwoordt geen vragen. Ze verantwoordt alle vragen in een zinvol geheel.

De Meta-architectuur verwerpt geen enkele functie en ontwerpt geen enkele vorm. De vorm vormt de functie die fungeert als vorm.

Het gebouw is een beschouwing over bouwen.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

Het project is representatief voor Meta. Heel wat van de principes die Meta eigen zijn hebben hier hun vertaling gevonden. Tevens weten de bouwheren het verhaal perfect verder te vertellen in de wijze waarop ze de woning gebruiken.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Nee, maar wel een Vlaamse context. Een context die wij erkennen als zijnde kwalitatief en die wij graag opnemen in onze ontwerpen.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Aangezien Meta een vennootschap is en bestaat uit verschillende personen, hangt het antwoord op deze vraag af van persoon tot persoon.

Vennoten:

Niklaas Deboutte en Eric Soors

Medewerkers:

7

Oprichting:

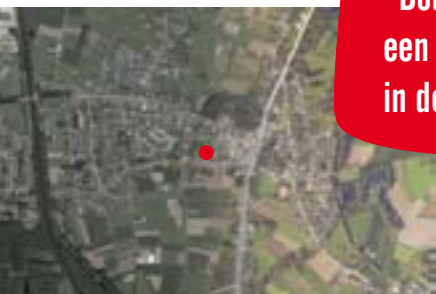
1991

KINDERDAGVERBLIJF: 'T KADEEKE

Spileind 45, 3650 Dilsen-Stokkem

Bouwheer: stad Dilsen-Stokkem
Programma: voor- en naschoolse opvang van kinderen tussen 7 en 12 jaar
Oppervlakte: 592 m²
Ontwerp: 2000
Oplevering: 2001

Architect: Cleuren+Merken

**“Bouwen is al generaties lang
een vanzelfsprekendheid
in de familie Cleuren.”**

lees verder op p.16

Het kinderdagverblijf staat in een niet te dicht bebouwde woonwijk. Het bouwterrein is langwerpig en sluit met drie van de vier zijden aan op het openbaar domein. De Borreshoefstraat is in deze buurt primair. De gevel zal een abstractie zijn van het doorsnee pand in deze straat.

Het concept is gebaseerd op twee dualiteiten: overzicht-toezicht, actieve-passieve zone.

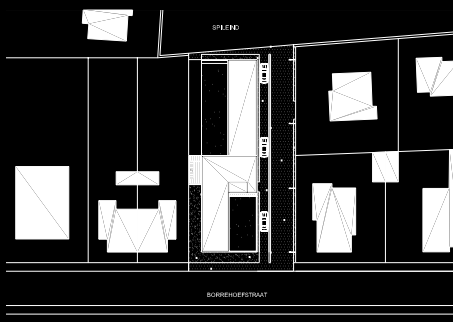
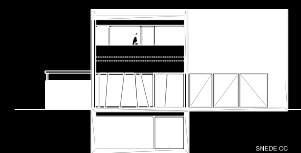
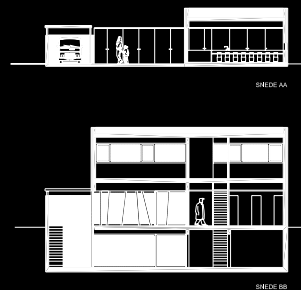
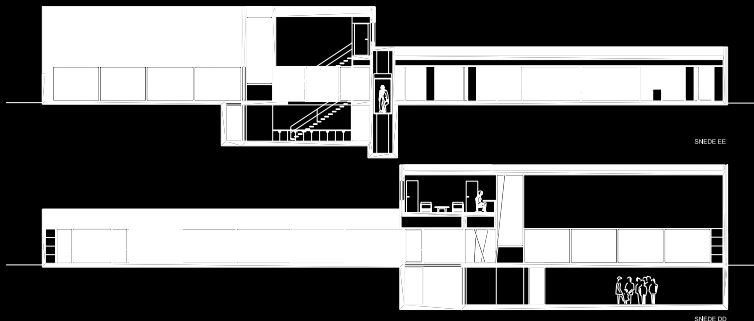
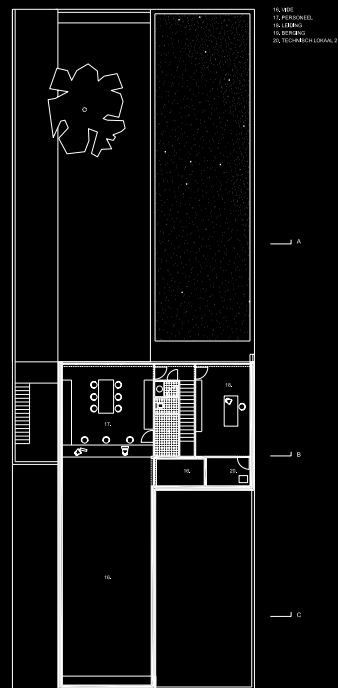
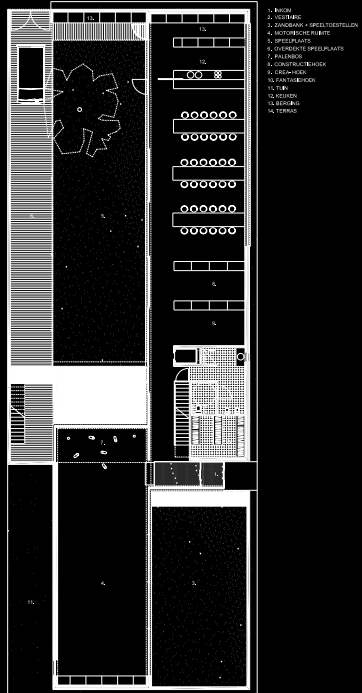
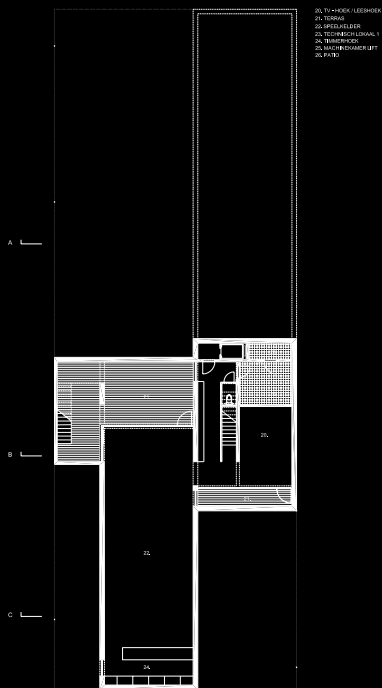
Het terrein wordt in de lengte in twee zones geknipt: de passieve zone (met als functies: eten, knutselen, huiswerk maken, tv kijken, in de zandbak spelen) en de actieve zone, ook op kelderniveau (met de motorische ruimte, de overdekte speelplaats en het buitenspeelveld met gras. Overlappend bevinden zich op de eerste verdieping de beheers- en personeelsruimten.

Tussen de actieve en de passieve zone is over de hele lengte glas. Hetzelfde geldt voor de kopse kanten van de passieve en actieve zone. Door deze opstelling behouden de personeelsleden een goed overzicht op de aanwezige kinderen in de actieve ruimte, terwijl ze zelf in de passieve ruimte de kinderen aan het begeleiden zijn bij het eten, huiswerk maken, spelen, enzoverder.

Door het gecreëerde overzicht zal men binnen, zonder zich te verplaatsen, een totaal toezicht kunnen uitoefenen. Vanuit de personeelsruimte is er eveneens toezicht mogelijk op de actieve zone.

SCHOOL: INBREIDING HOOFDGEBOUW

Elfde liniestraat 25, 3500 Hasselt

Bouwheer: Provinciale Hogeschool Limburg
Programma: uitlokken van presentatie-, pauze-, evaluatie- en representatieve mogelijkheden
Oppervlakte: 784 m²
Ontwerp: 2001
Oplevering: 2003

Architect: Cleuren+Merken

Het schoolgebouw behoort tot een verzameling gebouwen op de Limburgse Hogeschool-campus. Samen vormen ze een vierkant, met centraal een patio. De patoruimte werd niet gebruikt. Omwille van duurzaam gebruik van de ruimte en het binnenklimaat en omwille van een betere relatie tussen de onderwijsvleugels, hebben wij de uitbreiding voorzien op de patio.

Het is de bedoeling een nieuwe component te plaatsen op de patio, bestaande uit drie elementen: het huis, de L-wand met sokkel en de ontsluitingspasserelles. Dit grote object zal door zijn organisatie en ruimtelijkheid inspi-reren tot een bepaald gebruik, afhankelijk van de behoefte van het moment. De opstelling is zo dat het patio-idee toch behouden blijft.

Het huis is een zwevend, lang en smal volume, dat als het ware door het dak wordt geheven. Het deel dat door het dak steekt zal een baken in de omgeving vormen.

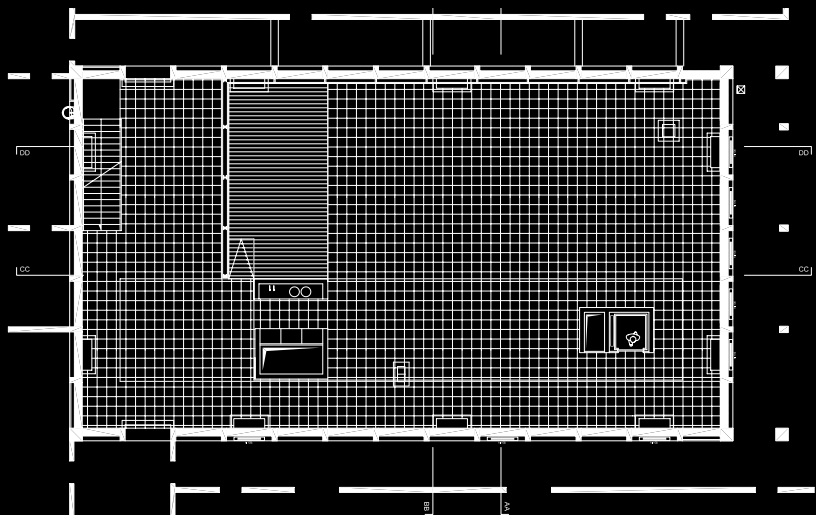
Het huis zelf biedt een aantal ruimten (zelfs op het dak!), die flexibel in het gebruik zijn, net als de component in zijn geheel. Zowel de binnen- als buitenwanden van het volume zijn dragers bij een presentatie; deze wanden zijn transparant en zullen voor 70% licht doorlaten. Zodoende is er een verlichte ruimte, zonder de wanden op te offeren

aan ramen. Aan de overzijde van het huis is er een transparante wand, zodat je de oorspronkelijke gevel kan zien; niettemin is het een soort wand, zodat de nieuwe ruimte afgebakend is. Ze kan ook gebruikt worden om werken op te presenteren.

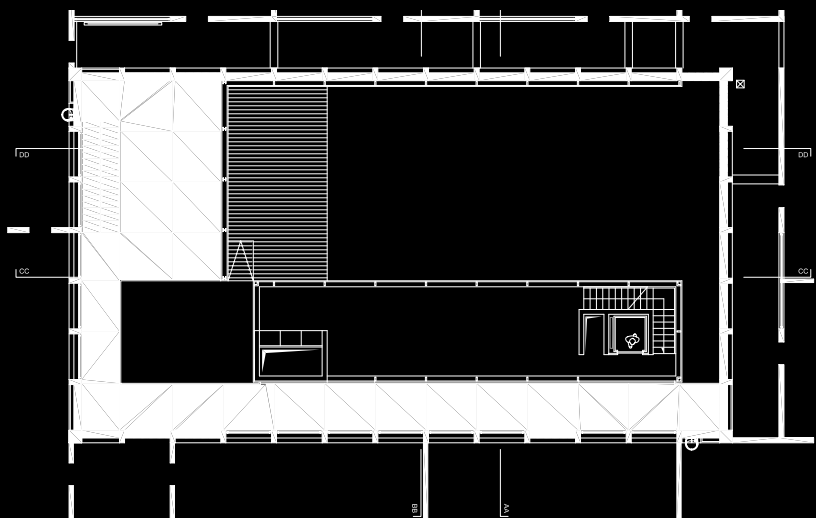
Het ontwerp heeft kortom als doel elementen aan te reiken zonder specifieke functie, maar met voldoende potentieel voor een flexibel gebruik.

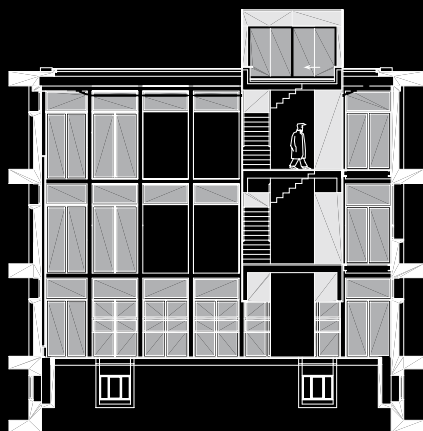

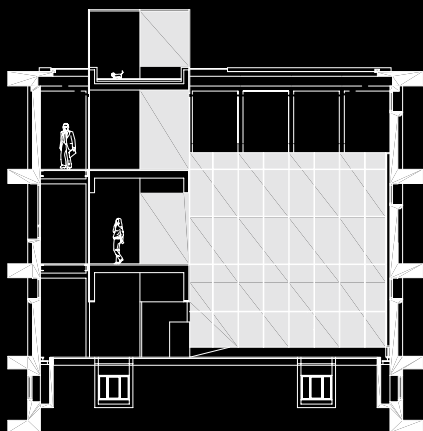
BEGANE GROND

EERSTE VERDIEPING

dwarssnede AA

Dwarssnede BB

WOONHUIS: WONING HAMAL

Spoorwegstraat 35, 3668 Niel-Bij As

Bouwheer: dhr. & mevr. Hamal
Programma: eengezinswoning
Oppervlakte: 170 m²
Ontwerp: 2005
Oplevering: 2006

Architect: COCOON architecten

**“Meer onderzoek naar densiteit
zou het stedenbouwkundig landschap
geen kwaad doen.”**

lees verder op p.16

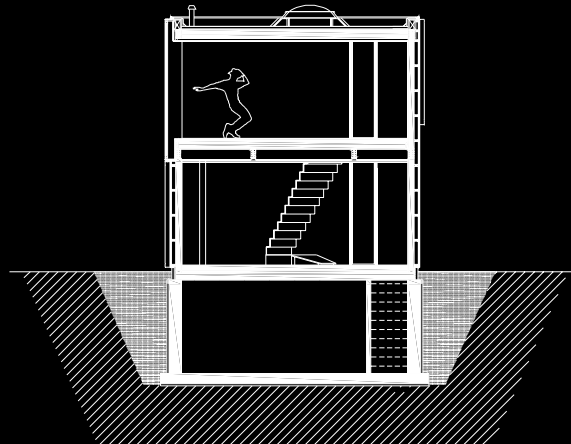
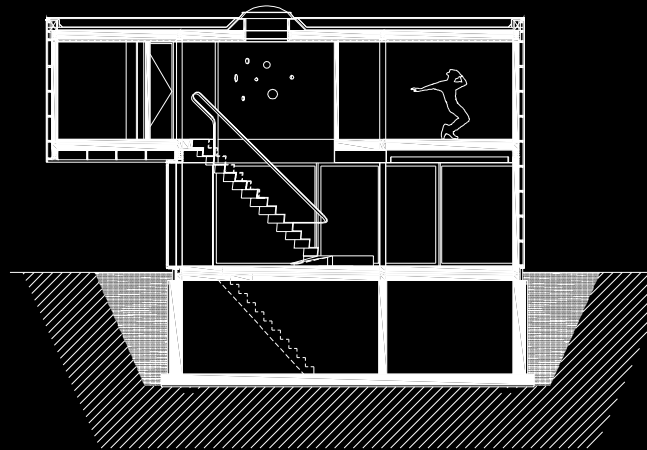
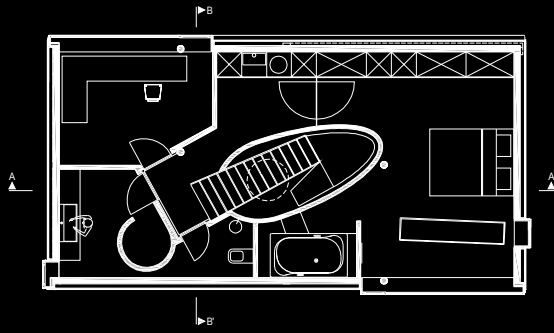
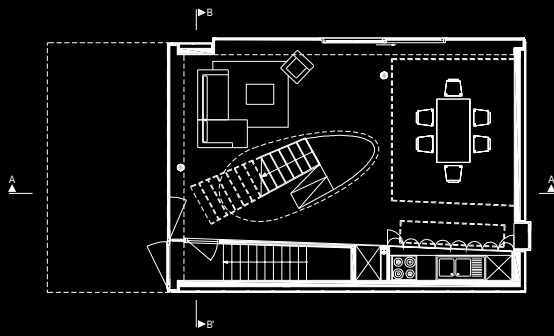
De bouwheer vroeg een hedendaags woonvolume te ontwikkelen, dat in verschillende fases opgericht kon worden, zonder in te boeten aan woonkwaliteit. Het pand is gelegen op een hoekperceel, temidden van een typisch Belgische verkaveling. Het ontwerp ‘woonmachine’ tracht een antwoord te bieden op drie fundamentele vragen:

- Wat is een haalbare verhouding tussen densiteit/klein-schaligheid en woonkwaliteit?
 - Hoe transparantie/licht en privacy combineren in een gecondenseerd volume?
 - Op welke wijze kan dit ontwerp een aanzet zijn tot verbetering van de huidige stedenbouwkundige situatie?
- Ten eerste is er de verhouding densiteit-woonkwaliteit. De benedenverdieping werd volledig opengewerkt, er werd gestreefd naar transparantie naar het terras en de straat én naar een duidelijke relatie met de verdieping waar zich het nachtgedeelte bevindt. Door de benedenverdieping volledig open te laten ontstaat niet alleen een transparante en aangename ruimte die groter lijkt dan ze is, maar het laat de bouwheer ook toe zijn/haar leefomgeving in te delen naar eigen goeddunken. Het enige ruimtebepalende element is de trap die als organische sculptuur de twee verdiepen dynamisch verbindt.

Vervolgens is er de relatie transparantie-privacy. Zoals eerder aangehaald is transparantie een belangrijk onderdeel voor de verwezenlijking van het ruimtelijke effect. Om echter niet aan privacy in te boeten werden de straatgevels zoveel mogelijk gesloten, in tegenstelling tot de achtergevels die maximaal zijn opengewerkt. In de straatgevels werden wel een aantal speelse openingen voorzien, niet enkel voor licht, maar om steeds een dialoog te blijven onderhouden met voorbijgangers, omgeving, het leven. Ten slotte tracht het ontwerp een aanzet te zijn om de stedenbouwkundige kwaliteiten van de omgeving op langere termijn in beweging te brengen. Het ontwerp hoeft geen voorbeeldfunctie te hebben, maar een reflectiepunt mocht het wel zijn. Omgeving en ontwerp moeten elkaar beter aanvoelen en zich naar elkaar keren in plaats van zich in zichzelf op te sluiten. Ook meer onderzoek naar densiteit zou het stedenbouwkundig landschap geen kwaad doen. De woning tracht een zo klein mogelijke ecologische voetafdruk achter te laten, door het gebruik van extra isolatie, een zonneboiler en een warmtepomp die in de winter de verwarming optimaliseert en in de zomer zorgt voor de nodige afkoeling.

STADHUIS: HUIS VAN DE STAD LOMMEL

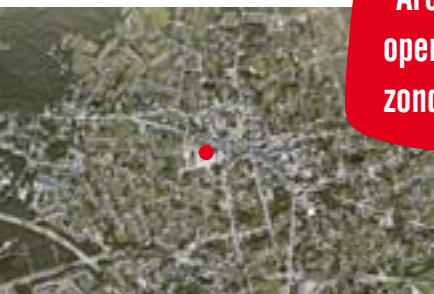
Hertog Janplein 1, 3920 Lommel

Bouwheer: Stadsbestuur Lommel
Programma: Nieuw Administratief Centrum plus OCMW
Oppervlakte: 10.038 m²
Ontwerp: 2000
Oplevering: 2005

Architect: Crepain Binst Architecture

**“Architectuur ontstaat in
open overleg tussen alle betrokkenen,
zonder dogma's.”**

lees verder op p.88

Stadthuizen zijn stedelijke monumenten die hun symbolische kracht danken aan hun historisch karakter. Hun strategische ligging 'aan' een plein heeft steeds een dubbele functie: als democratisch signaal en als verzoenend gebaar naar de bewoners van de stad. Dit Huis van de Stad, als een wenkbrauw op het oog van Lommel, wordt gekenmerkt door een maximale openheid en transparantie. De verheven glazen plint toont zich als een grote etalage of vitrine die uitgaat op de achterliggende publieke rondgang met vier kantoorvolumes op het plein met patio's als natuursteenbalken. De uitkragende luifel en het dakvlak hangen als een zwevende zonneklep rondom het gebouw en houden het geheel met een sterke horizontaliteit op de grond. Het warme zuiderse karakter van travertijn vertaalt deze compositie naar een monumentale abstractie met zin voor duidelijkheid en helderheid.

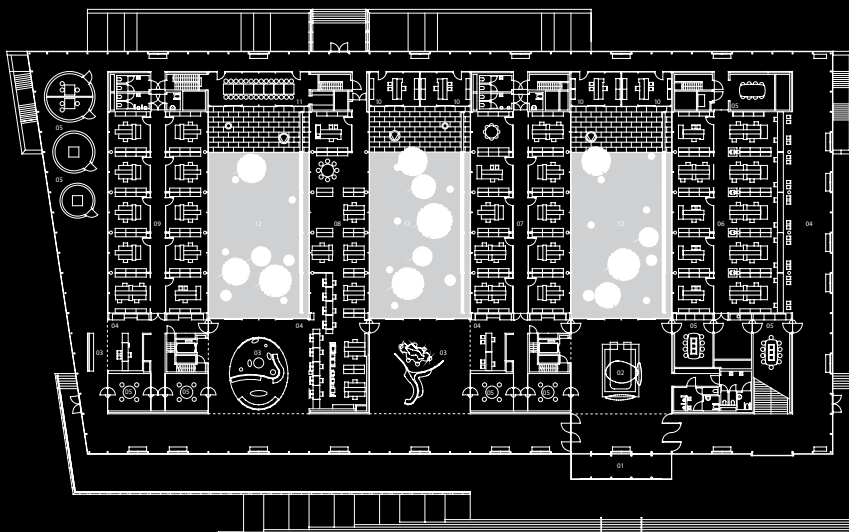

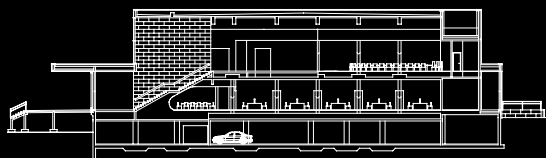
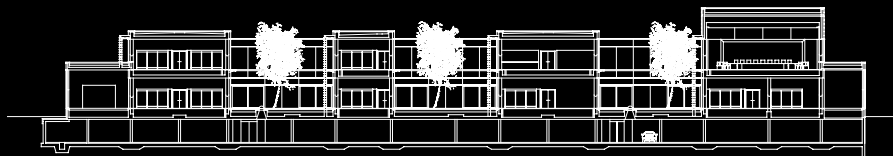
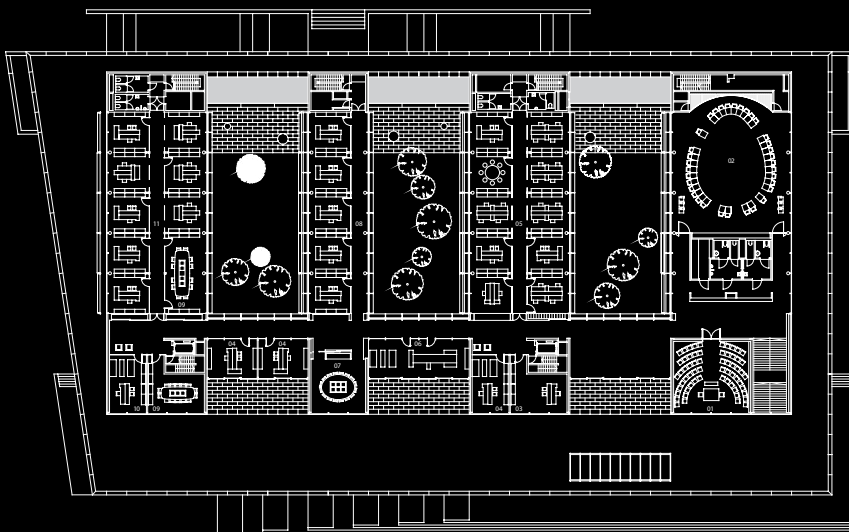

- 01 inkom
- 02 algemene receptie
- 03 wachtzone
- 04 balie
- 05 vergaderlokalen
- 06 technische dienst
- 07 sociale dienst en werkwinkel
- 08 burgerlijke stand en bevolking
- 09 ocmw
- 10 kantoor schepenen
- 11 lunch en keuken
- 12 patio en terras

- 01 trouwzaal
- 02 raadzaal
- 03 kantoor stadssecretaris
- 04 kantoor schepenen
- 05 personeel en financiën
- 06 burgemeester
- 07 collegezaal
- 08 informatica en communicatie
- 09 vergaderlokaal
- 10 voorzitter ocmw
- 11 ocmw

HANDELSZAAK EN WOONRUIMTE: WINKEL/APPARTEMENTEN PANS

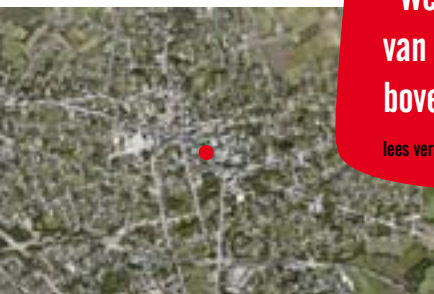
Kerkstraat 46 en Rode Kruisstraat 1a/1b/1c/3a/3b, 3920 Lommel

Bouwheer: nv Pans
Programma: 1 winkel en 5 appartementen
Oppervlakte: 1.315 m²
Ontwerp: 1991
Oplevering: 2006

Architect: D&A architectenbureau

**“We proberen de vertaling
van functionele eisen
boven de banaliteit te verheffen.”**

lees verder op p.69

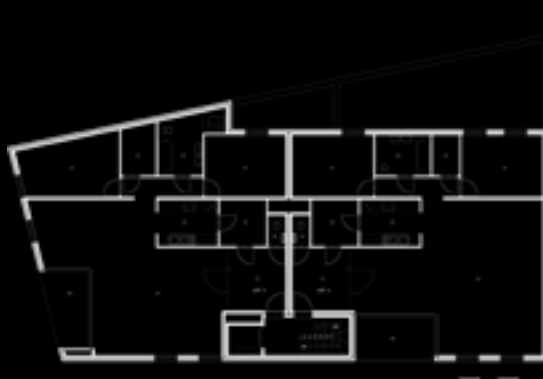
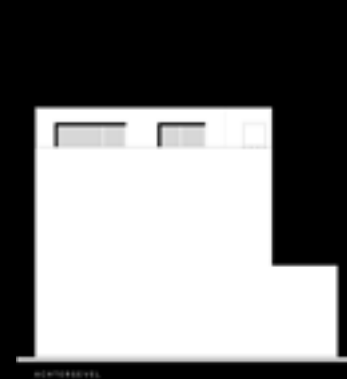
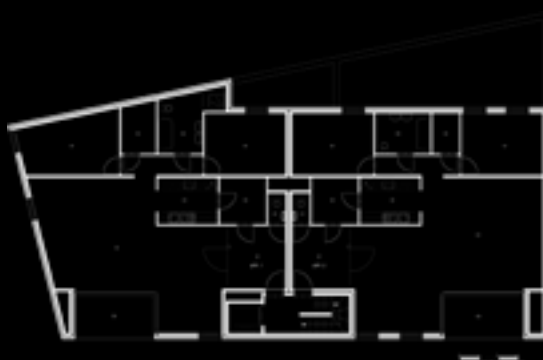
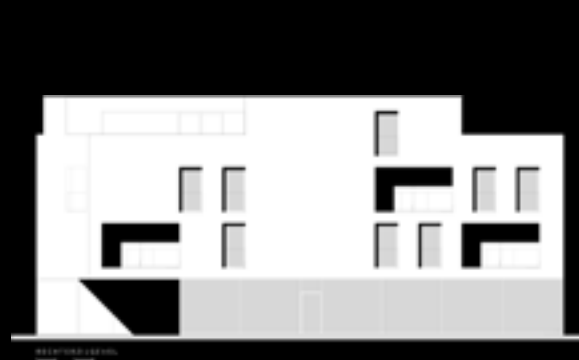
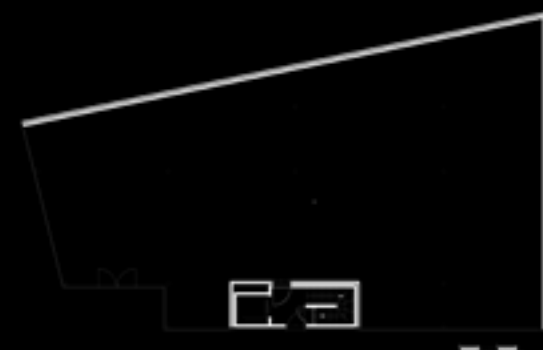

Het gebouw is gelegen in het centrum van Lommel, op de hoek van een winkelstraat. Het programma van eisen werd vertaald in een monolithisch volume; de plaatsing van de gevelopeningen is erop gericht deze vorm te versterken. De volumewerking zorgt enerzijds voor de aansluiting aan de aanpalende bebouwing en geeft anderzijds het hoekpunt van de twee winkelstraten een accent. Door zijn eenvoud brengt het een zekere rust in de verder erg drukke straat.

WONING:

WONING VERMEIREN-OSTROWSKA

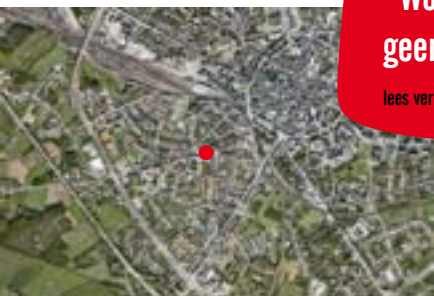
Gaarveldstraat 61, 3500 Hasselt

Bouwheer: dhr. & mevr. Vermeiren-Ostrowska
Programma: verbouwing en uitbreiding van een eengezinswoning met drie slaapkamers
Oppervlakte: 145 m²
Ontwerp: 2005
Oplevering: 2005

Architect: De Gouden Liniaal

“Wonen is uiteindelijk
geen religieuze aangelegenheid.”

lees verder op p.93

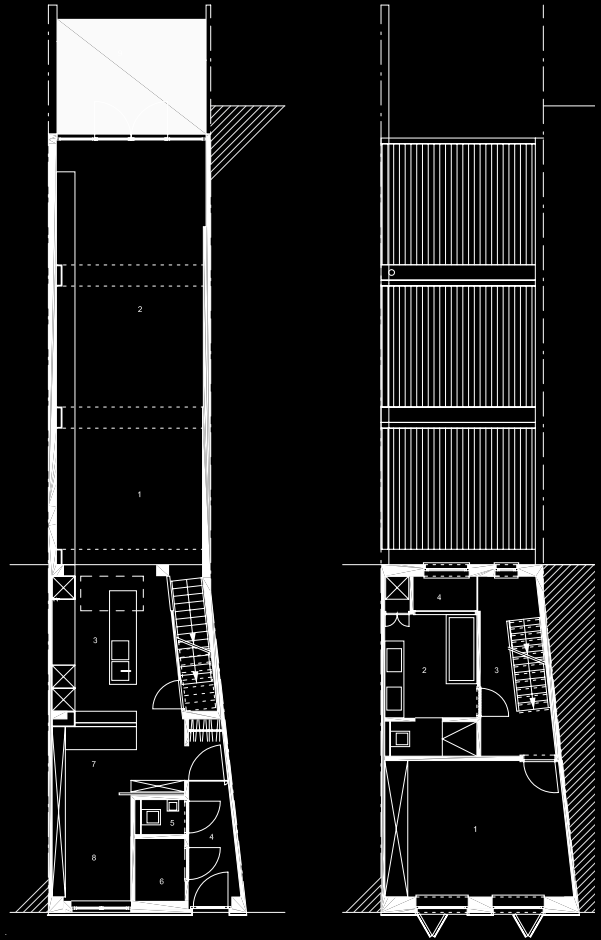

Een rijhuis met op de gelijkvloerse verdieping een winkelruimte en magazijn werd omgebouwd tot een eengezinswoning. Het magazijn werd afgebroken en vervangen door een achterbouw met een eenvoudige sheddak-structuur. Die maakte het mogelijk om op budgetvriendelijke wijze het daglicht tot diep in de woning te laten doordringen en de smalle en diepe gelijkvloerse ruimte leefbaar te maken. De bestaande voorgevel, gehavend door opeenvolgende verbouwingen, werd gemaskeerd met een open lattenstructuur, die op sommige plaatsen open kan en het licht laat binnenvallen.

GELIJKVLOERS

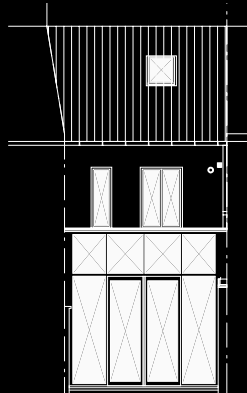
1. eetkamer
2. keuken
3. bad
4. toilet
5. berging
6. bergruimte
7. slaapkamer
8. terras

VERDIEPING

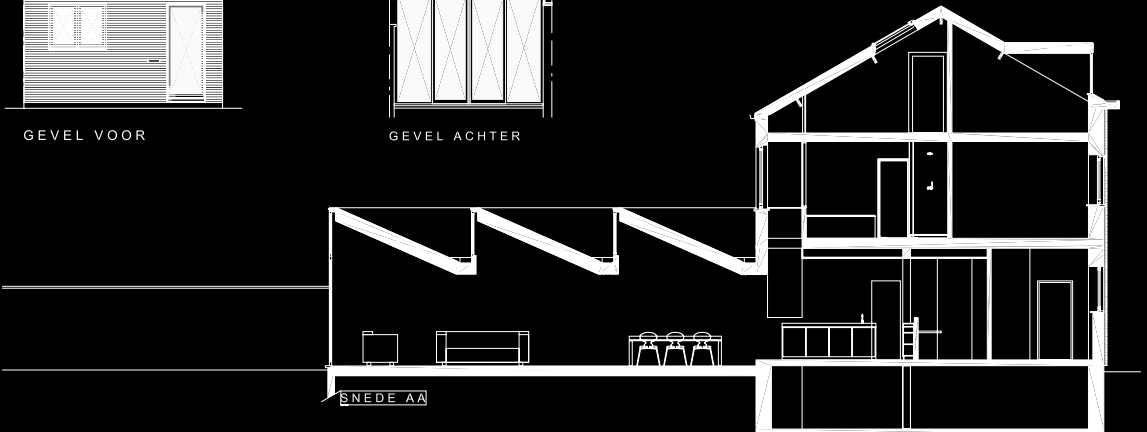
1. slaapkamer
2. badkamer
3. rookruimte
4. vrie

GEVEL VOOR

GEVEL ACHTER

In het volgebouwde landschap is het vaak moeilijk om schoonheid te ontdekken. Er zijn zo veel gebouwen dat ze met zijn allen verworden tot één grote brei, een soort ruis waar we langsheen hebben leren kijken om onze moeite te sparen. Ik kijk vaak naar de onopvallende gebouwen, vaak waardeloos, vaak erg op elkaar lijkend. Maar soms anders. Bijna altijd doen ze zich voor als de rest uit de ruis: uit dezelfde huid opgetrokken, met eenzelfde vorm. Ze leven er zonder de nood te voelen om ergens anders te zijn. Ze hebben zich netjes aangepast. Ze leggen hun kracht enkel bloot aan diegene die de moeite wil nemen om langer te kijken. Naar de kleine dingen, die de meeste mensen niet (horen te) zien. Altijd hebben ze hun plaats zorgvuldig gekozen en nooit elders kunnen of willen staan.

Langs een kanaal, in een verlaten overgangsgebied tussen woonhuizen en pakhuizen, zorgen de gestapelde stenen voor licht en lucht binnenin. En een krachtige, grafische gevel.

Een gesloten en trots bakstenen volume in de dakenzee.

Drie blokken vormen een beeldhouwwerk met een ruwe gracieusheid

Zijn burens zijn allemaal woonhuizen langs een drukke steenweg. Tegen zijn gevel mag het groen groeien; hij heeft geen openingen in de voorgevel nodig.

Krachtig door zijn afmetingen -heel smal en omgeven door indrukwekkend hoge muren- en zijn plaats; een kier in een lange, huizenrij, bijna onzichtbaar aan een drukke steenweg.

Eenzaam aan een drukke steenweg toont het zijn zorgvuldige en geslaagde samenvoeging van materialen, vormen en kleuren.

WONING:

WONING ELSEN-VANDORMAEL

Helderbeekstraat 40, 3582 Koersel-Beringen

Bouwheer: dhr. & mevr. Elsen-Vandormael
Programma: nieuwbouw vrijstaande eengezinswoning met drie slaapkamers
Oppervlakte: 210 m²
Ontwerp: 2003
Oplevering: 2004

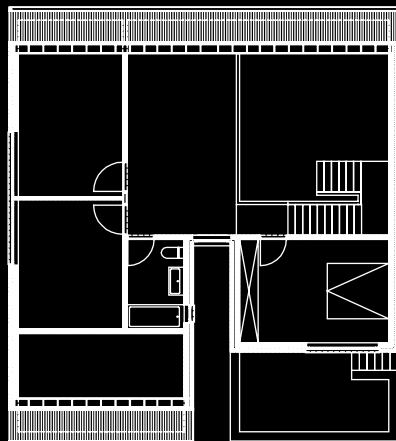
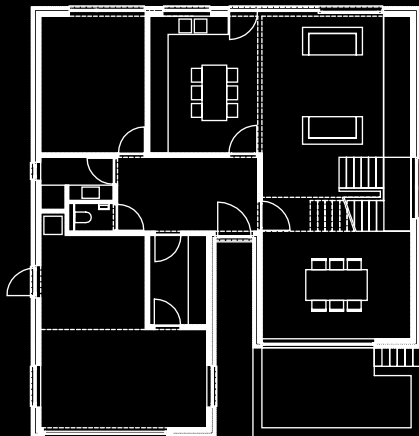
Architect: De Gouden Liniaal

Bij het ontwerp voor deze woning werd getracht de alledaagsheid op een zodanige manier te benaderen dat ze bijzonder wordt. Traditionele vormen en materialen werden aangewend om de confrontatie aan te gaan met een door fermettes en pastoriën gedomineerde omgeving. Het metselwerk in recuperatiebaksteen, houten buitenschrijnwerk en roodbruin gewolkte dakpannen verlenen deze woning een onopvallende en comfortabele positie in haar buurt. Vanbinnen wordt ruimtelijkheid geschapen door het dakvolume te integreren in de leefruimte en zorgen de zorgvuldig uitgekende raamopeningen voor een gedoseerde lichtinval en uitzichten over het omliggende landschap.

5m

Hasseltse architect richt Chinees congressentrum in

HASSELT

De Hasseltse architect Bart Lens werkt tegenwoordig voor de communisten. Hij richt voor de Partij in de Zuid-Chinese stad Guangzhou een gigantisch congressentrum en 1.200 hotelkamers in. Buro 2 uit Roeselare heeft het contract voor het Baiyun International Conference Centrum via een wedstrijd binnengehaald en zij hebben het interieur op hun beurt toevertrouwd aan Lens.

De hal van één van de twee hotels.

1.200 hotelkamers, een stuk of 15 restaurants, keukens, wolkitchen van hier tot in Peking, een congreszaal voor 2.500 mensen, eenje voor 1.000, twee voor 500, 4 voor 250 en nog eens 22 voor 60 mensen. In het 270.000 vierkante meter of 11 keer het Vlaams Huis in Hasselt. Genoeg voor een gevulde architectencarrière, maar in één jaar tijd moet alles klaar zijn. Geeft niet, in China gaan de zaken hard. "Een wief is daar de klok rond bemand. En ik weet niet eens of ze een dag indelen in drie shifts," legt Bart Lens uit. "Ze zijn altijd bezig. Zeven dagen op zeven. Alleen voor feestdagen nemen ze vrij, maar pas vanaf twee uur in de namiddag. Tussen 12 en 14 uur dutten ze wel. Gewoon op hun bureaus".

Opdrachtgever voor het grootste bouwwerk is de Communistische Partij. Die wil een groot centrum voor alle politieke niveaus. De provincie krijgt er haar zaken, net als de 22 steden uit de buurt. Op de plek waar het gebouw komt, stond eerst een toeristisch centrum. "Dat is afgebroken en nu zijn ze aan de grondwerken bezig. Het centrum bestaat eigenlijk uit vijf delen en tussen de gebouwen lopen bruggen, een beetje zoals je hier eoducten hebt. Die verbinden de mensen uit de stad met de bergen achter het congressentrum."

Asymmetrie

Voor de inrichting heeft Lens een Chinees architectenbureau als partner. Na zijn eerste dag in China hadden hij en zijn mede-werker Wim Dhore al begrepen dat zijn lieve collega's daar anders werken dan hier. "Ze schitteren in computersimulaties. Ik hoef maar iets te schetsen en meteen maken ze daar zeer gedetailleerde tekeningen van, waarvan zelfs de lichtinval klopt. Maar ze hebben niet meteen de neiging om die af te drukken. Ik heb echt moeten onderhandelen om mijn ontwerpen op papier te krijgen. Zo kan je alles toch veel beter zien." Bart Lens toont me foto's van de gebruikelijke interieurs in Guangzhou. Van

restaurants, refecties, kantoren en het leven op straat. Neonlichten, kleurtjes, drukke details, daar zijn ze duidelijk gek op. Zo ongeveer het tegenovergestelde van de sobere huistijl van Lens' Ass. Krijgt hij ze overtuigd? "Na twee weken had ik inmiddels hun architectuur door ze verkleinen tekeningen tot miniaturen en die herhalen ze dan. Dat principe hebben we ook toegepast op de ontwerpen. We hebben details gezocht in hun gebouwen, hun porselein en hun bloemen. Daar werken ze graag mee. Waar ze wel moeite mee hebben, is asymmetrie. Als je aan de ene kant een trap hebt, willen zij er aan de andere kant ook een. Heb je links een lift, dan tekenen ze er rechts ook een." Af en toe stoot hij ook op culturele verschillen. "Een van de congreszalen had ik in allerlei schakeringen van blauw getekend. Het is daar namelijk warm en blauw werkt verfrissend. Tegen de muren zouden dan grote foto's van water komen. Dat blauw zouden we combineren met plekglas en hout. Maar blauw associëren zij met de dood."

VIP

Voor andere voorstellen zijn ze dan weer wel helemaal te vinden. Zo heeft elk van de 22 steden uit de buurt een eigen bloem als symbool. "Die bloemen verwerken we nu in de zalen die we speciaal voor die steden inrichten. Ze hebben elk een eigen VIP-ruimte. VIP is een echt begrip in China, ook in restaurants hebben ze zalen voor VIP's. En VIP is ook het enige woord dat ik tussen al dat Chinees snapte," lacht Bart Lens.

Voor de hotels kon er al wel eens een asymmetrie van af. "Voor de hal van het vijfsterrenhotel werken we met bamboefoto's die we tegen glas kleven. Op het dak groeit echte bamboe, daar kijk je dan door amorfe waterbussins tegen aan. Bamboe gebruiken ze daar trouwens ook voor hun stellingen. Metershoog, gewoon vastgesjord met een touwtje."

Liliana CASAGRANDE

Architect Bart Lens

werkt voor Communistische Partij

Ontwerpen voor de 1.200 slaapkamers.

BEKNOPT

Historische kerk krijgt opknapbeurt van 670.000 euro

KORTESSEM

De beschermde Sint-Pietersbandenkerk in Wintershoven wordt grondig gerestaureerd, in drie fasen. Het hele project kost zo'n 670.000 euro.

De historische kerk is sinds 21 september 1936 een beschermd monument. De werken worden dan ook fors gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en de provincie. Het resterende bedrag is voor de gemeente. Het dossier kan wellicht eind van dit jaar worden aanbesteed. De eerste fase van de werken zou dan begin 2006 kunnen worden uitgevoerd.

"Eerst worden de dak en de gevels gerenoveerd. Ook het probleem van opstijgend vocht in de muren wordt aangepakt en dringende onderhoudswerken aan de houten lambriseringen worden uitgevoerd," zegt architect Marc Jamaer. Die fase kost zo'n 700.000 euro.

Voor de tweede fase is 200.000 euro voorzien. Daarmee worden de technieken, verouderde verwarmings- en elektrische installaties vernieuwd. De kerk krijgt nieuwe eigentijdse verlichting. Tot slot worden voor zo'n 95.000 euro de kunstvoorwerpen en het oude klokmechanisme gerestaureerd.

Geschiedenis

Architect Marc Jamaer weet dat er al in de zeventiende eeuw een kerk stond op de huidige plaats in Wintershoven, toen nog in hout- en leembouw. Het

is van hieruit dat de kerstening van onze streken gebeurde. De eerste helft van de late eeuw werden de relikwies van de heiligen, die er begraven of gewoond hebben, verheven tot de eer van het altaar. Ook in de tiende eeuw gebeurde zulke verheffing. "Rond 1200 werd er een één-beukige stenen kerk in Maaslandse Romaanse stijl gebouwd met een westtoren," vertelt architect Jamaer. "Er werden kolenzand-, ijzer- en lavasteen, alsook silex en blauwe steen gebruikt naast fragmenten van Romeinse dakpannen. Het overgrote deel van deze materialen was wellicht afkomstig van een naburige Romeinse villa. In een latere periode werd de zaalkerk naar het oosten vergroot door de aanbouw van een koor. In 1621 werd de kerk nogmaals vergroot. Onwille van instortingsgevaar werd het oorspronkelijke Romaanse koor afgebroken en vervangen door een polygonaal koor. In de 18de eeuw waren er enkele kleine veranderingen, onder meer in 1710 de bouw van een doopvonthuisje en werden de kroonstenen vergroot.

Marc Jamaer: "De huidige toren met het driekwart ronde trappentorentje en het koor met abisis en sacristie dateren van rond 1893. In de 20ste eeuw gebeurden er hoofdzakelijk herstellingswerken en onderhoudswerken. Een gedeelte van de vloer bestaat uit tegels in Beuvaassteen daterend van de achttiende eeuw en vloer uit de negentiende eeuw in Gobertangesteent."

Sinds 1936 is de Sint-Pietersbandenkerk een beschermd monument.

Foto Francis CROES

Het Belang van Limburg 22 januari 2004

Studenten willen kabelbaan over Noord-Zuid

Als het van de Limburgse studenten architectuur afhangt, komen er alvast geen tunnels onder de Noord-Zuidverbinding in Houthalen-Hechteren. Dat bleek tijdens een tweedagse brainstormsessie in het Hasseltse kunstencentrum 233 van een derigdal

PHL-studenten. De studenten lanceerden er hun eigen ideeën voor de Noord-Zuid, zoals een magnetische kabelbaan of bruggen over de dorpskernen.

Enkele studenten gingen er zelfs vanuit dat we in 2050, als 'homo autolous', alleen nog met het

openbaar vervoer reizen. "Wij kijken tenminste verder dan die ene oplossing van de tunnels," zegt docent Peter Bongarts over de denkoefening van zijn studenten.

Blz. 11.

PeC

Het Belang van Limburg 5 december 2005

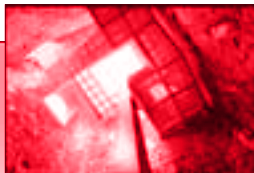
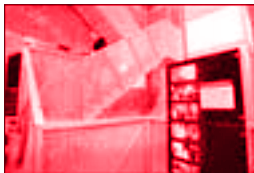
Het Belang van Limburg
29 april 2005

Limburg

VRUDAG 29 APRIL 2005

Sint-Truiden heeft zijn abdijtoren terug

30 jaar na brand gaat toren weer open

SINT-TRUIDEN

Sint-Truiden krijgt 30 jaar na de brand zijn abdijtoren terug. Vanaf 1 mei kan u zelfs in én op de 1000 jaar oude toren staan. Een stalen constructie van trappen en plateaus slingert zich namelijk rond, in en op de toren. Eens boven, kan u tot aan de mijnterril van Winterslag kijken. Ook aan de binnenkant is de toren spektakel en geschiedenisles tegelijk.

De technologische snuffjes die je in de gerestaureerde toren vindt, beperken zich tot de led-lampjes verwerkt in de armleuning. Een groot verschil dus met de vorige ingroep, naar aanleiding van het millenniumfeest. Toen installeerde de stad - in volle internetype - vier webcams bovenop de spits. Via de website van de stad kon u zo een blik werpen in de Truiense verte. Problem: bij een beetje wind begaven de camera's het en weg dus vergezicht op het net. De enige die weer voor beeld kon zorgen, was een alpinist. Want alleen klimmend geraakte je boven. Naast de camera's blonk trouwens ook een blitse spits. Om een lang verhaal kort te maken: de spits heeft 250.000 euro gekost en hij staat te koop. De stelling die 20 jaar lang de toren heeft gesierd - sommigen beweren dat die de toren moest verstevigen - is al verkocht. Als oud ijzer.

Snel

Deze keer heeft de stad voor een totaal andere aanpak gekozen. Niks ingewikkelde technologie, maar simpel en stevig staal met 20 jaar garantie. Als er al eens iets aan zou schelen, dan heb je geen Mount-Everest-ervaring nodig maar gewoon een schroeven-

draaier. De laatste jaren is de restauratie trawens zeer snel afgehandeld. "In december 2002 hebben we de toegang gekregen. Twee jaar later zijn we klaar," legt schepen Miel Londo uit. "Bij Monumenten en Landschappen hadden ze dat nog nooit meegemaakt. We moesten wel zo snel werken, anders paktten we naast de 360.000 euro Europese steun." Nu ziet de factuur er zo uit: ongeveer 1 miljoen euro voor de restauratie en nog eens 1 miljoen voor de constructie. Erroor. Voor de restauratie van de toren heeft Monumenten en Landschappen 745.000 betaald, de provincie 142.000 en de stad 142.000. Voor de overige werken heeft Toerisme Vlaanderen 468.000 geïnvesteerd, de stad 201.000 en het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) dus 360.000 euro.

Jozef CROUGHS
Liliana CASAGRANDE

Truianaren mogen de toren gratis bezoeken. Ze kunnen ofwel proberen om op 1 dag - en alleen dan! - een kaartje afhalen aan de balie van het stadhuis, waarmee ze nog tot 1 juli de toren op mogen. Niet-Truianaren betalen 2 euro.

De restauratie van de abdijtoren is in een recordtijd van twee jaar gebeurd. "Dit hadden ze bij Monumenten en Landschappen nog nooit meegemaakt," zegt schepen Miel Londo.

Foto's: Karel HEMERUCKX

Elk plateau zijn verhaal

De toren is ingedeeld in vijf verschillende plateaus. Op elk plateau valt er wat anders te beleven.

- **Op het eerste niveau** krijg je uitleg over de abdijtoren op zich. Die werd gebouwd tussen 1045 en 1055 door abt Guntram. De kerk die er voordien al stond, had geen toren.

- **De spits veranderde** trouwens in de loop der jaren van vorm én van hoogte, dat leert u op het **tweede niveau**. In de 15de eeuw kregen de middeleeuws en de twee traptorens gotische spitsen. Abt Joseph Van Herk maakte in de 18de eeuw van die drie spitsen weer één spits. De brand van 1975 slokte de spits op.

- **Op het derde plateau** vindt u informatie over de torens van Sint-Truiden. De abdijtoren was - met spits - de hoogste. Niemand mocht van de abt hoger bouwen. "Ook de minderbroeders niet, maar zij hebben dat gecompenseerd door de kerk hoog op te trekken," zegt Hilde Hendrix van de toeristische dienst.

- **Op plateau vier** kan u zelf - via een druk op een knop - klokken luiden. "We hebben daarvoor het geluid van klokken in de buurt opgenomen," legt Hilde Hendrix uit. Een begrafenissen, een huwelijk, een mis, de klokken passen hun spel aan.

- **Het vijfde niveau** is helemaal boven. Daar hebt een schitterend zicht op Sint-Truiden en zeer verre omgeving. U kan kijken tot aan de mijnterril van Winterslag, de suikerfabriek van Tienen, Herk-de-Stad en de heuvels rond Borgloon.

Toren niet opnieuw opgebouwd, wel bewaard als ruïne

Architect voor het project is Herman Van Meer, dezelfde als van Herkenrode in Hasselt. "We hebben de toren niet opnieuw opgebouwd, maar we hebben ze versieerd, zodat we ze kunnen bewaren als ruïne," legt schepen Miel Londo uit. De werken aan de toren zijn uitgevoerd door specialisten van het bedrijf Monument, die ook de barokpoort hebben aangepakt. Ze hebben alles gecontroleerd op barsten en scheuren, en verder steen per steen gerestaureerd. Voor de voegen werd een mengeling van gebeste kalk en baksteenruis gebruikt zodat alles heel natuurlijk oogt. De stalen constructie in gegalvaniseerd stalen staal is gebouwd door Moker, een bedrijf uit Boom gespecialiseerd in het uitvoeren van kunst in staal. Een week voor de opening hebben ze trouwens het gloednieuwe metalen pad beneden al moeten herstellen. Een vrachtwagen van de gemeente was daarvoor gereden om binnen iets af te leveren. Resultaat: een hoop krom metaal. Voor u de toren door de monumentale barokpoort binnenstapt, staat trouwens een gedicht in steen gekapt. Zogezegd geschreven door Trudo, maar eigenlijk het werk van de gemeentecsecretaris.

Kerkom brocht Adelardus tripel voor opening toren

Op 1 mei stapte u recht in de middeleeuwen in. Rond de abdijtoren wordt dan een hele middeleeuwse markt opgebouwd. Marc Linet, de brouwer van Kerkom, zal dan authentieke bier serveren. "Beul is plat bier, zonder schuim, kraag dat we vanuit een houten ton in een stenen pot tappen," legt de brouwer uit. Maar naar aanleiding van de opening van de toren, heeft Linet nog wat anders gebrouwen. "De Adelardus tripel, genoemd naar de abt die de toren heeft afgewerkt. Daar ben ik twee jaar mee bezig geweest. Want wij werken artisaan en dus op smaak. Daarom duurt het lang alvorens ons bier op punt staat."

Linet hoopt nu dat een paar cafés op de Grote Markt zijn bier zullen serveren. Linet brocht al Adelardus dubbel, ook al op vraag van de Stichting Abdij en de stad.

Foto: Jozef CROUGHS

De jongste van Kerkom: Adelardus tripel.

Opitter krijgt vernieuwde dorpskern

BREE

Vrijdag zijn op de bevroren ondergrond symbolisch de werken gestart voor de vernieuwde dorpskern van Opitter. De omgevingen van de Pollismolen, het plein De Wissel en het Iterdalpark worden in fases onder handen genomen. De werken duren tot het einde van het jaar. Later volgt Tongerlo, dat nu in de ontwerpfase zit.

De Vlaamse Landschapschap heeft samen met de stad Bree het inrichtingsplan voor Opitter en Tongerlo uitgewerkt, met de Iterbeek als blauwe verbinding. "De parken en groenzones vormen niet alleen een groene buffer, maar ook een tussenstation voor planten en dieren tussen het Kempisch plateau en de Maasvallei", zegt burgemeester Jaak Gabwili.

De werken aan de Pollismolen, een groene buffer, maar ook een tussenstation voor planten en dieren tussen het Kempisch plateau en de Maasvallei", zegt burgemeester Jaak Gabwili.

het plein De Wissel en het Iterdalpark gaan nu van start. "Aan de molen krijgen de Lindendreef, de parking en de hoogstamboomgaard een faciliteit. De dreef wordt verhard met kasseien. In de boomgaard worden de dode en zieke bomen vervangen door fruitbomen met naam-bordjes."

De parking op het plein en de parking voor de lagere school zullen een geheel worden. "De parking op het plein krijgt een zone waar kinderen rustig kunnen worden afgezet en opgehaald, zonder het doorgaand verkeer te belemmeren. De parking langs de Iterbeek worden aangelegd in de richting van de Zuid-Willensvaart. Later wordt nog de Opitterkeizer vernieuwd met nieuwe fietspaden."

Parking

De parking op het plein en de parking voor de lagere school zullen een geheel worden. "De parking op het plein krijgt een zone waar kinderen rustig kunnen worden afgezet en opgehaald, zonder het doorgaand verkeer te belemmeren. De parking langs de Iterbeek worden aangelegd in de richting van de Zuid-Willensvaart. Later wordt nog de Opitterkeizer vernieuwd met nieuwe fietspaden."

king voor de school is enkel toegankelijk voor leerkrachten en personeel van het cultureel centrum." Het Iterdalpark tot slot zal toegankelijk worden voor mensen met een handicap. "En aantrekkelijker, door aan het café een vernieuwd buitenteras te koppelen, en een bouwspel: "De vroegere tuin krijgt een Franse stijl. In de eikenredend de zieke bomen vervangen door lindebomen. De vijver wordt vergroot en natuurtechnisch beter ingericht. Tussen de verschillende vijvers komen drie viaducten zodat de dieren het niveauverschil kunnen overbruggen."

De kostprijs van 950.000 euro wordt gedragen door Bree en het Vlaams Gewest, met hulp van Europa. Regionaal Landschap Kempen en Maasland betaalt een deel van de infoborden.

Geert VAN BAELEN

"De stad is een persoon"

Architect Alfredo De Gregorio schrijft manifest voor een mensenstad

HASSELT

"De eerste negen maanden moeten jullie geen enkele tekening verwachten", zei architect Alfredo De Gregorio tegen het stadsbestuur van Tongeren. Hij verklikte het om de uitbreiding van het Gallo-Romeins museum op papier te zetten - en geraakte er mee weg ook. De Gregorio gruwde van stercarchitecten en hun superprojecten, van steden die zichzelf zogezegd 'op de kaart gaan zetten' en van architectuurfoto's in boekjes. Dus wat deed hij? Hij nam een filosoof - Johan Sanctorum - in dienst en zette die aan het schrijven. Over steden die vrouwen moeten worden en architecten die absoluut geen designers mogen zijn.

Alfredo De Gregorio wilde aanvankelijk een boek schrijven over het werk van de Italiaanse architect Aldo Rossi in België. "Maar in de kortste keren ging het boek over onszelf", geeft De Gregorio toe. Dat krijg je als je een filosoof aan het werk zet. Wat moet een architect trouwens met een filosoof in huis? "Johan doet bij ons onderzoek. Hij heeft bijvoorbeeld haarscherp omschreven wat voor een stad Tongeren is, terwijl hij niet eens uit de buurt is. Hij dekt de identiteit van een stad uit en wij passen onze architectuur daar aan aan. Kijk, de meeste stercarchitecten maken altijd hetzelfde gebouw. Een Frank Ghery - van onder meer het Guggenheim in Bilbao - herken je al op een kilometer afstand. Dat soort architecten houdt totaal geen rekening met de plek waar een gebouw staat. Zij maken een ding, wij een ding waarin mensen wonen, vrijen en doodgaan."

Geen designers
"In Tongeren moet je bijvoorbeeld heel anders bouwen dan

in Hasselt. In Tongeren hou je het best sober, met weinig glas. In Hasselt kan het barokker, frivoler. Want in Hasselt heb je een sfeerje van - en dat bedoel ik positief - je beter voelen dan de rest. Je hebt daar nog Fransprekende bourgeoisie. Mooi toch. Wel, daar passen uitgewerkte details bij. Tongeren zijn heel anders, ze zijn tegen autoriteit en ambt van natuur. Dat heb ik graag. Het is een stad van boeren, hun bestaansredenen komen recht uit de grond, ze gaan daarom ook anders om met hun patrimonium. Ze bouwen op de wallen, ze zetten er een frietkot naast, ze gedragen zich zoals de Romeinen in Rome. Daar moet je als architect helemaal rekening mee houden. Eigenlijk draait alles rond samenhang. Voor Tongeren hebben we een samenhangend verband getrokken dat de ziekelevende van het bestaande gebouw", zegt Peter Swinnen van het architectenbureau S1N4E, dat het project ontwikkelde.

Alfredo De Gregorio: "De meeste architecten houden niet van de stad, ze houden alleen van zichzelf."

Foto Luc DAELMANS

ken ze wel naar op. Want architecten zijn niet meer dan regisseurs, en zeker geen designers, laat staan kunstenaars. Architectuur is gewoon het leven zelf."

Twee borsten

De Gregorio en Sanctorum geven steden mannelijke en vrouwelijke kenmerken. "We beschouwen ze niet zoals Aldo

Rossi, als een decor, maar als een persoon. Mannelijk betekent; je positioneren, je stad 'op de kaart zetten' zoals je tegenwoordig overal hoort, de marketing zegt maar. Uitgesproken, we willen de winkelstad worden, de industriestad. We bedenken dat in godsnaam allemaal? Wil je niet eerst kijken wie je bent, waar je vandaan komt? Steden hebben gewoon meer vrouwe-

lijkheid nodig. Ze moeten daarom geen twee borsten krijgen, wel meer emotie. De architectuur moet daarop inspelen. Voor ons is bijvoorbeeld het bankje tegenwoordig overal, het bankje waar je vandaan komt. Steden hebben gewoon meer vrouwe-

den niet van de stad, ze houden alleen van zichzelf."

Liliana CASAGRANDE

"Passione urbana", Alfredo De Gregorio's manifest voor een nieuwe stad. Johan Sanctorum, 287 blz., ongeveer 30 euro, uitgeverij Roularta.

HEUSDEN-ZOLDER

26 gemeenten helpen inwoners duurzaam bouwen

In 26 Limburgse gemeenten krijgen de inwoners hulp om hun lieuewust te bouwen: "Alle Limburgers kunnen in het Centrum Duurzaam Bouwen (CdDuBo) terecht voor duurzame planadvisies als ze bouwen of verbouwen. Dat kost 100 euro. Maar door de overeenkomst die 26 gemeenten met ons hebben afgesloten, krijgen hun inwoners dat advies voor maar 50 euro." zegt Berthold Simons van CdDuBo. Via planscreening worden de bouwplannen gecontroleerd op milieuvriendelijkheid en duurzame mogelijkheden. Ook de provincie steunt het project. "In 2006 gaat Limburg nog een stap verder. Steunpunt Duurzaam Bouwen gaat de gemeenten ondersteunen bij hun in voorzetting over duurzaam bouwen en zo gaan (ver)bouwen in hun eigen gemeente met vragen terecht kunnen." Uiteraard kunnen bouwers of verbouwers ook duurzame leidingen volgen in het centrum in Zolder. In totaal hebben 2.000 Limburgers via bouwteams, infosessies en openendag inspiratie opgedaan om een duurzaam huis naar te potten.

Het Belang van Limburg 4 februari 2006

ACTUEEL

DILSEN-STOKKEM

Kleinste huisje (6 m²) van Dilsen-Stokkem is beschermd

Het kleinste huisje van Dilsen-Stokkem is beschermd als monument. Het pand van nauwelijks zes vierkante meter groot staat in de Kruisstraat naast het oude gemeentehuis van Lanke. Het werd gebouwd in 1865 en heeft één deur en één venster aan de voorzijde. Een sierlijk dak maakt deel uit van de architectuur. Momenteel is het helemaal begroeid met klimop. Nu het huisje beschermd is, gaat het stadsbestuur het gebouw reanoveren. De goedkuring om het dak te herstellen, is er al. Dat gaat 6.000 euro kosten. De werken zijn gepland in het najaar.

MMD

Dit gebouwje is 6 vierkante meter groot.

Foto MMD

HASSELT

Hasselt bouwt ecologisch stadspark en gehandicapcentrum in Marokko

Twee Hasseltse stadslagen gaan in de marokkanen Oudt Missour in Marokko samen met plaatselijke ingenieurs een ecologisch stadspark met waterzuivering aanleggen. "Opvallend is dat ze een speciale nieuwe techniek, pas ontworpen aan de Universiteit van Gent, met waterhoudende ondergrondslagen, gaan introduceren als voorbeeld voor heel Marokko", zegt schepen van Ontwikkelingssamenwerking Toon Hermans. "Het uiteindelijke doel is om in de waterhoudende lagen fruitvelden te kunnen aanleggen die voor werkgelegenheid zorgen in de regio."

Een tweede initiatief is eerder in Hasselt besproken met Marokkanen artsen. Zij willen in onze zusterstad Missour, voor een grote regio, een expertise-, diagnose- en dagverblijfsplaats voor gehandicapten oprichten. Er is grote nood aan zo'n centrum. Eerder is al met Hasseltse hulp een gehandicaptencentrum opgericht in Kenitra, aan de westkust. Dat draait voortreffelijk en is een voorbeeld voor Marokko. Orlans geschiedt De Lijn een bus voor het gehandicaptenvervoer. Een tweede centrum, voor de regio Missour, is nu in voorbereiding.

DJ

LIMBURG

HET BELANG VAN LIMBURG - VRIJDAG 17 NOVEMBER 2006

C-mine krijgt stilaan vorm

30 miljoen euro voor renovatie en nieuw cultuurcomplex

Genk

Gisteren is de tweede en zeker zo belangrijke fase voor de verdere ontwikkeling van C-mine voorgesteld. Het stadsbestuur trekt 30 miljoen euro uit voor de renovatie van het energiegebouw en de ontwikkeling van nieuwe ruimte voor cultuur, design, toerisme en ondernemerschap.

Het energiegebouw met daarin onder meer de compressiecentrale en de benzinezaal, is de toekomst als centrale toegang dienen in de nieuwe ambitieuze projectontwikkeling van Genk. Onder de armen van het T-complex komt een nieuw project tot stand dat architecturaal in contrast staat met het huidige gebouw. Daarin onder meer een grote podiumzaal met 500 zitplaatsen en een kleinere zaal voor concerten met zo'n 800 staalplaatsen.

Daarnaast komt er een klimatologisch beschermde expositieruimte, zodat er ook kostbare kunstwerken tentoongesteld kunnen worden. Dat wordt allemaal opgetrokken op twee verschillende vijf meter hoge gelijkvloerse etages. "Die laten ons toe een verdieping te creëren die correspondent met de ekelverdieping van het bestaande gebouw", zegt Peter Swinnen van het architectenbureau S1N4E, dat het project ontwikkelde.

Het geheel is bestemd voor cultuur, design, toerisme en ondernemerschap met als verbindingspunt het energiegebouw. "Dat bestaande gedeelte, inclusief de machines, houden we zo intact mogelijk. Het gebouw krijgt een ingangstrechter aan de kant van het plein, waarop ook Euroscop uitmondt, met vlak

daarnaast een café-restaurant." Centraal in de energiezaal, niet ver van de toegangsruimte, komt een onthaalruimte voor de verschillende diensten op C-mine. Voorts zullen er verbindingen zijn naar alle nieuwe complexen. Peter Swinnen: "De huidige kelderverdieping wordt volledig gerenoveerd en functioneel, net zoals die in de nieuwbouw. We plannen ook een verbinding met de bestaande ondergrondse luchtpijp in de nabijheid van de schacht, waar de vereniging Mijnverleden exposities kan organiseren." Genk trekt 30 miljoen euro uit voor de realisatie van het project. Het wordt donderdag aan de gemeenteraad voorgelegd. "Als alles goed verloopt, dan hoop ik dat het project klaar is in de zomer van 2009", besluit schepen Wim Dries.

Chris NEUJS

Het Belang van Limburg 20 juli 2006

Chris NEUJS

Het Belang van Limburg 17 november 2006

Ook het nieuwe cultuurcentrum met toneeltoeren, twee zalen en expositieruimtes komen in de nieuwbouw.

Illustratie S1N4E

ACHTERKRANT

HET BELANG VAN LIMBURG - DINSDAG 20 FEBRUARI 2007

Foto Phil

LOSLIPPIG

"Wat een mooi nummer.
Ik krijg er mientietjes van."

Roos Van Acker in
'Het Beste Moet Nog Komen'

Foto JVDP

Na 'Idool', 'Star
Academy' en
'Eurosong' nog
maar eens 'Idool'

Blz. 57

"300 boterhammen gesmeerd"

Stroopfabriek ronselt stemmen met gratis boterhammen met stroop en spek op carpoolparking

LUMMEN/HASSELT - Nog voor het ochtendgloren, om 6 uur 's ochtends, kregen chauffeurs boterhammen met stroop en spek op de carpoolparking van Lummen. De Loonse burgemeester Eric Awouters, Johnny 'autorijschool' Cloessen en Stijn Meuris, peter van de Stroopfabriek, stopten gisteren alle chauffeurs een boterham en een stroopflyer toe.

"Ik wist helemaal niet dat er om zes uur al zoveel volk op een carpoolparking is," zegt Johnny Cloessen, de bekende vader van Jozef uit 'Het leven zoals het is - Autorijschool'. "We hebben onze vrouwtjes 300 boterhammen laten smeren en die vliegen de deur uit." Een beetje verderop staat de Loonse burgemeester Eric Awouters gretig stroopbikes uit te delen. "Stem voor de Loonse Stroopfabriek!" De chauffeurs beloven allemaal dat ze hun stem zullen uitbrengen. "De reacties zijn allemaal positief," zegt Awouters. "Ook al winnen we niet, we hebben een prima campagne gevoerd en het Limburggevoel is alvast aangewakkerd. Bovendien hebben we de Stroopfabriek voor eens en altijd op de kaart gezet!"

Winnen

Ook Stijn Meuris, peter van de Stroopfabriek, deelde met het nodige enthousiasme boterhammen uit. "Ik heb nog nooit campagne gevoerd, maar eigenlijk is dit héél erg leuk. Ik begin zelfs respect te

krijgen voor politici die weken campagne voeren in aanloop naar de verkiezingen. Ik sta er ook versteld van hoeveel mensen op de hoogte zijn van de Monumentenstrijd. Ik dacht dat slechts één op vier naar Canvas keek, maar bijna iedereen kent het programma!"

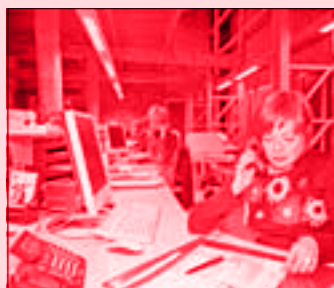
Na zijn uitdeelactie op de carpoolparking van Lummen trekt de zanger naar Hasselt Station om zijn actie verder te zetten. Wanneer we de Monza-frontman vragen of Limburg de strijd zal winnen, denkt hij lang na. "Ik denk dat onze uitdeelactie nog heel wat mensen overtuigt heeft om te stemmen. De campagnemakers van de Gentse Boekentoren hebben niets fysisch om uit te delen... Statistisch gezien maken we echter minder kans omdat we de kleinste provincie zijn. Maar we hangen wél samen als Limburgers en dat is ook niet onbelangrijk. Als iedereen die mij vandaag belooft heeft te stemmen ook echt een stem uitbrengt, moeten we winnen."

Evi MAQUOI

Peter van de stroopfabriek Stijn Meuris: "Ik heb nog nooit campagne gevoerd maar eigenlijk is dit héél erg leuk."

Foto Karel HEMERUCKX

32 medewerkers belden zich te pletter om de laatste stemmen binnen te rijden.

Foto Jozef CROUGHS

Loon zet alles op alles in Monumentenstrijd

BORGLOON - 32 vrijwilligers hebben zich dinsdagavond vanaf 18 uur uit de naad gewerkt om Borgloon aan de zo begeerde trofee van de Monumentenstrijd te helpen. Op vier verschillende locaties bestookten de telefonisten als professionele werknemers van een call center de Loonse bevolking met de

vraag om voor hun Siroopfabriek te stemmen. "Ruim 95 procent van de abonnees wisten waarover het ging als ze werden opgebeld en reageerden positief op de oproep en beloften voor de Stroopfabriek te stemmen," zegt Wilfried Bomans. Het gemeentebestuur had de pagina's van Borgloon uit het

telefoonboek afgeprint en elke medewerker kreeg één pagina om af te werken. Opvallend veel mensen hadden hun gsm-nummer opgegeven om tijdens de uitzending opgebeld te worden omdat ze niet in de mogelijkheid waren het programma te volgen. Tot 21.30 uur waren de telefonisten actief waarna ze zich

naar de sporthal in Borgloon haasten om samen naar de finale van de Monumentenstrijd te kijken. "Wij hebben dit bewust gedaan omdat wij de mensen niet in hun avondrust wilden storen en om samen van de apotheose te genieten na maanden lang intensief campagne voeren," besluit Emmy Vandersmis-

Wat is uw architecturale filosofie?

In losse samenwerkingen lijkt het ons noodzakelijk dat je de individuele capaciteiten weet te bundelen. Tijdens onze opleiding merkten we lange tijd een groeiende, nauwe samenwerking tijdens de ontwerpprojecten. Gelijktijdige redeneringen en ontwerpideeën bouwden zich op. Deze positieve energie wilden we vasthouden bij de eerste realisaties in de praktijk.

Nog voor onze eerste bouwopdracht waren we al bezig met het maatschappelijk engagement rond het beroep van architecten. We gaan er van uit dat we trachten te werken in een ruimere context, die de opdracht overschrijdt. Het ontwikkelen van een visie op maatschappelijke onderwerpen loopt gelijk aan het opbouwen van de vereiste vakkennis. Zowel sociaal, economisch als stedenbouwkundig wordt er teruggekoppeld bij de start van elk ontwerpproces.

Belangrijk is de zekerheid dat in de gerealiseerde projecten de ontwerp-opdrachten zich afspelen binnen de schaal van het wonen. Het beheersen van het woonprogramma is essentieel en vormt de basis voor elke volgende schaalvergroting.

De ontwerphouding die we hanteren of ons eigen maken is er één van onderzoek naar een gepast en realistisch antwoord. Een uitgebreide analyse van de vraagstelling trachten we te vertalen in een hedendaags en boeiend woon-schema. Nadenken over beleving, ruimtelijkheid, typologie, materiaalgebruik... zijn hierbij een wederkerende constante.

Bij het bouwen van woningen voor particuliere opdrachtgevers blijft de uiteindelijke tevredenheid van de toekomstige bewoner uiterst belangrijk. Hiervoor is een grote betrokkenheid van die opdrachtgever gedurende het hele ontwerp- en bouwproces noodzakelijk. Veel dialoog en een open communicatie zijn onmisbaar. Een groot deel van onze tijd wordt hieraan besteed.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

Het bouwen van enerzijds een Spaanse villa en anderzijds een unieke woning in deze omgeving; een op zijn minst dubbelzinnige vraag voor deze eerste bouwopdracht. Het contact met de bouwheer was ontstaan vanuit een vriendschappelijk verleden, maar stond vrij van elke architecturale gevoeligheid. Ondanks deze moeilijke start en het werken tegen een laag ereloon, waren we dankbaar voor de opdracht en het vertrouwen. Het leerproces kon beginnen. Gebrek aan referenties is uiteraard een leegte bij ons, jonge architecten.

De eerste schetsen werden een correcte vertaling van het bouwprogramma, maar die beantwoordde niet echt aan het beeld van de Spaanse villa, dat de bouwheer voor ogen had. Inzoomen op een specifieke vraag naar een 'compacte' woning bracht ons bij de vormelijke keuze van een balkvolume. De ruimtelijke beleving is opgebouwd rond dat massief ogende volume. Specifiek ontworpen raamopeningen zoeken naar contact met de omgeving van de verkaveling. Bij de constructie werd er op veilig gespeeld. Een traditionele baksteen-en-beton-constructie vormde voor de aannemer uit de buurt ook geen probleem. In de buitenhuid werd op zoek gegaan naar de gevraagde uniciteit door het toepassen van gelijmd metselwerk... op zoek naar massiviteit.

We beschouwen deze opdracht als geslaagd; de bouwheer was op het einde van de rit even sterk doordrongen van de woning als de architecten. Trots is een gezamenlijke ervaring. Wie net als wij aan de start gaat, kunnen we nog meegeven dat dergelijke eerste projecten niet echt winstgevend zijn.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Als Limburger en niet-Limburger is onze beleving verschillend. Weliswaar zijn er eigenschappen die iedereen kan opmerken, Limburger of niet.

Het gebrek aan stedelijkheid is niemand onbekend. Ons stedenbouwkundig landschap is er één van een grote korrelgrootte. Open landschap en lintbebouwing monden uit in relatief kleine stedelijke kernen. Wellicht hebben Hasselt en Genk de meeste stedelijke kenmerken.

Naast de actuele groei van de industrie, met de Euregionale ligging als troef, is de zichtbaarheid van het industriële mijnbouwverleden een belangrijk historisch gegeven. Herbestemming van dit stuk erfgoed, onze provincie zo eigen, is een actief onderwerp binnen de stedenbouwkundige ontwikkeling. Denken we bijvoorbeeld aan C-mine site te Winterslag, dat in de toekomst het nieuwe culturele en academische hart van Genk zal zijn. Eenvoud en bescheidenheid typeren de Limburgers - dat laatste vaak onterecht. Creativiteit en gedrevenheid zijn ruim aanwezig. Zie: muziek, politiek, theater, kunst... Aan talent en ondernemerschap geen gebrek. Bekende namen hebben we genoeg.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Een interesse voor en fascinatie met tekenen en gebouwen, al in onze jeugd, was wellicht het eerste teken in de goede richting. De echte bewustwording begint uiteraard bij de start van de opleiding en gaat door, iedere volgende dag, tot op vandaag. Studiereizen, lectuur, lezingen, eigen realisaties zijn wederkerende momenten van bewustwording.

Het verlaten van de eigen omgeving leidt vaak tot de grootste verwondering. Het bezoek aan de thermale baden in Vals van architect Peter Zumthor was toch een hoogtepunt voor de architecturale voelsprietten.

Vennooten:

geen vennootschap; losse samenwerking sinds 2003

Wat is uw architecturale filosofie?

In een ontwerpstrategie moet allereerst de context waarin je architectuur gaat brengen, goed gelezen en begrepen worden. Met context bedoel ik niet alleen de fysieke stedenbouwkundige en/of landschappelijke context, maar ook programma, budget, de gebruiker... Het analyseren van deze verschillende factoren draagt bij tot het ontwikkelen van een specifieke architecturale oplossing, tot en met het vormgeven en detailleren van een bepaald project.

Architectuur is voor mij als een gebaar; een dienende architectuur is dan een gebaar dat wonen en architectuur moet verheffen tot een "waarachtige" betekenis. Om dit te kunnen verwezenlijken, lijkt mij een sobere en heldere vormgeving en materialisatie het meeste aangewezen. De eenvoud als reactie op de complexiteit van het alledaagse leven?

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

Er is bij het ontwerp gestreefd naar een zich op een sobere wijze inschrijven in de bestaande omgeving door rekening te houden met de bestaande topografie, typomorfologie, oriëntatie en omgevingsmaterialen. De kopse implantatie, de diverse relaties tussen binnen/buiten en de gesloten buitengevel zijn uitingen van een hedendaagse interpretatie van de Haspengouwse vierkantschoevestijl. Tegelijkertijd werd deze traditie verzoend met de actuele behoeften van de bewoners.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

De ruimtelijke context van Limburg verschilt niet wezenlijk van die in de rest van Vlaanderen. Niettemin wordt onze provincie gekenmerkt door de aanwezigheid van een diversiteit aan kwalitatieve landschappelijke gebieden (Haspengouw, Maasland, Voerstreek, Kempen Plateau...). Daarnaast wordt Limburg echter ook gekenmerkt door de afwezigheid van stedelijkheid. Uitgewaardeerde dorpen, lintbebouwing en diverse verkavelingen geven de provincie een versnipperd uitzicht. De uitdaging bestaat erin om het cultuurlandschap te versterken en de versnippering van de omgeving tegen te gaan door de ontwikkeling van een alternatieve stedelijkheid.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Mijn eerste echte bewustwording van de betekenis van architectuur had ik tijdens een bezoek aan Death Valley, een zoutvlakte in een woestijnlandschap in de VS. De ervaring van de afwezigheid van architectuur vond ik veel intenser dan eerder welke "aanwezige" architectuur.

oprichting:

1995

BINNENSINGEL: DE GROENE BOULEVARD

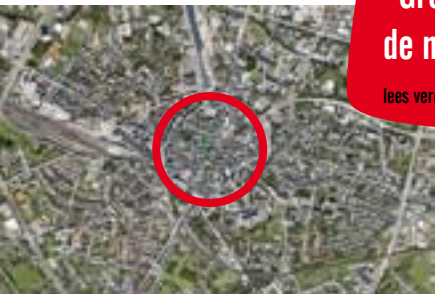
R70, 3500 Hasselt

Bouwheer: Stad Hasselt
Programma: herstructurering van de kleine ring rond Hasselt
Oppervlakte:
Ontwerp: 1996
Oplevering: 2000

Architect: De Gregorio & Partners

**“Groen zorgt voor
de nodige architecturale bescheidenheid.”**

lees verder op p.140

De Groene Boulevard is een groene rand die de Hasseltse binnenstad omsluit. Hasselt heeft mobiliteit en het stedelijke leven herdacht en vervolgens, met de aanleg van de boulevard, een stuk publieke ruimte op het auto-verkeer teruggewonnen.

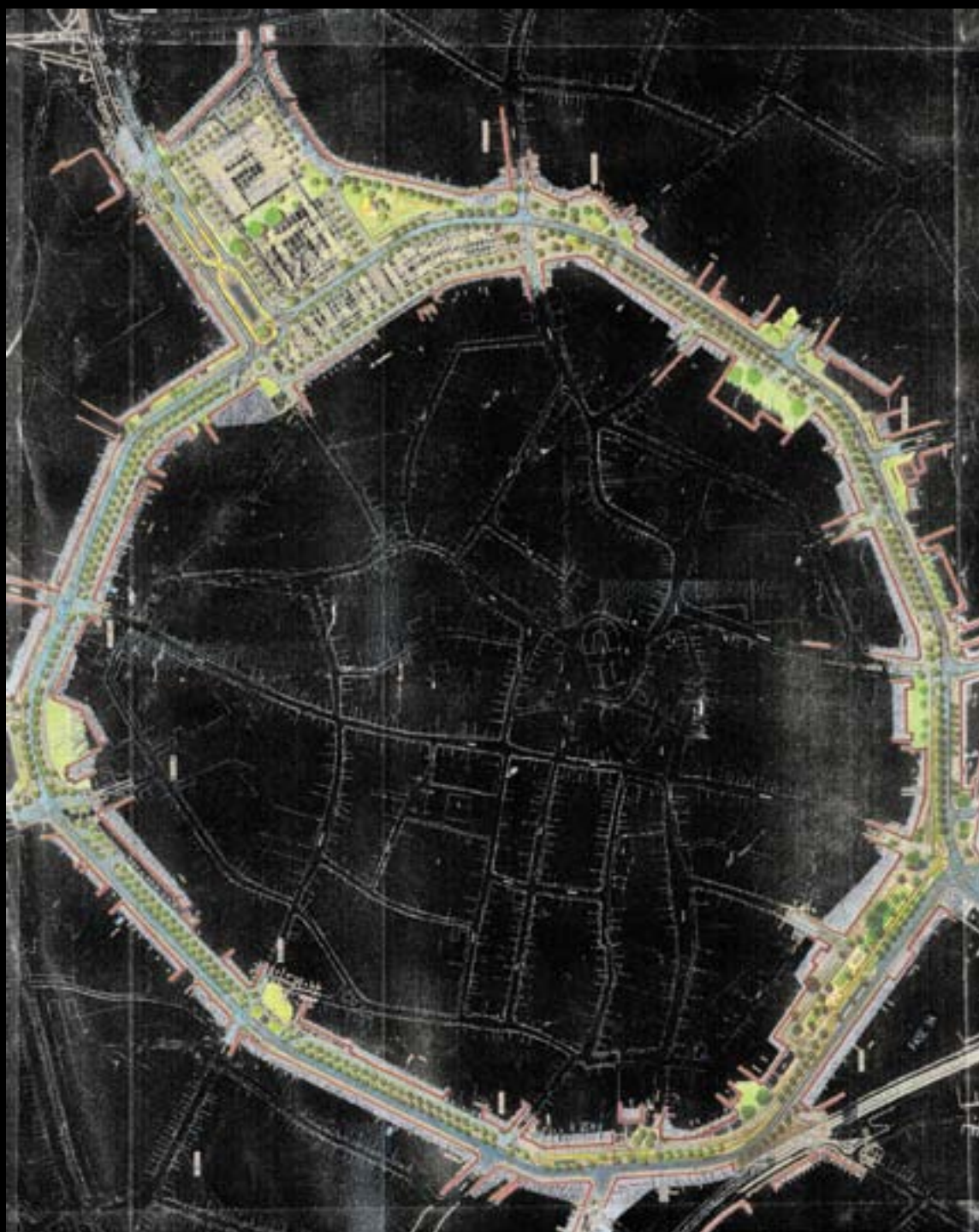
De boulevard gaat over identiteit, over mensen en beweging. Op welke manier wil de stad haar bewoners en bezoekers ontvangen? Hoe kan een publieke ruimte het sociale leven stimuleren? De boulevard biedt nieuwe mogelijkheden aan het leven in de stad. De algemene layout, de aanplanting van groen, het straatmeubilair, de bushaltes, de materialen en kleuren zijn de elementen van de stedelijke scenografie en spelen elk een belangrijke rol.

Ik hoop je.
Nee, ik hoop je niet.
Ik mis je. Dat gevoel ik.
Ik heb je lief.
Nee, heb ik niet.
Ik word je lief. Dat voel ik.
Ik ga met je.
Nee, ga ik niet.
Ik sta je bij. Beloof ik.
Ben stapel op je.
Hou je vast.
Ja. Hou. Van Jou.

Beloof ik

Bart Moeyaert

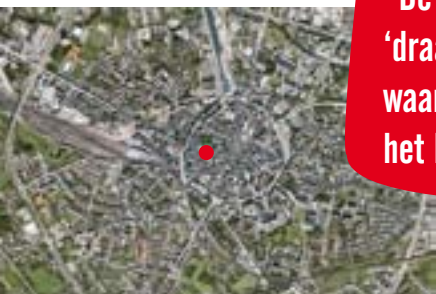

HANDELSZAAK: WINKEL VISAVIS DE L'HOMME

Aldestraat 45, 3500 Hasselt

Bouwheer: Caroline en Nathalie Hayen
Programma: boetiek herenkleding en studio
Oppervlakte: 80m² + 40m²
Ontwerp: 2005
Oplevering: 2006

Architect: Studio dhoore_vanweert

**“De vooropgestelde idee
‘draagt’ de invulling,
waardoor er geen overbodige elementen
het beeld vertroebelen.”**

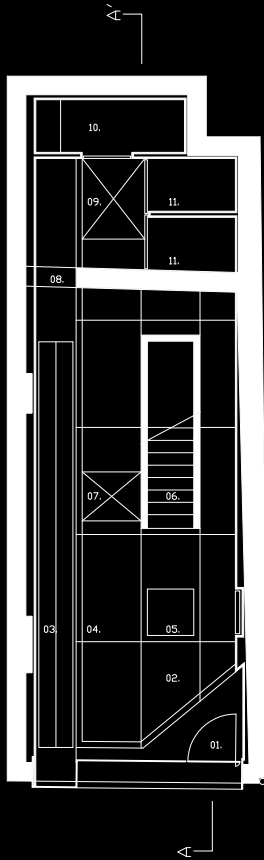
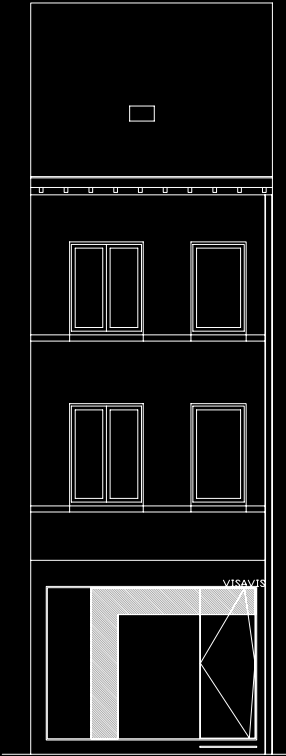
lees verder op p.140

De winkelruimte bevindt zich in een pand uit de jaren '60 met zeer beperkte afmetingen (3,60 x 11,00 meter, vier bouwlagen). De begane grond en de eerste verdieping dienden ingericht als winkelruimte, de derde verdieping als stockageruimte en keuken, de dakverdieping als studio. Dit gegeven, samen met de naam VISAVIS ('tegenover elkaar'), heeft geïnspireerd tot een helder concept, gebaseerd op kleurcontrasten, scherpe lijnen die functies afbakenen en een heldere display van de kledij. Gezien de geringe breedte is de ruimte opgedeeld in twee zones, één waar kledij opgehangen wordt en een zone voor circulatie.

Op de begane grond is de ruimte helder wit en hangen de kleurrijke, casual kledingstukken in een zwarte nis: een mooi, contrasterend geheel. De paskamers zijn bereikbaar via deze kledingnis en eveneens afgewerkt in een zwarte kleur. De sfeer is hier intiem. De verdieping is bereikbaar via een trap die als een abstract volume in de ruimte geplaatst is. Deze verdieping is naar kleur- en materiaalgebruik geïnverteerd: de overwegend donker gekleurde stadskledij hangt in een witte nis en de circulatieruimte is volledig zwart, wat een stijlvolle sfeer genereert. Enkele gekleurde zitelementen, de balie en de verlichting (een lijnverlichting in de kledingnissen en spots op twee duidelijke lijnen) zijn wederkerende elementen en zorgen samen met het trapvolume voor de continuïteit tussen boven en beneden. Het concept is tevens duidelijk zichtbaar langs de buitenzijde. Door de detaillering van de vitrine en het contrast tussen binnen en buiten lijkt de winkelruimte een ready-made die naar binnen geschoven is.

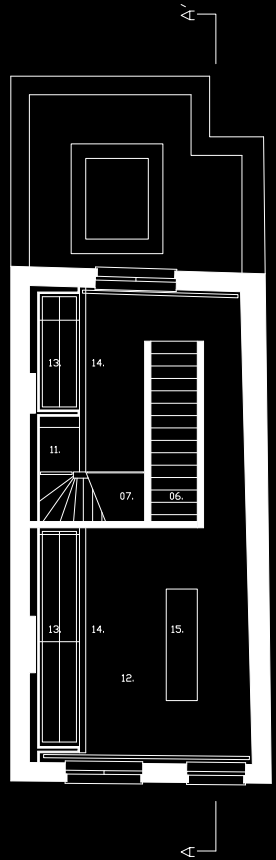

GELUKKVLERS

- INCOM 01.
- VINKELRUIMTE (WIT) 02.
- KLEDINGNIS (ZWART) 03.
- HANGENDE WAND 04.
- KASSA 05.
- TRAP 06.
- VIDK 07.
- DOORGANG NAAR KLEEDRUIMTE 08.
- LECHTDEPEL 09.
- TECHNISCHE RUIMTE 10.
- KLEEDKAMER 11.

150 100 50 0
CM

VERDIEPING 1

- VINKELRUIMTE (ZWART) 12.
- KLEDINGNIS (WIT) 13.
- HANGENDE WAND 14.
- ZITTELEMENT 15.

150 100 50 0
CM

DRUKKERIJ: DRUKKERIJ SALTO

domein Oud Reckheim, Groenplaats 1, 3621 Rekem

Bouwheer: nv Reckheim / nv Salto
Programma: drukkerij
Oppervlakte: 625 m²
Ontwerp: 1995
Oplevering: 1996

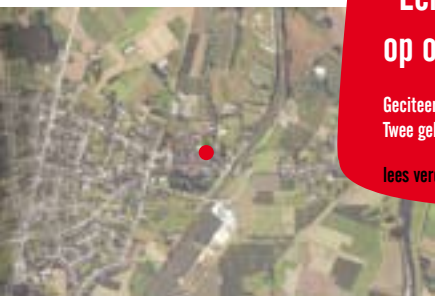
Architect: Christian Kieckens

“Een lijn is niet alleen een lijn,
op ooghoogte is het een horizon.”

Geciteerd uit: William Mann, Tussen Memling en Descartes.
Twee gebouwen van Christian Kieckens. Archis 1997/1, pp. 8-15.

lees verder op p.88

De drukkerij in Rekem, nabij Maastricht, reageert nadrukkelijk op de vlakheid van Limburg en de wonderlijke tijdloosheid die zijn mist en wolkenluchten oproepen. Het gaat hier in feite om de transformatie van een gebouw uit de jaren zestig, de vroegere wasserij van een psychiatrische inrichting, en het is het eerste opgeleverde gebouw van een ambitieus herontwikkelingsplan, dat voorziet in een nieuwe bestemming voor zowel het terrein van de voormalige inrichting als voor delen van het omliggende dorp. Deze plaats heeft een aangename kloosterlijke sfeer, waaraan het sinistere gevangeniskarakter van de gebouwen eromheen enigszins afbreuk doet. De hoofdstructuur van het bestaande gebouw is een betonskelet, met aan de achterzijde één enkele hoge ruimte, zestig centimeter boven het grondpeil, die het grootste deel van de oppervlakte in beslag neemt, en aan de voorzijde een smalle strook op grondpeil. Binnen het skelet van de wasserij kon aan de ruimtelijke eisen van de drukkerij vrij gemakkelijk worden voldaan; er moest echter ook aan hoge eisen ten aanzien van energiegebruik en isolatie worden voldaan, en direct zonlicht moest worden geweerd. Kieckens loste dit op door het gebouw te omhullen met een huid van glas: een

bufferzone die naar behoefte kan worden verwarmd en geventileerd. Aan de oost- en westzijde van het gebouw is het glas deels gezandstraald. Aan de buitenkant versterkt de glazen huid het paviljoenkarakter van het gebouw. De vloer is behandeld met een blauwgrijze kunsthars, die een dof spiegellend effect oplevert. In het diepe, lichtende interieur met zijn weidse, lege uitzichten lijken schaalgevoel en tijdsbesef weg te vallen: zijn etherische, gelaagde omhulling vormt een royaal decor voor het aanhoudende gebonk van de kolossale drukpersen. De horizon is nadrukkelijk aanwezig: de grote glaspanelen (ongeveer twee op drie meter) zijn bovenaan, in het midden en aan de voet van de muur bevestigd met doorlopende stalen hoekprofielen, terwijl de verticale voegen tussen de platen met siliconenkit afgedichte stootvoegen zijn. Het zandstralen van de zijwanden versterkt het effect van een naadloos glasoppervlak. Bovendien is door het wegwerken van de donkere strook die onder de dakrand normaal gesproken zichtbaar zou zijn, het weerspiegellend effect versterkt: het voorbijglijden van de wolken over de vlakte en de wilde plantengroei bij de beek die langs het gebouw loopt zijn op het glas te zien als een reusachtig, langzaam bewegend filmbeeld.

Wat is uw architecturale filosofie?

Architectuur is hedendaags bouwen, dit wil zeggen naar de geest en cultuur van deze tijd, zijn mogelijkheden, kennis en inzichten. Elke plek en elk gebouw heeft een verhaal, heeft geschiedenis. Het verhaal wordt verteld, en sommige passages herschreven. De tijd gaat doorheen de architectuur. Architectuur is voor ons ook stijlloos bouwen. Dezelfde benadering van vraagstelling en context resulteert niet overal in dezelfde of een herkenbare vormenstijl. De architect werkt in essentie met ruimte: hij definieert haar, ordent haar en bakent haar af. Elk project heeft specifieke condities, situeert zich op een specifieke plek en vraagt een specifieke strategie. De architect zoekt naar het wezen van de plek, haar betekenis en kwaliteiten. Want het gebouwde verankert zich op een plek, dialogueert met zijn bureu, voegt zich in zijn omgeving, alsof het altijd zo geweest is. De plek wordt vormgegeven en beladen. Het is gepast bouwen, ook naar de wensen van de bouwheer, want die bouwt mee. Een gebouw moet kwaliteit leveren, zorgvuldig zijn, en dus duurzaam, fysiek en ook cultureel. Want het moet de tijd krijgen om een referentie te worden en in herinneringen een plaats te krijgen.

Architectuur is maximaal bouwen. De beperkingen moeten omgebogen worden tot mogelijkheden. In de schaarste ontstaat rijkdom. Het is ook logisch bouwen: experiment en "nieuwlichterij" moeten samengaan met aandacht voor traditie. Het traditionele bouwen, het bouwen met gezond verstand, kan ons veel leren: logica, ongekunsteldheid, informaliteit.

Architectuur is (meestal) stil bouwen. Vandaag schreeuwt alles en iedereen om aandacht. Alles moet opvallen, zich bewijzen en communiceren. Veel is overdone. Leegte en stilte zijn weerloos. Architectuur moet intelligent omgaan met banaliteit, wanorde en belijkheid, wat best interessant kan zijn. Originaliteit is gevaarlijk. Belangrijker zijn helderheid, eenvoud, en vooral onnadrukkelijkheid. De architect werkt met materialen, constructie, tektoniek, licht. Vorm is nooit gratuit. Decoratie is meestal overbodig.

Architectuur is de cultuur van bouwen en wonen. De architect is meer dan een vormgever: strategieën ontwikkelen en processen sturen maken deel uit van zijn opdracht. Bouwen is groepswerk. De architect bouwt mee aan de stad, de plek waar mensen wonen. De stad is het uitdagende, complexe werkterrein waar de architect probeert verbeelding en betekenis te construeren.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

De woning is hedendaags qua ruimtelijke opvatting en vormgeving, is gepast en logisch. Ze is ontworpen voor de plek, met aandacht voor de topografie van de straat en de uitzichten over het landschap. Ze is verborgen en onnadrukkelijk in de grond weggestopt en werd geconstrueerd met een eenvoudige structuur en onopvallende en duurzame materialen.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

De context van het merendeel van onze projecten is Vlaams, veelal de stad, soms het platteland. In Limburg is er misschien nog het gevoel van een opener en natuurlijker landschap - al is men duidelijk aan een inhaalbeweging bezig.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Beginnen met interesse en er dan veel en lang mee bezig zijn.

vennoten:

Bart Bomans, Johan de Coster en Kris Mys

medewerkers:

5

oprichting:

1999

LAB multiprofessionele architectuurvennootschap

Deze architecte wensten niet te antwoorden op de vragen.

vennoot:

Christa Dewachter

medewerkers:

0

oprichting:

2002

Wat is uw architecturale filosofie?

We gaan niet voor mode, trends of opzichtigheid, maar voor een eenvoudige architectuur. We proberen ons te concentreren op het eisenpakket en de verlangens van de opdrachtgever. Door rekening te houden met andere verbanden proberen we de vertaling van deze functionele eisen uit de banaliteit te tillen: een verankering van het gebouw op zijn plaats (lichtinval, doorkijkjes, relatie met de omgeving) en op maat gesneden van het gebruik (interne en externe relaties tussen binnen- en buitenruimtes).

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

De plaats van dit gebouw had gevolgen voor het ontwerp ervan.

Eén van de twee straten is erg druk: de winkel krijgt hier een maximum aan etalage en de appartementen krijgen kleinere ramen en inpandige terrassen om de privacy van de bewoners te garanderen. Door de afwisseling van grote en kleine ramen zijn de appartementen helder verlicht en voorzien van vele uitzichten die de bewoner toestaan zich te oriënteren in zijn stad.

De gevels zijn, zowel naar materiaalgebruik als naar gransche vormgeving, zo uitgewerkt dat het gebouw een sober maar toch sterk karakter uitstraalt. Op die manier eist het (niet opdringerig, wel efficiënt) zijn plaats op in de chaotische straat.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Voor onze ontwerpen houden we rekening met de directe context, zoals de straat, de omliggende bebouwing, de oriëntatie... Een Limburgse context komt niet in beeld.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Bewustwording is iets dat groeit, een proces dat geleidelijk gaat. Het is zeker geen momentopname waarop een precies tijdstip (waarop het gestart of beëindigd zou zijn) gekleefd kan worden.

vennoten:

Jean-Paul Billiau en Gert Janssens

medewerkers:

6

oprichting:

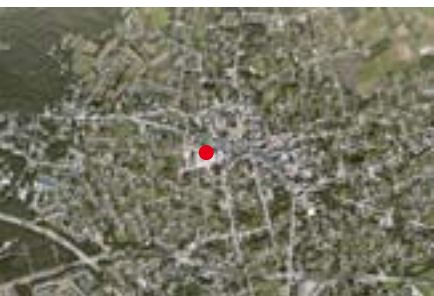
2000

HOTEL: HOTEL CORBIE

Hertog Janplein 50, 3920 Lommel

Bouwheer: Apparthotel Corbie bvba, de heer Walter Koch
Programma: het bouwen van een hotel
Oppervlakte: 1.490 m²
Ontwerp: 2002
Oplevering: 2005

Architect: LAB multiprofessionele architectuurvennootschap (gebouw)
i.s.m. Cuypers & Q Architecten (interieur)

De bouw van het hotel is het resultaat van een architectuurwedstrijd voor de omliggende omgeving van het nieuwe Huis van de stad Lommel. Het stedenbouwkundig uitgangspunt is het realiseren van een beeldbepalend accent voor het plein, met een maximale bouwhoogte van 21 meter.

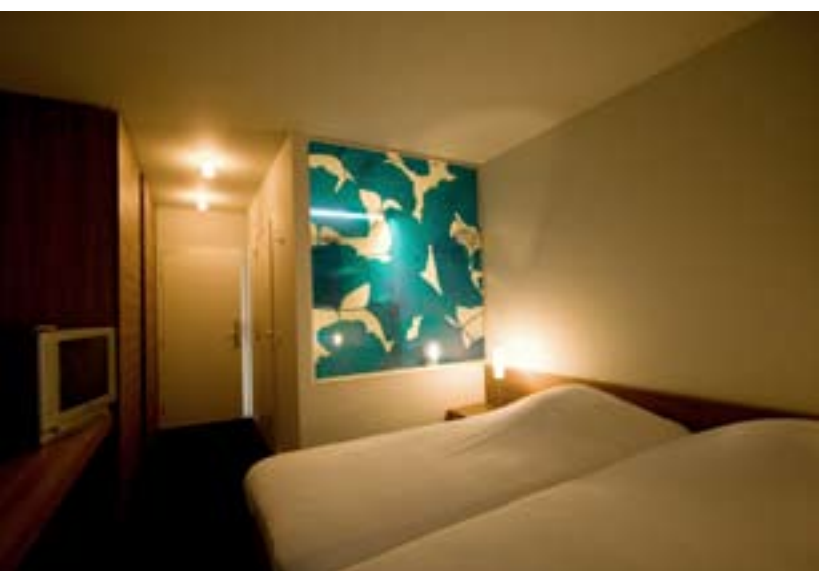
Tweede ontwerpbepalend punt: de locatie moest een scharnier worden tussen het stedelijk weefsel en de Hertog Jansite.

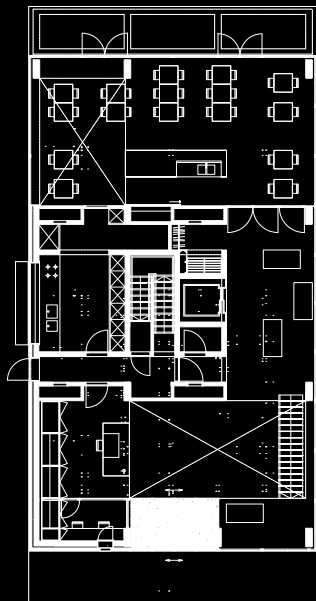
Gezien de schaal van het gebouw, vooral door de bouwhoogte, beoogden we een vriendelijke inplanting. Door de publieke zones op de onderste twee bouwlagen te voorzien, hebben we getracht om het gebouw voor de buurt transparanter te maken. Daarboven is gekozen voor een modulaair systeem van betonnen gevelpanelen, waarbij de ramen van de kamers in het gevelvlak werden uitgewerkt. Ook binnenin hebben we getracht om deze transparantie door te voeren. Zo integreerden we doorkijkjes en kijkassen, d.m.v. vides en openingen, op en tussen de verschillende verdiepingen. Dit alles kwam de leesbaarheid van het gebouw ten goede.

Bij het zoeken naar een optimale invulling van een hotelkamerverdieping werd er in het bijzonder aandacht geschonken aan de rechtstreekse daglichttoetreding in de circulatiezone. Door de circulatie aan de zuidzijde net iets ruimer te maken, ontstond per verdieping een verblijfsruimte voor hotelgasten. De ramen op de zuidzijde werden uitgewerkt als streepjescode. De dertig hotelkamers werden voorzien van een raam tussen kamer en sanitaire ruimte; zo konden we de eerder compacte kamers visueel vergroten.

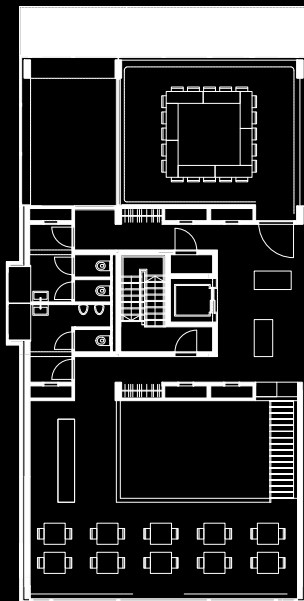
Het strakke karakter van het gebouw blijft herkenbaar in de uitwerking van het maatwerk. De materialisatie zorgt voor een warm en aangenaam pallet met een hoofdtoon van Amerikaans notenhout. De verdiepingen wisselen af in rood en blauw: de felle kleuren van de vloerbekleding vind je terug in de binnenkanten van het maatwerk. De doorkijk naar de badkamers wordt frivol gefilterd door prints in aangepaste kleuren en fleurige motieven.

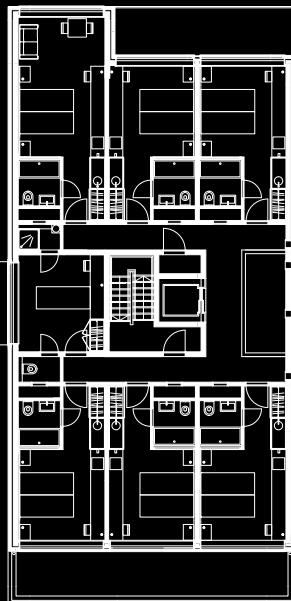

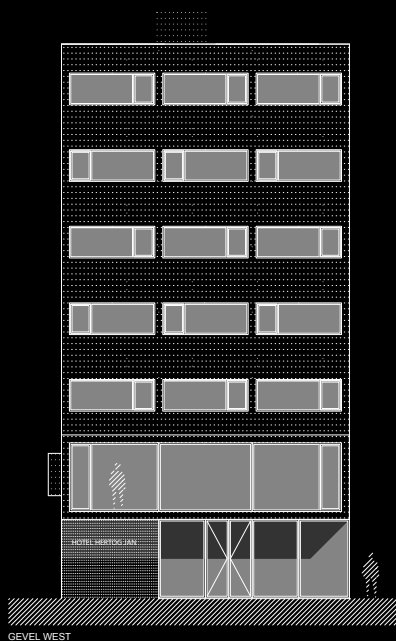
NIVEAU 0

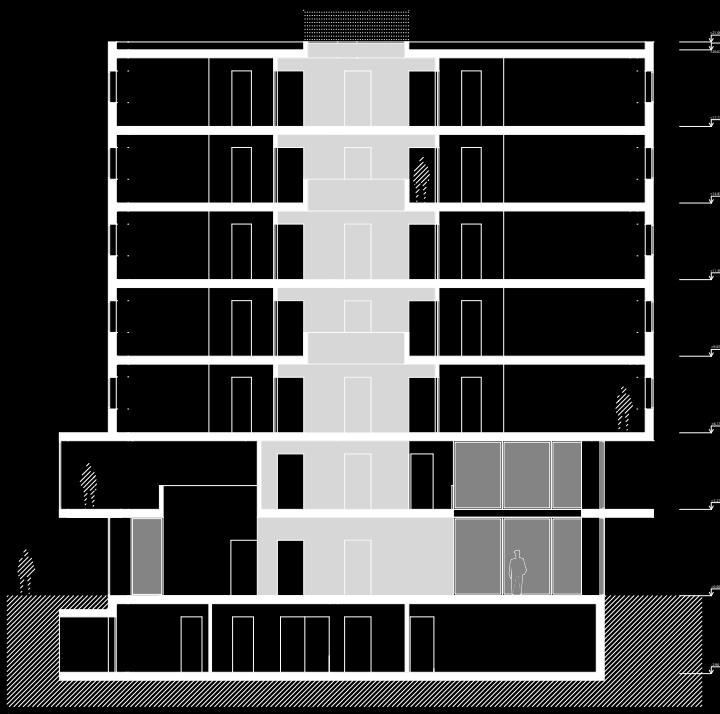
NIVEAU 1

NIVEAU 2-6

GEVEL WEST

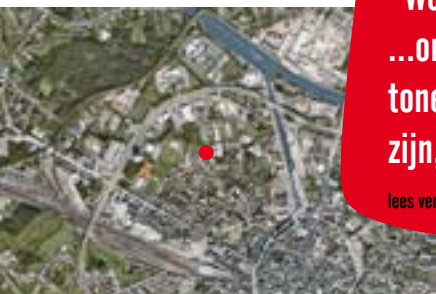
SECTION A-A

WOONHUIS: WONING MARTENS-PIOT

Anne Ruttensstraat 27 b2, 3500 Hasselt

Bouwheer: Tom Martens, An-Katrien Piot
Programma: eengezins-, nieuwbouw- en rijhuis
Oppervlakte: 300 m²
Ontwerp: 2003
Oplevering: 2004

Architect: architecten-lab

**“Welk belang hecht u aan een (eigen) plek? [...]
...om cliënten bewust maken van deze keuze, hen te
tonen dat individualiteit geen scheldwoord hoeft te
zijn, maar evenmin een vrijgeleide is voor snobisme.”**

lees verder op p.88

De woning Martens-Piot ligt in een nieuwe verkaveling in Hasselt, op wandelafstand van centrum en station.

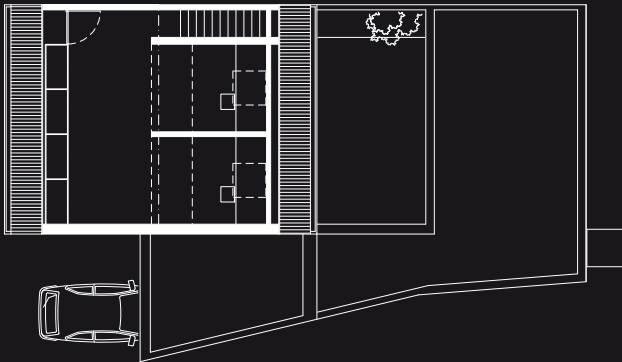
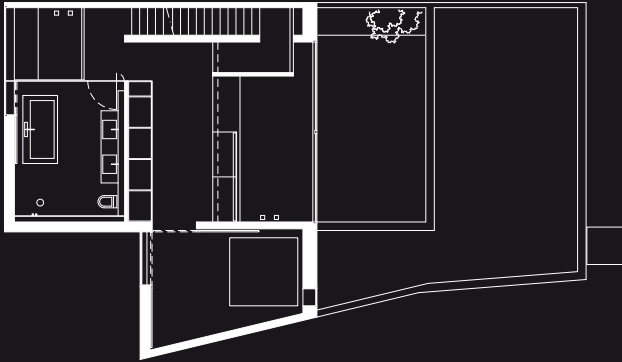
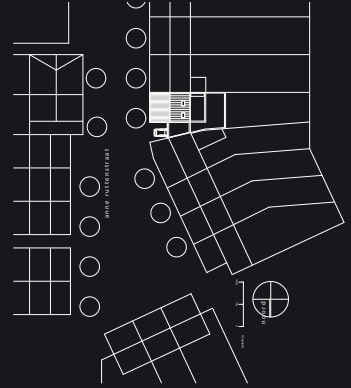
De stad biedt in deze verkaveling goedkopere gronden voor jongere gezinnen aan. De verkavelingregels leggen vooral de algemene bouwgrenzen vast en bieden vrijheid in de keuze van gevelsteen, vormgeving van ramen, dakranden enz.

De woning maakt duidelijk dat de verkavelingregels de individuele bouwheer ook andere vrijheden bieden dan alleen de vrije keuze van baksteen. Deze vrijheden spelen op een meer structurele manier in op de eigenheden van een verkaveling en op de woonkwaliteit. De woning bezit een zekere tektoniek die rekening houdt met elementen als privacy, overgang binnen/buiten, relatie woning/straat en verschijningsvorm. De slimme inplanting van het gebouw, de uitgewerkte ruimtelijkheid en de zin voor ruimte-economie maakt van deze compacte woning een aantrekkelijke leefplek. Bruikbaarheid en belevingswaarde gaan hier hand in hand.

overgenomen uit Jaarboek Architectuur Vlaanderen 2004-2005

SUPERMARKT:

LIDL

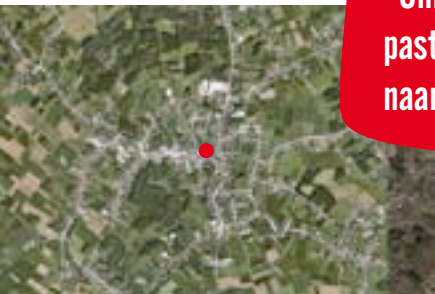
Dorpstraat 28 al, 3830 Wellen

Bouwheer: VCK, Lummen
Programma: handelsruimte en zeven patio-appartementen
Oppervlakte:
Ontwerp: 2003
Oplevering: 2003

Architect: Lens°ass

**“Uniformisering van uitgangspunten
past niet in onze zoektocht
naar architectuur.”**

lees verder op p.16

Een gesloten voorgevel, met daarboven bewoning; aan de achterzijde een ruime parking en... de toegang.

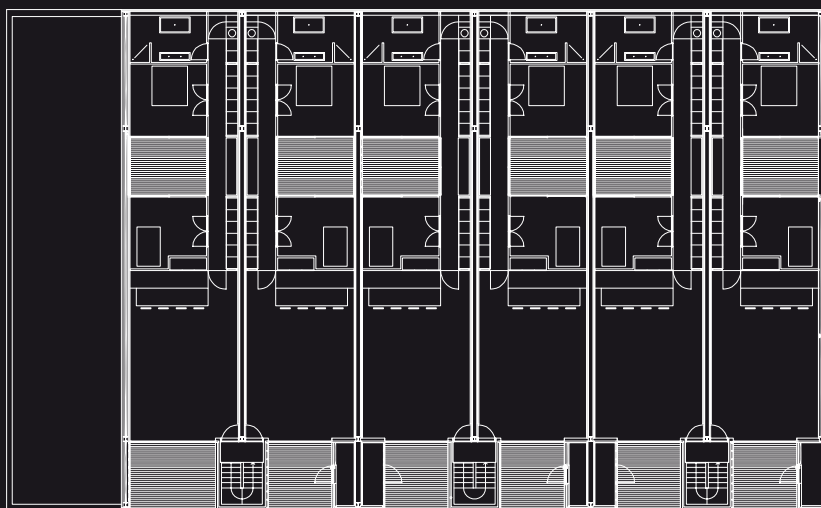
Puur functioneel en met de rug naar het sociale leven gekeerd: dat is de indruk die bij ons postvatte, na een bezoek aan het Lidl-warenhuis. Nochtans is de plaats waar het project gerealiseerd moet worden dé uitvalsbasis voor de jaarlijkse spraakmakende kermis te Wellen.

Beide vaststellingen inspireerden ons om de gebouwen “terugliggend” te plaatsen, zodat de plaats beschikbaar bleef voor evenementen, en de voorzijde (d.i. de Lidl-parking) aan de juiste kant zou komen te liggen.

Om een zo polyvalent mogelijk commercieel gelijkvloers te bieden, werden de woonscheidende wanden op de verdieping, plafondhoge vakwerkliggers. De lange woonstrippen hebben een binnenpatio, die samen met voor- en achtergevel zorgen voor de nodige lichtinval. Door het vertande gabarit blijft de schaal van het complex dorpsvriendelijk. Het afwisselende materiaalgebruik voor de terugliggende muurdelen van hout en baksteen geven het gebouw een veranderend effect bij het voorbijgaan.

HANDELSZAAK: OPTICIEN TACKOEN

Havermarkt 4, 3500 Hasselt

Bouwheer: Paul Tackoen
Programma: residentiële en commerciële ruimte
Oppervlakte:
Ontwerp: 2001
Oplevering: 2003

Architect: Lens°ass

■ Het Leerske' is de naam van één van Hasselts oudste woonhuizen, gelegen op het uiteinde van de Havermarkt, op enkele meters afstand van de Grote Markt. Het belangrijkste doel van de renovatie was het weer voelbaar maken van de originele geleding¹. Hiervoor werden de bijbouwen rond het achterhuis gesloopt, zodat de oude vakwerkgevel rond het open binnenhof weer vrijkwam. Niet alleen werd een aangename buitenruimte weer bij het stedelijke leven betrokken, deze ingreep verschaftte de omliggende ruimten opnieuw wat licht en lucht. Bij de renovatie werden de bestaande vakwerkgevels, de invullingen met leem en het houten schrijnwerk integraal hersteld. Alle andere en meestal onbestaande gevelsluitingen², kregen een hedendaagse invulling met stalen ramen en structureel verlijmd beglazing. Op het binnenhof (maar ook op andere plekken) resulteerde dit in een opvallend contrast tussen de eeuwenoude houten gevel en het glazen vlies. Binnenin het gebouw werd een soortgelijke strategie gevolgd. Bestaande plafonds, vloeren, vakwerkgevels en dakspanten werden gerenoveerd, terwijl nieuwe invullingen bewust hedendaags van stijl zijn. Op de verdiepingen zijn nieuwe elementen nagenoeg onzichtbaar. Dit kon al-

leen maar door de technische en sanitaire voorzieningen te groeperen rond de liftschacht. Op deze plaats restten nog weinig originele structuren, zodat deze ruimten, zonder verdere afbreuk te doen aan het geheel, konden aangepast worden aan de huidige woonbehoeften.

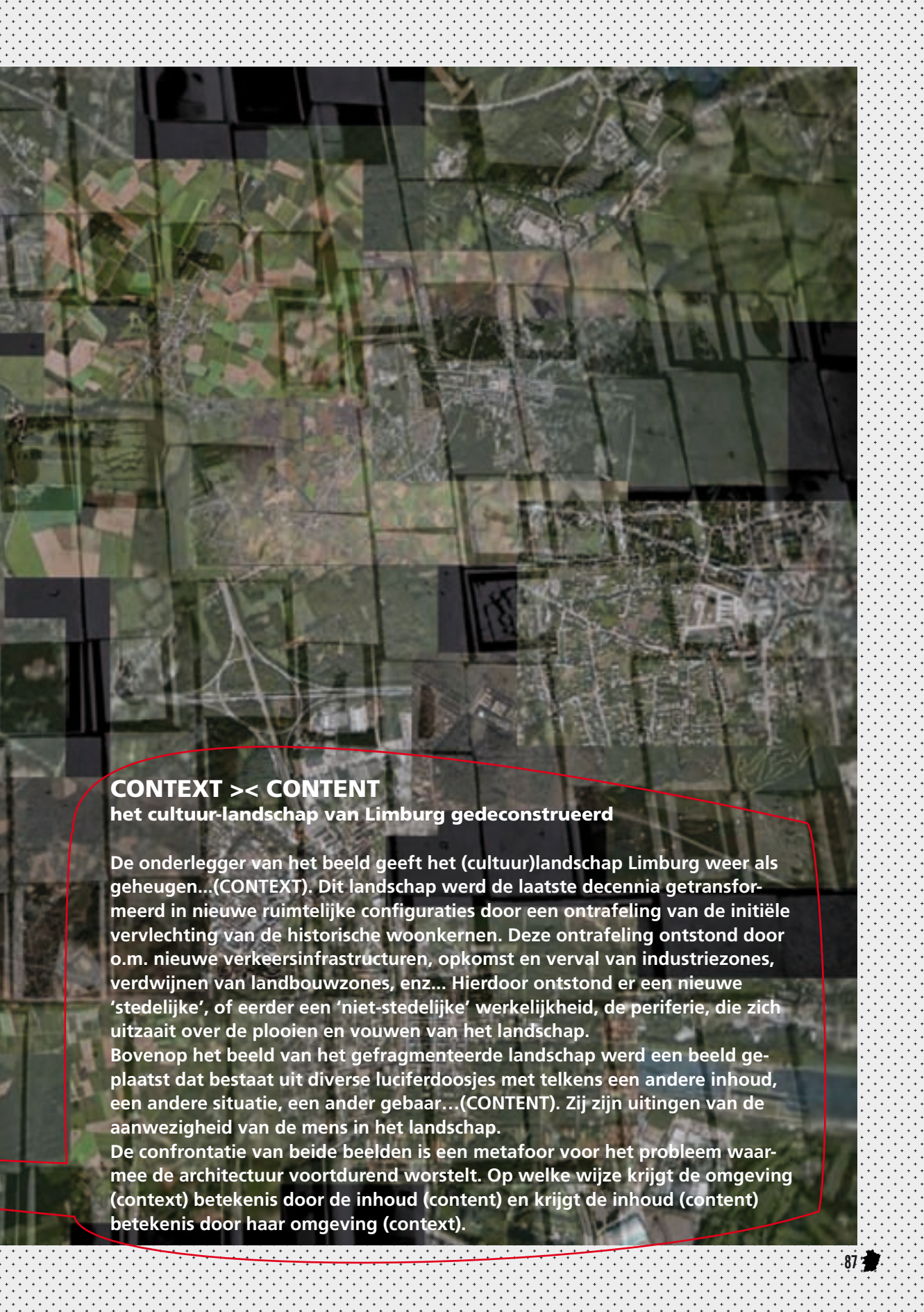
Op het gelijkvloers, vandaag ingericht als een optiekzaak, zijn de nieuwe ingrepen iets nadrukkelijker aanwezig, vooral ter hoogte van de achterbouw. Het belangrijkste en opvallendste element is een glazen vitrinekast die vrij van de vloer en de achterliggende muur, de volledige diepte van de winkel kruist. In deze legger, die langs achteren verlicht wordt, zullen de brillen gepresenteerd worden. Achter een wand met grijs gefumeerde, glazen luiken, bevindt zich de apparatuur om de ogen te testen. Alle andere presentatiemeubelen en de verkoopstafels staan vrij opgesteld in de ruimte, waardoor een ongedwongen sfeer ontstaat.

CONTEXT >< CONTENT

het cultuur-landschap van Limburg gedeconstrueerd

De onderlegger van het beeld geeft het (cultuur)landschap Limburg weer als geheugen...(CONTEXT). Dit landschap werd de laatste decennia getransformeerd in nieuwe ruimtelijke configuraties door een ontrafeling van de initiële vervlechting van de historische woonkernen. Deze ontrafeling ontstond door o.m. nieuwe verkeersinfrastructuren, opkomst en verval van industriezones, verdwijnen van landbouwzones, enz... Hierdoor ontstond er een nieuwe 'stedelijke', of eerder een 'niet-stedelijke' werkelijkheid, de periferie, die zich uitzaait over de plooiën en vouwen van het landschap.

Bovenop het beeld van het gefragmenteerde landschap werd een beeld geplaatst dat bestaat uit diverse luciferdoosjes met telkens een andere inhoud, een andere situatie, een ander gebaar...(CONTENT). Zij zijn uitingen van de aanwezigheid van de mens in het landschap.

De confrontatie van beide beelden is een metafoor voor het probleem waarmee de architectuur voortdurend worstelt. Op welke wijze krijgt de omgeving (context) betekenis door de inhoud (content) en krijgt de inhoud (content) betekenis door haar omgeving (context).

architecten lab

Architectuur creëren is meer dan het individuele gegeven van het project op zich. De creatie zit veel meer in de context en de omgevingsfactoren, in de onmiddellijke of niet zo directe Umwelt van de site of het object dat vraagt om ontworpen te worden.

Manifesten of statements worden ons inziens eerder afgeleverd door de manier waarop een object zich inpast in zijn omgeving – niet door te zeggen: kijk naar mij!

Deze visie vloeit voort uit onze ideologie. Het is ons streven een leefwereld, op welke schaal dan ook, te scheppen, waarin de grenzen van privacy op maat gemaakt kunnen komen. Dit vloeit niet voort uit de behoefte zich beter te voelen dan de rest, maar uit het gevoel een keuze te hebben, te kunnen kiezen wat men toont, te kunnen bepalen in hoeverre men deelneemt aan iets. Welk belang hecht u aan een (eigen) plek? Het is geen opgave om cliënten bewust maken van deze keuze, hen te tonen dat individualiteit geen scheldwoord hoeft te zijn, maar evenmin een vrijgeleide is voor snobisme; het is integendeel een proces dat voor ons vanzelf loopt, door terug te vallen op de ideologie dat men altijd een keuze heeft. Het komt erop aan goed na te denken over wat men belangrijk vindt, over hoe men leven wil, en dan is het maken van de juiste keuzes geen probleem.

Logica en functionaliteit combineren met de keuzes die de cliënt maakt, resulteert in een basisgegeven dat vorm krijgt door (opnieuw:) het maken van keuzes, dit keer met betrekking tot materialen, details... Het belang van het uiteindelijke beeld is ondergeschikt aan de werking en het functioneren van het ontwerp. Geslaagd is het geheel wanneer het ontwerp in zijn werking én beeld tijdloos wordt, wars van modetrends of stijlstromingen.

vennoten:

3

medewerkers:

2

oprichting:

2002

Christian Kieckens

Wat is uw architecturale filosofie?
Architectuur en Cultuur.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

Ver.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Afhankelijk van de plek.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

1962

Crepain Binst Architecture

Wat is uw architecturale filosofie?

Crepain Binst Architecture staat voor een hedendaagse pragmatische aanpak met bijzondere aandacht voor context, kwaliteit, functionaliteit, leesbaarheid en duurzaamheid. Architectuur ontstaat in open overleg tussen alle betrokkenen, zonder dogma's. Onze architectuur heeft de ambitie telkens authentiek en tijdloos te zijn.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

Het Nieuw Administratief Centrum te Lommel illustreert perfect onze visie. Het concept is ontstaan in overleg met het stadsbestuur en speelt in op het feit dat Lommel een "glasgemeente" is: transparant rondom, met vier duidelijk herkenbare volumes en daar tussenin patio's. Een helder en leesbaar concept met oog voor de gebruikskwaliteit van de bezoekers én de gebruikers.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Het Nieuw Administratief Centrum is als eerste gerealiseerd binnen een nieuw masterplan, waaraan wij als architect meegewerkt hebben. Dit masterplan incorporeert het hedendaagse denken over stedenbouw, architectuur en een "huis van de stad".

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

De interesse in architectuur was er al zeer vroeg, maar zonder specifieke kennis of voorkeuren. In het eerste jaar architectuur heeft professor Georges Baines mij op het juiste pad gezet.

vennoten:

Jo Crepain en Luc Binst (partners: Dirk Engelen, Stef Rogiers, Lieven Louwyck)

medewerkers:

65

oprichting:

2006

SCOOP multi-professionele architecten-vennootschap

Wat is uw architecturale filosofie?

Alhoewel de aanpak voor al onze projecten precies dezelfde is, resulteert dit altijd in een ander soort architectuur. We proberen zo weinig mogelijk een eigen stijl of bepaalde trends te volgen. We zijn immers van oordeel dat ieder project een eigen wetmatigheid heeft. Afhankelijk van enkele fundamentele beslissingen die genomen worden aan het begin van het ontwerp, ontstaat een reeks opportuniteiten die het project een eigen leven laten leiden. Op die manier volgt bijna vanzelfsprekend een logisch antwoord op een verstandig gestelde architecturale vraag. Voorts wordt binnen ons bureau veel onderzoek gedaan naar de juiste schaal van gebouw en omgeving. Niet alleen het zichtbare, maar ook het voelbare is van primair belang: licht, lucht, geluid... Daarom wordt voortdurend onderzocht welke actieve en passieve technieken in het ontwerp geïntegreerd kunnen worden.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

Volgens ons moet architectuur in harmonie zijn met de omgeving. Hierbij is de juiste schaal van gebouw en omgeving van groot belang. De programma-eisen van dit project zorgden ervoor dat een volume zou ontstaan dat niet in de omgeving paste. Daarom werd geopteerd voor een gebouw met een zekere geleiding, dat opgebouwd is als een aaneenschakeling van kleinere volumes. Op die manier ontstond een gebouw dat naar schaal wel paste in de geklasseerde omgeving van het domein van Ommersteijn.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Niet echt. Wel tracht SCOOP voor al zijn projecten de niche van een plek fundamenteel te lezen en vanuit deze context, al dan niet tastbaar aanwezig, te zoeken naar boeiende oplossingen voor de toekomst. Historisch gegroeide architectuur en context zoals die van het kasteel te Dilsen-Stokkem, vormen daarbij een uiterst interessant uitgangspunt. SCOOP streeft naar een regionaal correcte architectuur met een hedendaagse kritische invulling. Onze ontwerpen bezitten daardoor een zekere vanzelfsprekendheid en trachten naadloos aan te sluiten op de omgeving.

vennoten:

Luc Vanroye

medewerkers:

4

oprichting:

2001

Wanatoe
3 februari 2007

WONEN
wonen@concentra.be

De woonomstandigheden van minderbedeelden verbeteren in samenwerking met de sociale sector en alle partners die betrokken zijn bij het (ver)bouwproces, dat is de doelstelling van Architecten Zonder Grenzen. Of het nu gaat om kansarmen in Vlaamse steden en asielcentra of elders in de wereld, dat maakt niet uit.

Hulp in (woning) nood

Momenteel loopt een onderzoek om het asielcentrum in Sint-Niklaas leefbaarder te maken. Onder meer de refter zal worden aangepast.

Foto Stefaan VAN HUL

Architecten

De eerste actie van Architecten Zonder Grenzen, dat werd opgericht in 1994, was hulp aan de slachtoffers van de grote overstroming in Dinant begin 1995. "We richtten de vereniging op na een missie met Artsen Zonder Grenzen in het buitenland, maar we beseften al snel dat goede interventies in het buitenland veel ervaring, studie en kennis vergen. Je mag niet als een tweede tsunami over de plaatselijke bewoners rollen", zegt architect Eric Selis, drijvende kracht achter Architecten Zonder Grenzen. "We wilden evenmin een reisbureau zijn van architecten die een trip naar een exotische oord wel zien zitten. Kwalitatief en humanitair werken is onze doelstelling. We hebben dus beslist om ons in eerste instantie te richten op woonproblemen in Vlaanderen. We zijn ook actief in het buitenland, maar Vlaanderen is onze prioriteit."

Vorig jaar werd de zetel van de vereniging meteen ook verplaatst van Brussel naar Hasselt. "Omdat het Architectenhuis ons daar lokalen ter beschikking stelde, maar ook omdat vooral Limburgse architecten bij ons actief zijn. In de toekomst willen we ook ankerpunten in de andere Vlaamse provincies."

De vereniging kreeg een subsidie van het Vlaams Fonds voor personen met een handicap en werkt ook actief aan deze problematiek, maar wil zich niet beperken tot woonadvies voor mensen met een handicap. "We willen ons eveneens inzetten voor kansarmen en vluchtelingen."

Werkwijze

De werking van Architecten Zonder Grenzen is gebaseerd op drie pijlers: detectie, advies en actie.

1. detectie: Woonproblemen worden opgespoord met de hulp van sociale werkers, OCMW's en huisvestingsmaatschappijen.

2. advies: Wanneer een probleem wordt geconstateerd in een woning, wordt er een driekoppig team op gezet: een senior architect die zorgt voor de kwaliteitsbewaking, en een junior architect en een

Foto Eric SELIS

Zonder Grenzen actief in binnen- en buitenland

student architectuur die samen een plan opstellen en daar ook voor worden vergoed.

3. actie: Het advies dat door het team wordt opgesteld om de woning in kwestie te verbeteren, kan vaak niet meteen volledig worden uitgevoerd, vanwege een gebrek aan (financiële) middelen, maar een gedeeltelijke realisatie is wel mogelijk. Zo kan bijvoorbeeld een dakrenovatie het huis van een kansarm gezin meteen al heel wat leefbaarder maken. "We hebben bijvoorbeeld na de renovatie van een lekkend dak een kinderkamer kunnen verplaatsen van een ongezonde vochtige kelder naar de heringerichte zolder. De werken worden zo veel mogelijk uitgevoerd met recuperatiematerialen, met vrijwilligers en met aannemers die ons goedgezind zijn."

Sociaal

Architecten Zonder Grenzen werkt zowel aan acute problemen als aan problemen die zich in de toekomst zullen voordoen. "We hertekenen bijvoorbeeld het huis van iemand die door ziekte na verloop van tijd een rolstoel zal moeten gebruiken. Of we pakken het probleem aan van een ongezond huis dat ook te groot is voor de kansarme bewoners. Een mogelijke oplossing is het huis zodanig te herinrichten dat een deel kan worden verhuurd als studio. Het huurgeld kan dan worden gebruikt voor de verdere renovatie van het huis."

Het sociale aspect is erg belangrijk in de werking van de vereniging. "We willen technisch én sociaal werken; o.a. via contacten met OCMW's die woningen ter beschikking stellen van asielzoekers. In Hasselt loopt een pilootproject om een woonfiche op te stellen met de identiteit en de karakteristieken van elk huis. Als alle huizen op fiche zijn gezet, kan het woningenbestand van het OCMW beter worden beheerd en kunnen onrechtstreeks ook de woonomstandigheden van de bewoners verbeteren. Een volgende stap is het opstellen van een gedetailleerde plaatsbeschrijving van elk pand."

Op 19 april wordt in Hasselt de internationale vzw Architectes sans frontières opgericht, die ambitieuze plannen heeft. Zo zullen o.a. jonge architecten wor-

den opgeleid om mee te reizen met noodteams naar rampgebieden en zullen ervaringen worden gedeeld met de VN en het Rode Kruis. Er wordt ook al hardop gedroomd van pro-Deoarchitecten, naar het voorbeeld van pro-Deoadvocaten. Een pro-Deoarchitect zou kansarmen kunnen bijstaan. Hij zou eventueel kunnen worden vergoed via een fonds of met gedeeltelijke hulp van de overheid, en wie op hem een beroep doet, zou eventueel een vaste vergoeding kunnen betalen met daar bovenop een bedrag naargelang zijn inkomen. Maar dat is nog toekomstmuziek.

Verwarming en veiligheid laten vaak te wensen over.

Foto Eric SELIS

Rode Kruis

Er wordt niet alleen samengewerkt met OCMW's; vooral met het Rode Kruis is de samenwerking intensief, zowel in Vlaanderen als in het buitenland.

Noodwoningen

"Na rampen worden noodwoningen gebouwd voor de slachtoffers. Die woningen geven vaak niet meer dan onderdak, het comfort is beperkt. Maar er wordt vergoed dat de mensen dikwijls twee tot drie jaar in die noodwoningen moeten leven. Wij adviseren om te letten op een aantal pijnpunten die kunnen worden vermeden, waardoor het leven van de bewoners heel wat aangenamer wordt. Zo moet rekening worden gehouden met de akoestiek om lawaaihinder te beperken en moet je er op letten dat er in de huizen niet te veel condensatie kan ontstaan bij het koken."

Asielcentra

De Vlaamse asielcentra die worden beheerd door het Rode Kruis zijn meestal oude gebouwen die al een tijd leegstonden, zoals scholen, ziekenhuizen, kloosters... "Wij willen het Rode Kruis bijstaan om die gebouwen meer leefbaar te maken. In Sint-Niklaas bijvoorbeeld gaan we de refter aanpakken. De werken zullen na een onderzoekfase, die loopt tot half juli, worden uitgevoerd met studenten, vaklui zoals schilders, architecten, interieurarchitecten... Ook de asielzoekers kunnen meehelpen en zich op die manier nuttig bezighouden. Meestal zitten ze (noodgedwongen) toch maar te wachten tot de dag voorbij is."

Op het prioriteitenlijstje voor de asielcentra staan onder meer het verbeteren van de akoestiek, een meer logische circulatie in de gebouwen creëren en de ruimte maximaal gebruiken. "Je hebt geen idee hoeveel lawaai er soms is in een refter waar honderd mensen zitten te eten. Door geluidsabsorberende panelen op te hangen kan dat aanzienlijk verbeteren. In asielcentra is ook heel vaak plaatsgebrek en moeten mensen kamers delen. Door de zolder van zo'n gebouw te renoveren kunnen extra kamers worden gemaakt waardoor de bezetting per kamer kan verminderen."

Leen DE MOOR

① www.architectenzondergrenzen.be

Zaterdag 3 en zondag 4 februari 2007

21

Arck combineert onderzoek in kunst en architectuur

PHL bundelt krachten tussen disciplines

Hasselt

De PHL bundelt de afdelingen architectuur en kunst tot één onderzoeksinstituut: Arck. "Dat die verschillende disciplines samenwerken is uniek in België," zegt directeur Ben Lambrechts. "In het buitenland zie je dat wel," zegt departementshoofd Rob Cuyvers. "In Londen, in Brighton en in Scandinavië werken ze bijvoorbeeld ook zo."

Sinds hogescholen op academisch niveau werken, moeten ze ook aan wetenschappelijk onderzoek doen. Daarvoor hebben de hogescholen dus allemaal onderzoeksinstituten. De PHL is het bestaand instituut over mobiliteit aan het afbouwen. "Zo kan de Universiteit Hasselt dit verder uitbouwen. Dat werkt zo in een associatie." Ze willen nu hun energie stoppen in Arck. "Voor ons is het onmogelijk om in de diepte werken, vandaar dat we ons instituut in de breedte willen uitbouwen. We slopen de muren tussen de departementen, en zo maken we van de nood een deugd." Op dit moment zijn er 8 doctorandi aan de slag en tegen 2012 moeten er dat 22 zijn, die allemaal de meest uiteenlopende studies uitvoeren. Koenraad Van Cleempoel begeleidt vier doctoraten in de interieurarchitectuur. Wat valt er in zo'n vak eigenlijk te onderzoeken? "Wel, wij bekijken nu de relatie tussen hoe een winkel is ingericht en het koopgedrag. Je hebt supermarkten die hun vleesafdeling anders uitlichten dan hun wijnrekken en dat beïnvloedt de koper. Net zoals Ikea op voorhand ook al weet wat jij gaat kopen. Een van onze doctorandi is nu echt aan het onderzoeken wat de invloed van het licht is. We bekijken ook het wandelgedrag in grote winkelcentra en maken daar modellen van, net zoals ze dat bij verkeerskunde doen. Een andere student is dan weer aan het bekijken welke herbestemming

Katelijan Quartier, Ann Bessemans, David Huycke, Jasmien Herssens en Bert Willems slopen de muren tussen kunst en architectuur.

Foto Serge MINTEN

je aan erfgoed kan geven. Wat de mogelijkheden zijn op een mijnsite bijvoorbeeld en daarmee bedoel ik meer dan winkels. Zelf ben ik de relatie tussen kunst en winkels aan het bestuderen. Want je hebt nu vaker luxe modehuizen die de inrichting overlaten aan een kunstenaar." Jasmien Herssens bestudeert hoe je mensen met een of andere beperking toch hun weg kunnen vinden in een gebouw. Dat gaat verder dan rolstoelers die makkelijke doorgangen nodig hebben. "Ik bekijk ook hoe een gebouw rekening kan

houden met visueel gehandicapten, autisten of mensen met een allergie. En ik spits me vooral toe op mensen met een aangeboren blindheid." Waarom kiest ze voor de PHL? "Ik heb mijn architectuurdiploma in Gent behaald en ik heb dan in Brussel nog een jaar gestudeerd, maar ik naar hier gekomen voor Hubert Froyen die op dit vlak een pionier is in Vlaanderen." Ann Bessemans is typografe van opleiding. "Ik ben letters aan het uittesten die kinderen met een visuele beperking beter leren lezen. Ik heb naast mijn promotor hier

ook nog een promotor in Leiden, Gerard Umger, een zeer bekend typograaf." David Huycke heeft al les gegeven in het Royal College of Arts in Londen. Hij heeft nu een doctoraat aan de K.U.Leuven en geeft intussen als edelsmid ook les aan de PHL. "Mijn onderzoek gaat over granulatie-techniek. Ik zal niet alleen een thesis schrijven, maar zelf ook kunstwerken maken. Dat je een onderzoek hebt in de kunst en niet alleen er over, ja, dat bestaat nog maar twee jaar in België."

Liliana CASAGRANDE

Parkstad Attractief op zoek naar Limburgse toeristen

Wat is uw architecturale filosofie?

Wat ons, als jonge ontwerppraktijk, vooral bezighoudt is het zoeken naar de 'juiste' ontwerphouding en te komen tot een 'zich eigen gemaakte' en 'beproefde' manier van werken, van omgaan met een opdracht, met dien verstande dat dit één manier is naast vele andere. Het is een houding die we niet alleen in het ontwerpen, maar in alle geleidingen van het bouwproces consequent trachten door te trekken: in de communicatie, in de technische uitwerking, in de opvolging bij de realisatie. Daarbij proberen we de essentie van het bouwen niet uit het oog te verliezen: het simpele feit dat elk huis, elk gebouw, uiteindelijk de bedoeling heeft tot iets te dienen, hetzij iemand te dienen, en dat bouwen iets is dat in de eerste plaats met mensenhanden gebeurt. Bij het ontwerpen moet men er zich dan ook voor hoeden dat iets al te opzichtig wordt nagestreefd, dat het project overheerst wordt door de ambitie iets bijzonders te maken. Uit vrees voor het té normale, misschien uit vrees eenvoudigweg niet opgemerkt te worden, doet de mens (en de architect in het bijzonder) soms de vreemdste dingen.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

De bouwheer van de woning Elsen-Vandormael, die dit huis grotendeels zelf bouwde, noemde het achteraf 'geen klassiek, geen modern, maar een gewoon huis'. Bij het ontwerp stond dan ook de gedachte centraal het 'alledaagse' op een zodanige manier te benaderen dat ze een bijzondere betekenis krijgt. Er is niet gezocht naar schoonheid in haar uitgepuurde vorm of naar de ultieme, verheven ervaring in de beleving van de architectuur. Wonen is uiteindelijk geen religieuze aangelegenheid. De woning Vermeiren-Ostrowska is in die mate representatief dat ze deel uitmaakt van het 'zoeken naar een eigen manier van uitdrukken'. Er is gezocht naar de meest aangewezen (maar daarom niet meest 'vanzelfsprekende') manier om een alledaagse situatie op te lossen: ten eerste, het gelijkvloerse wonen op een smal perceel, en ten tweede, het opwaarderen van een afgeleefde voorgevel in een gesloten bebouwing. Hoe breng je daglicht in een diepe rijwoning? Welke impact heeft de ingreep op de straat, op de buurt? Welke houding neem je aan? Met het ontwerp spreek je immers een waardering uit over de omgeving waarin het zich situeert.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Sinds er niet meer noodzakelijkerwijs gebouwd wordt met materialen uit de directe omgeving, en sinds het bouwen zelden nog rechtstreeks betrokken is op 'de plek', 'het land' of daarvan in functie staat, kunnen we nauwelijks nog van een geografisch bepaalde context spreken. De kenmerkende bouwtradities binnen de verschillende Limburgse landschapstypes (Kempen, Maasland, Haspengouw) behoren definitief tot het verleden. 'We zien van alles wat en we zien het overal.'

De context of afbakening van een provincie kan dan weer ontegensprekelijk een belangrijke hefboom zijn in de promotie of het in beeld brengen van kwalitatieve architectuur. In toeristisch opzicht heeft het merk Limburg zich alvast erg goed kunnen verkopen. Maar uiteindelijk zal het toch in de eerste plaats de kwaliteit van de hedendaagse architectuurproductie zijn die een streek of provincie op de architectuurkaart kan plaatsen.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Het ontwikkelen van een ruimtelijk bewustzijn gebeurt lang voor er van architectuur sprake is en heeft iets lichamelijks: het ontdekken van het oriëntatievermogen, het gevoel greep te hebben op de ruimte, het ontdekken van het vermogen zich een plek eigen te kunnen maken, het leren onderscheiden waar men zich goed bij voelt en waarbij niet - 'Wat is het toch, wat mij in deze ruimte zo bevalt?'

Vennoten:

Bart Coenegrachts, Raf Snoekx, Jan Thys, Frank Vanden Ecker

Oprijtting:

2006

Wat is uw architecturale filosofie?

Architectuurkwaliteit is geen kwestie van mooi of lelijk, maar van een kwalitatief antwoord op een kwalitatieve vraagstelling. Morfologische efficiëntie staat hierbij centraal: het zoeken naar een vormgeving die een juiste reactie is op de context en de gestelde problematiek en die een maximum aan belevingswaarde genereert binnen een optimaal economisch evenwicht. Architectuur is geen esthetische toevoeging aan een structuur, maar wel het resultaat van een denkproces dat tegelijk rationeel en poëtisch is, dat in contact staat met de tijdgeest en dat gedragen wordt door een streven naar materiële soberheid en culturele rijkdom. Goede, duurzame en maatschappelijk relevante architecturale en stedenbouwkundige concepten zijn daarbij veel belangrijker dan aspecten van stijl of oppervlakkige esthetiek. Naast het streven naar een brede visie en hoge architectuurkwaliteit worden de basics van architectuur als een noodzakelijk minimum beschouwd: functionele plannen, een rationele draagstructuur, ecologische, duurzame en energiezuinige gebouwen, onderhoudsvriendelijke gebouwen.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

De morfologische efficiëntie in het geselecteerde project is enerzijds in het masterplan terug te vinden en anderzijds in de architectonische uitwerking. De kamvormige figuur van het masterplan verwezenlijkt een groot potentieel voor de campus. Dankzij zuinig grondgebruik en strategische inplanting verkrijgt dit gebouw (en alle toekomstige gebouwen!) een sterke interactie met het park. De architectonische geveluitwerking heeft verschillende voordelen. Een goed gedoseerde hoeveelheid beglazing beperkt de opwarming, maar geeft toch een intens contact met de buitenruimte. Naast de rationele argumentatie voor dit gevelontwerp is er ook een meer emotionele en subjectieve. De keuze voor hout en glas zorgt voor een goede integratie in het parklandschap. Tegelijk wordt er een duidelijk antwoord geboden op de vragen in de projectdefinitie die zich specifiek richten op buitengewoon onderwijs: '...de bouwconceptie moet bepaalde wijzigingen, omschakelingen (en uitbreiding) aan het complex ook toelaten. Toch mag deze flexibiliteit niet schaden aan de principes van geborgenheid (gevoel van duurzaamheid en stevigheid) en de identificatie (herkenning van het karakteristieke element)... ...meervoudige herhaling van structurele of decoratieve elementen kunnen daarentegen bijdragen tot een betere assimilatie van begrippen inzake ruimte, ritme, tijdsruimtelijk besef. Contact met de natuur én met de buitenwereld blijft echter een primordiale schakel in de leefwereld van de gehandicapten...'

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

De groene conditie van Limburg leidt ertoe dat onze projecten in het Limburgse een intense vervlechting kennen met de natuur. Het concept wordt steeds gedragen door een ecologisch besef: duurzaam en zuinig grondgebruik en reductie van de ruimtelijke en ecologische footprint van de bebouwing. Vervlechting van bouwen en natuur vraagt om een betere bescherming van de biotopen: rekening houden met een betere doorwaadbaarheid voor migrerende diersoorten (natuur moet niet steeds beleefbaar en toegankelijk zijn voor de mens) en met een aangepast typologisch onderzoek.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Tijdens de humanioraopleiding hebben bezoeken aan buitenlandse musea geleid tot een bewustwording van architectuur, en met name van de manier waarop een gebouw omgaat met natuurlijk licht en daardoor de beleving van de ruimte in sterke mate bepaalt.

Vennoten:

Leo Van Broeck, Pieter Meuwissen

Medewerkers:

14

Oprijtting:

2003

ZWEMBADHUIS: POOL HOUSE FAMILIE VEKEMANS

Hulzenstraat 3, 3570 Alken

Bouwheer: familie Vekemans
Programma: pool house
Oppervlakte:
Ontwerp: 2003
Oplevering: 2005

Architect: Lens°ass

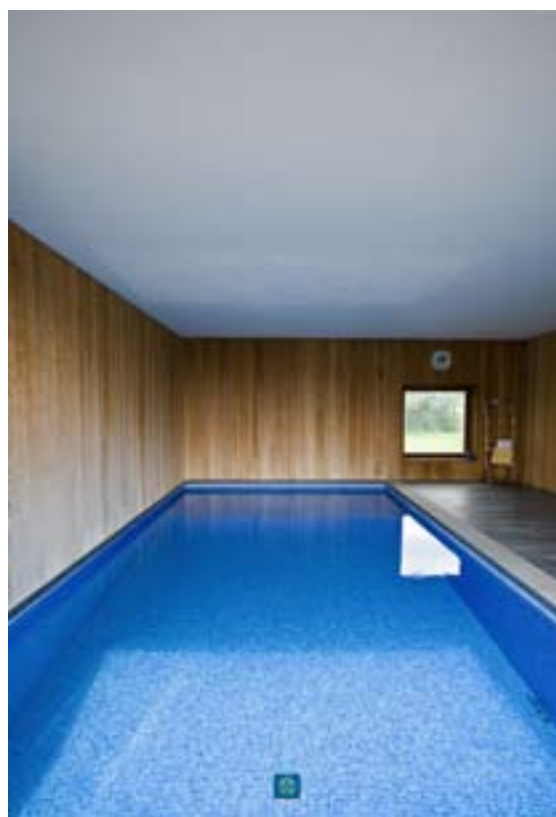
Ongeveer tien jaar na het ontwerp en de bouw van hun woning, wou de familie Vekemans op een aangrenzend perceel een gebouw oprichten, voorzien van een binnenzwembad en een grote hobbykamer. Het perceel is gelegen tussen een aantal andere woningen en naast een grote boerderij, en kijkt achteraan uit over een boomgaard. Het maaiveld ligt ongeveer één meter hoger dan de straat. Precies dit laatste vormde het uitgangspunt om het gebouw op te richten op een sokkel, ingegraven in de grond, met daarop een eenvoudig rechthoekig volume, voorzien van een zadeldak. Het gebouw weet zich op deze manier perfect te integreren in de landelijke architectuur van de omgeving.

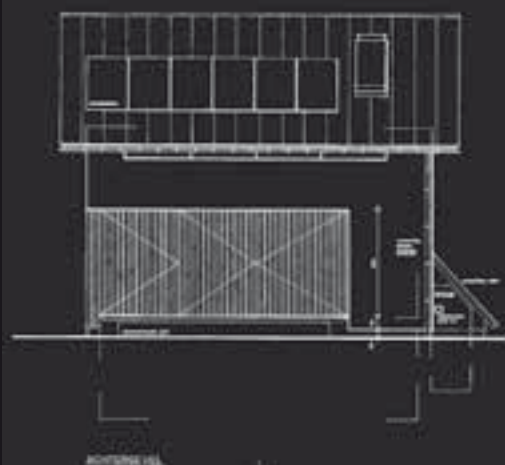
De gelijkvloerse verdieping is georganiseerd rond drie parallelle structuurlijnen, loodrecht op de voorgevel. Door die wanden zijn vanaf de linkerzijgevel volgende ruimtes of functies van elkaar gescheiden: de trap, een bergkast met keukentje en geïntegreerde douche, een lig- en zitruimte naast het zwembad en natuurlijk het zwembad zelf. Op de andere verdiepingen werd een gelijkaardige structuur gevolgd, maar aangepast in functie van het gebruik.

Een aandachtspunt bij dit project was duurzaamheid. Vandaar: een gebouw met een uiterst compacte vorm en een doordacht materiaalgebruik. Voor de gevels werd gebruik gemaakt van verlijmd gevelmetselwerk. Enkel de rechterzijgevel is afgewerkt met massieve planken in Afrormosia; dat biedt de mogelijkheid om het gebouw langs deze zijde in de toekomst nog uit te breiden met een woning (halfopen bebouwing). Onbehandeld Afrormosia werd verder ook gebruikt voor de uitvoering van het buitenschrijnwerk en de buitenluiken. Deze luiken, die zijn uitgevoerd met open voegen, geven de gebruikers van het zwembad de nodige privacy, zonder licht en lucht volledig buiten te sluiten.

Ook in de rest van het gebouw werd gretig gebruikgemaakt van massief hout. Het hellend dak is geconstrueerd met zichtbare keperspanten en een bebording in massief lariks, dat ook werd gebruikt om de vloer af te werken. De wanden rond het zwembad zijn bekleed met planken in onbehandeld en ruw gezaagd cederhout. Het hout geeft deze ruimte niet alleen een warme sfeer en een heerlijke geur, maar verzekert bovendien een aangenaam akoestisch klimaat – iets wat in zwembaden dikwijls zoek is.

WOONHUIS: WONING FAMILIE VERHEIJ

Leugenbrugweg 9, 3680 Maaseik

Bouwheer: familie Verheij-Delsing
Programma: woning
Oppervlakte: 880 m²
Ontwerp: 2003
Oplevering: 2005

Architect: Lens°ass

Aldeneik is een waardevol, pittoresk dorpje, dat met zijn vernauwde toegang over de Leugenbrug, ingesloten tussen tuinmuren, zijn kerk in Maaslandse kalksteen, zijn oker gekaleide pastorie en de omringende dorpsboerderijen, het bezoeken waard is.

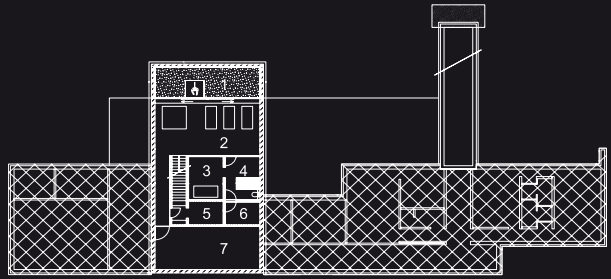
Onze noorderburen weten de charme van dit plekje langs de Maas te appreciëren en bouwen riante optrekjes buiten de ronde, door Monumenten en Landschappen beschermde dorpskern. Op de plaats van de nieuwbouw stond een oud bakstenen langgevelboerderijtje, zonder werkelijke historische waarde. Aan deze kant van het dorpje, enkele honderden meters verder, woekert de nieuwbouwkoorts. Wij stelden Monumenten en Landschappen voor om de woning af te breken en ze te verplaatsen over het brede perceel, schuilgaand achter een tuinmuur van bijna zestig meter lengte, opgetrokken in de van het oude boerderijtje afkomstige veldovensteen. Achter deze vernauwende, de dorpskern markerende ingreep ontplooit zich onopvallend een riant gelijkvloers woonhuis. Een lange verbindingsgang mondt uit in een torenvolume, dat uitkijkt op de straat die er precies op uitkomt. In de zichtlijn van de kerk staan twee keramische "paters", een kunstwerk in het bezit van de bouwheer, te staren naar Gods huis. De achtergevel is

volledig transparant en geniet van het getemperde zonlicht dat door de terrasbomen dwarrelt. Op het dak ligt de keibedekking gelijk met de dakrand; een compositie van grote maaskeien refereert naar de nabije Maas.

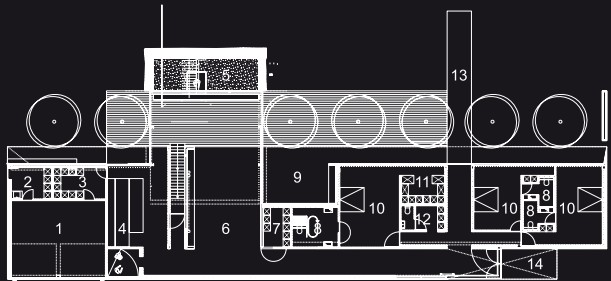

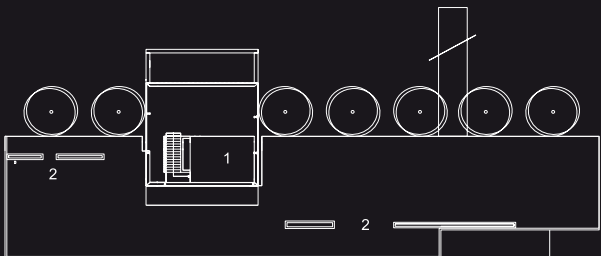
Level -1

- 1 - bamboo garden + shower
- 2 - wellness room
- 3 - solarium
- 4 - changing room + shower + toilet
- 5 - wine-cellar
- 6 - sauna
- 7 - technical room

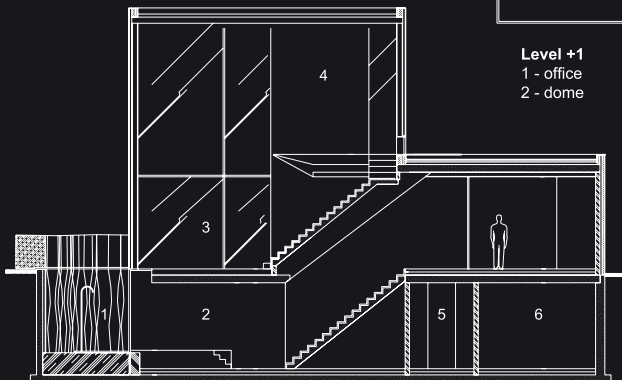
Level 0

1 - garage	8 - bathroom
2 - storeroom	9 - covered terrace
3 - scullery	10 - bedroom
4 - kitchen	11 - dressing
5 - bamboo garden + shower	12 - cloak room
6 - living-space	13 - pool
7 - laundry	14 - porch entrance

Level +1

- 1 - office
- 2 - dome

Section

1 - bamboo garden + shower	4 - technical space
2 - wellness room	5 - wine-cellar
3 - living-space	6 - technical room

WOONHUIS: WONING KINEMA

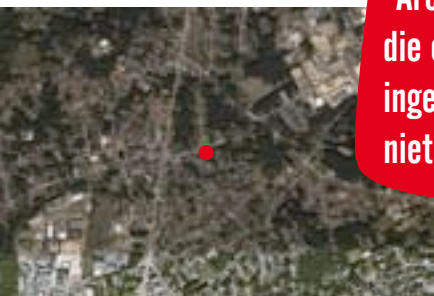
Korte Hofstraat 1, 3530 Houthalen

Bouwheer: bvba Kinema
Programma: woning met osteopathiepraktijk
Oppervlakte: 168 m²
Ontwerp: 1998
Oplevering: 2004

Architect: Hans Maes

“Architectuur draagt in zich een gelaagdheid die er niet altijd voor hoeft te zorgen dat iets er ingewikkeld uitziet, maar wel dat iets zich niet onmiddellijk volledig blootgeeft.”

lees verder op p.140

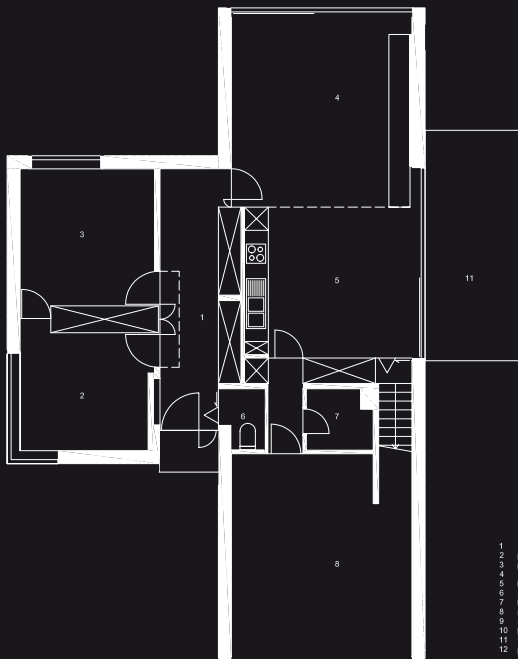

Het terrein was een wei met enkele hoge eikenbomen. Dit grasveld met imposante bomen bleef als tuin behouden: een prachtig uitzicht vanuit de leef- en werkruimte. Veel aandacht is gegaan naar de beleving van de verschillende ruimten in de woning; de hoogtes, de lichtinval en het uitzicht naar de omgeving variëren naargelang het gebruik. De eenvoud van het geheel werd zo veel mogelijk benadrukt door minieme variaties in kleur- en materiaalgebruik en door de strakke vormgeving.

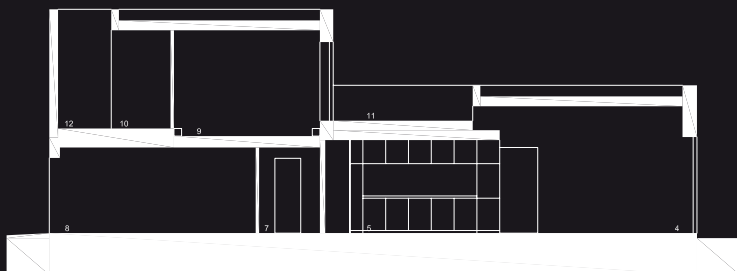

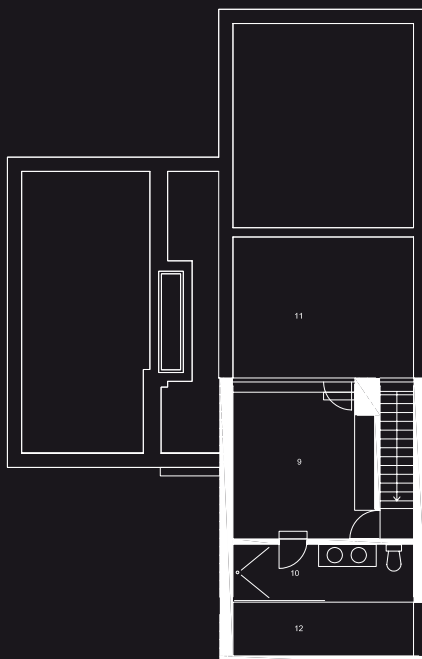

- 1 Inkom / wasruimte
- 2 praktijkruimte (eventueel badkamer)
- 3 praktijkruimte (eventueel slaapkamer)
- 4 badruimte
- 5 keuken / eetruimte
- 6 wc
- 7 berging / stockruimte
- 8 garage / berging
- 9 slaapkamer
- 10 badkamer
- 11 terras
- 12 patio

grondplan

snede AA

- 1 Inkom / wasruimte
- 2 praktijkruimte (eventueel badkamer)
- 3 praktijkruimte (eventueel slaapkamer)
- 4 badruimte
- 5 keuken / eetruimte
- 6 wc
- 7 berging / stockruimte
- 8 garage / berging
- 9 slaapkamer
- 10 badkamer
- 11 terras
- 12 patio

verdiepingsplan

ARCHITECTENBUREAU: UITBREIDING ARCHITECTUURBUREAU EGIDE MEERTENS

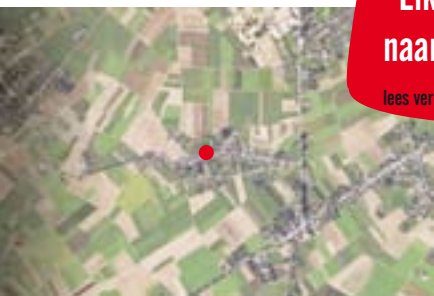
Adres: Kruisstraat 60, 3770 Riemst

Bouwheer: Egide Meertens
Programma: ontvangstruimte, atelier en archief
Oppervlakte: 260 m²
Ontwerp: 2002
Oplevering: 2005

Architect: Egide Meertens

“Elke keer opnieuw lever ik een zoektocht naar ruimtes die voor zichzelf spreken.”

lees verder op p.21

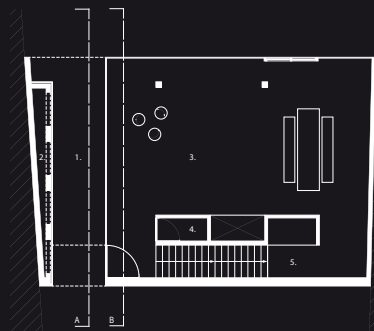
De architectenpraktijk is een balkvolume met ontvangstruimte op de gelijkvloerse verdieping, plus een werkruimte op de eerste. De voorzijde van het gebouw is een gesloten gevel, die alle privacy biedt aan het binnengebied tussen het oude en het nieuwe volume. De achterzijde is volledig in glas, in functie van het uitzicht: een uitgestrekt landschap.

Er werd aandacht besteed aan materiaalgebruik (zichtbeton, glas en wenge-hout) en aan een doorgedreven detaillering. Flexibiliteit werd niet uit het oog verloren: doordat de twee niveaus telkens open ruimtes zijn, kan deze architectenpraktijk, mits enkele kleine ingrepen, makkelijk omgevormd worden tot een compacte woning.

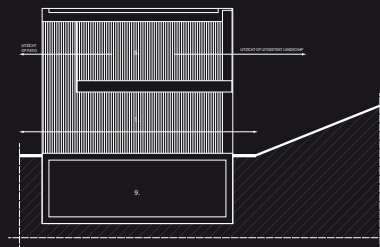
Op dit ogenblik wordt de praktijk uitgebreid met een ondergrondse garage.

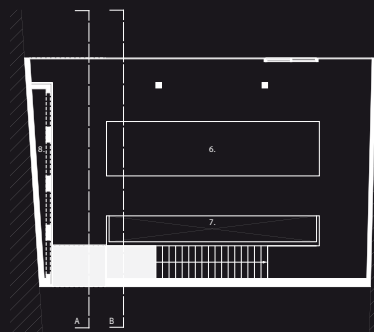

GRONDPLAN GELIJKVLOERS

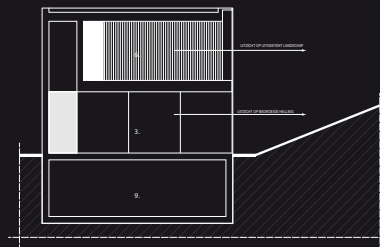

DOORSNEDE A

1. DOORGANG
2. BUITENBERGPLAATS
3. ONTVANGSTRUIMTE
4. WC
5. KITCHINETTE
6. TEKENRUIMTE
7. LOPEND ARCHIEF
8. COPY CORNER
9. KELDERRUIMTE

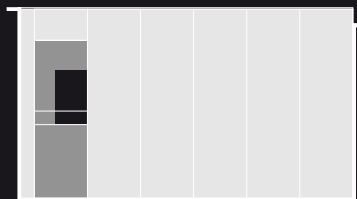

GRONDPLAN VERDIEPING

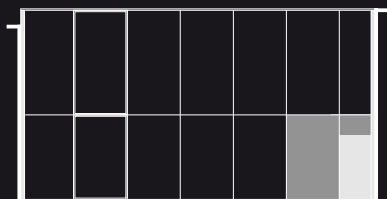

DOORSNEDE B

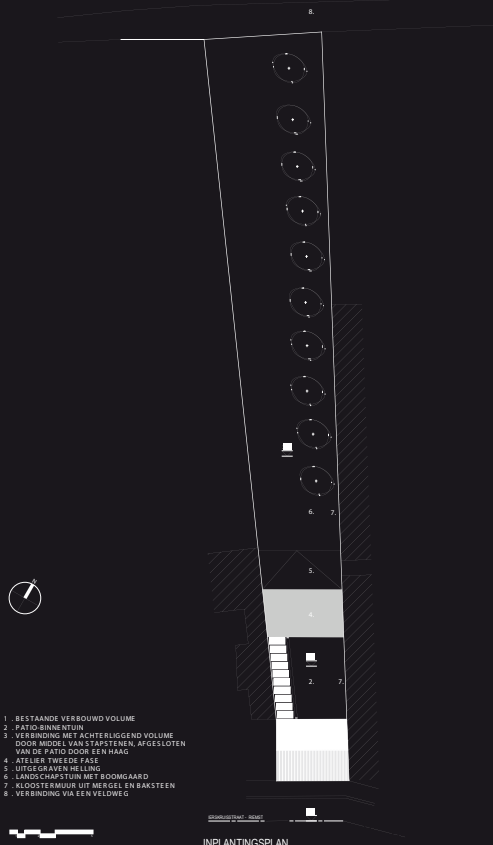
1. DOORGANG
2. BUITENBERGPLAATS
3. ONTVANGSTRUIMTE
4. WC
5. KITCHINETTE
6. TEKENRUIMTE
7. LOPEND ARCHIEF
8. COPY CORNER
9. KELDERRUIMTE

VOORGEVEL

ACHTERRGEVEL

1. BESTAANDE VERBOUWD VOLUME
2. PATIO BINNENTUIN
3. VERBINDING MET ACHTERLIGGEND VOLUME DOOR MIDDEL VAN STAPSTENEN, AFGESLOTEN VAN DE PATIO DOOR EEN HANG
4. ATTELIER TWEEDE FASE
5. UITGEGRAVEN HELLING
6. LANDSCHAPSTUIN MET BOOMGAARD
7. ALDOSTERENHUIS UIT MERGEL EN BAKSTEEN
8. VERBINDING VIA EEN VELDWEIG

INPLANTINGSPLAN

SOCIALE WONINGBOUW: TIEN SOCIALE WONINGEN BOLDER, REEKS C

Burgemeester Dewalquestraat, Bolder (Riemst)

Bouwheer: Kleine Landeigendommen, Tongeren

Programma: optimale benutting van een perceel, bestemd voor sociale woningbouw met privacy voor de bewoners

Oppervlakte: 1.487 m²

Ontwerp: 2002

Oplevering: 2005

Architect: Egide Meertens

Dit project in Bolder benadert sociale woningbouw helemaal anders dan anders. Minderwaardige materialen of standaardoplossingen werden vermeden en ook op het vlak van oppervlakte is hier zeker geen sprake van tweederangscondities.

De schakeling van de woningen vangt het niveauverschil in het landschap op. Door een consequente materiaalvoering profileert het project zich als een coherent geheel; het lijkt

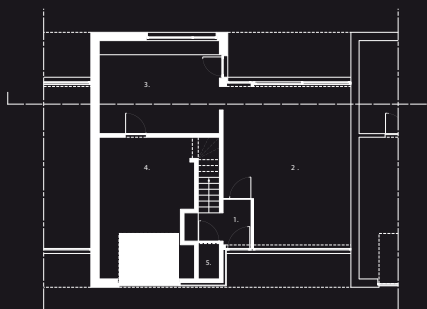
wel alsof iets zich in het landschap heeft neergelegd. Aan de overkant ligt een sociale verkaveling, achteraan liggen akkers. De huizenstrook beperkt zich voor de helft tot één, gelijkvloers niveau, waardoor er geen scherm van façades ontstond.

De keuken kreeg een maximale dimensie. De leefruimte is een doorzonskamer met optimaal daglicht.

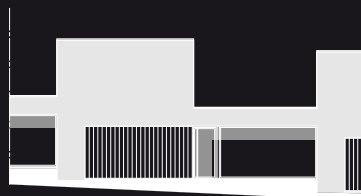

GRONDPLAN GELUKVLOERS

GRONDPLAN VERDIEPING

- 1. HAL
- 2. LEEFRUIMTE
- 3. RECREATIE
- 4. GARAGE
- 5. WC
- 6. BADKAMER
- 7. SLAAPKAMER

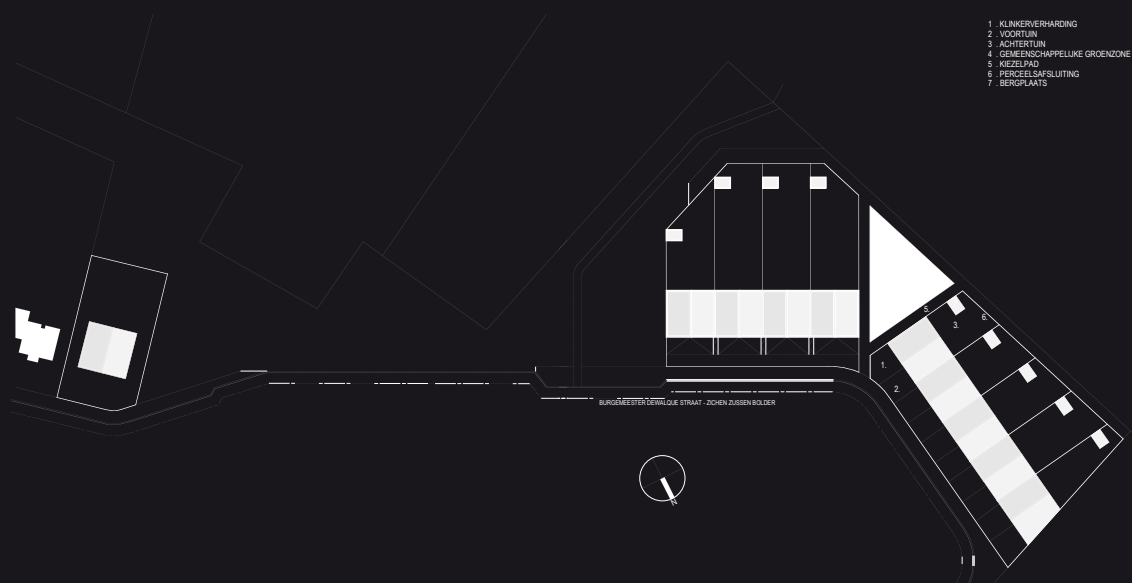
VOORGEVEL

ACHTERGEVEL

DOORSNEDE

- 1. KLUNKERVERHARDING
- 2. VOORTUIN
- 3. ACHTERTUIN
- 4. GEMEENSCHAPPELIJKE GROENZONE
- 5. KIEZELPAD
- 6. PERKEELSAFSLUITING
- 7. BERGPLAATS

WOONHUIS: WONING CARTUYVELS

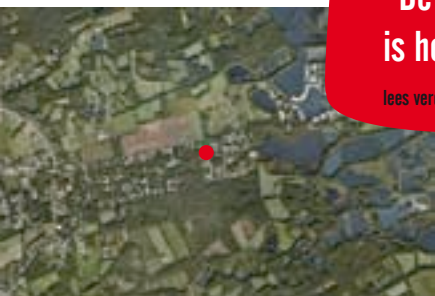
Azalealaan 14, 3550 Heusden-Zolder

Bouwheer: dhr. & mevr. Cartuyvels-Klockaerts
Programma: woning
Oppervlakte: 265 m²
Ontwerp: 1998
Oplevering: 2000

Architect: Meta architectuurbureau

**“De architectuur
is het noorden kwijt.”**

lees verder op p.21

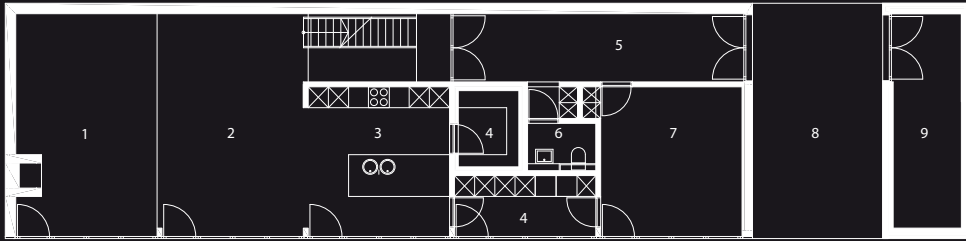
Deze bakstenen sculptuur (recuperatiesteen - wild verband) contrasteert met de omliggende weelderigheid van de Limburgse bossen.

In één duidelijke beweging worden woning, onthaal, carport en tuinberging omsloten. De doorsteek op de gelijkvloerse verdieping herbergt parkeerplaats en inkom, de hap op de eerste verdieping zorgt voor diep invallend oostenlicht in de woonkamer. De verdere gevelbehandeling is al even helder: extreme geslotenheid aan de straatzijde, extreme openheid aan de tuinzijde. Deze woning verenigt twee werelden: in materiaalgebruik, textuur en detaillering verwijst ze naar de Vlaamse hoeve, in vormtaal en het contrast met de omgeving naar de geschiedenis van het modernisme.

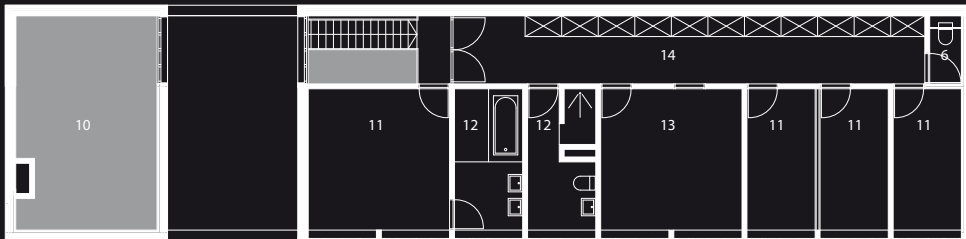

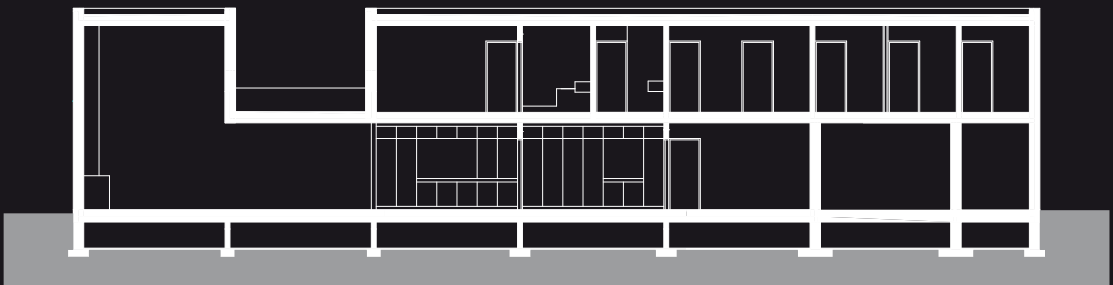
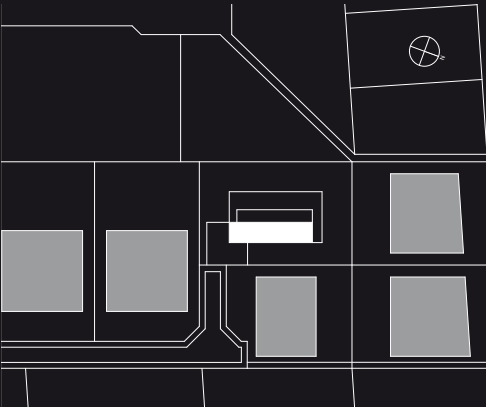

GELIJKVLOERS

VERDIEPING

- 1 ZITRUIMTE
- 2 EETRUIMTE
- 3 KEUKEN
- 4 BERGING
- 5 INKOMHAL/WACHTRUIMTE
- 6 WC
- 7 PRAKTUICRUIMTE
- 8 CARPOORT
- 9 TUINBERGING
- 10 VIDE
- 11 SLAAPKAMER
- 12 BADKAMER
- 13 SPEELKAMER
- 14 NACHTHAL

LANGSSNEDE

WOONHUIS: WONING N2JL.R

Reekstraat 153, 3740 Bilzen (Rijkhoven)

Bouwheer: Johan Vandelaer en Nathalie Minten
Programma: eengezinswoning
Oppervlakte: 270 m²
Ontwerp: 2002
Oplevering: 2005

Architect: Dimitri Minten

“De ervaring van de afwezigheid van architectuur
vond ik veel intenser dan eender welke
‘aanwezige’ architectuur.”

lees verder op p.57

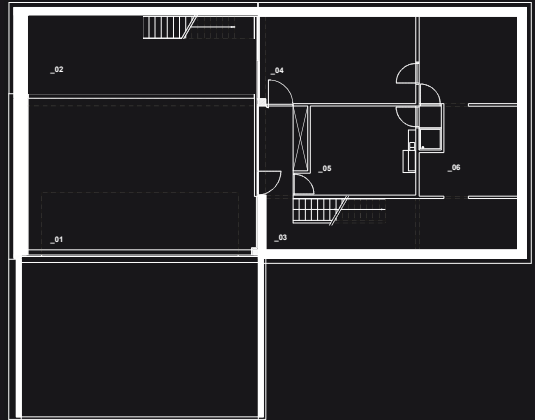

Het beschikbare hoekperceel werd optimaal benut om een zo groot mogelijk bouwvolume te kunnen realiseren. Dit resulteerde in een wat abstracte woning, in een omgeving van voornamelijk vierkantshoeves. Een onverwachte ruimtelijkheid wordt opgebouwd achter de vrij gesloten gevelpartijen. Op de benedenverdieping aan de tuinzijde is een patio gecreëerd, waardoor dit niveau meer is dan een kelder. De woonverdieping richt zich naar het landschap en is door een terras verbonden met de tuin. Een insnijding in het dak brengt indirect licht en ruimtelijke continuïteit in de woonruimte en op de bovenverdieping. Ook op die bovenverdieping is een patio voorzien, zodat twee kinderslaapkamers licht krijgen en ze verbonden zijn met het noordwestelijke landschap. Gezien het karakter van de vierkantshoeve werd ervoor geopteerd om de huid van de woning in een ruwe, geïjnde baksteen te realiseren, om het robuuste karakter te onderstrepen. De muuropeningen worden gearticuleerd door metalen buitenschrijnwerk in een metalen omkadering. De binnenbepleistering wordt doorgetrokken naar de noordgevel, waardoor het “tussenkarakter” van deze gevel tussen de binnenruimte (woonfuncties) en de buitenruimte (terras, patio's en tuin) zichtbaar wordt.

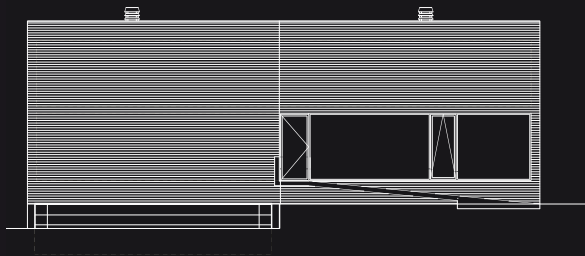

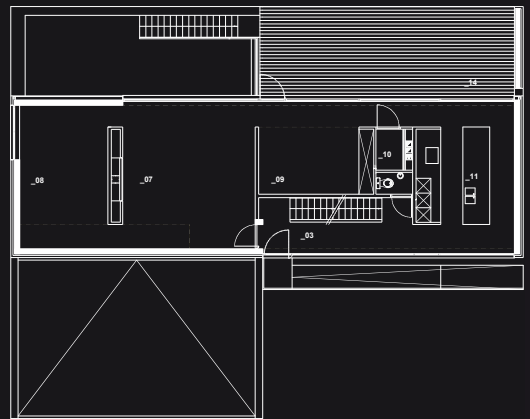

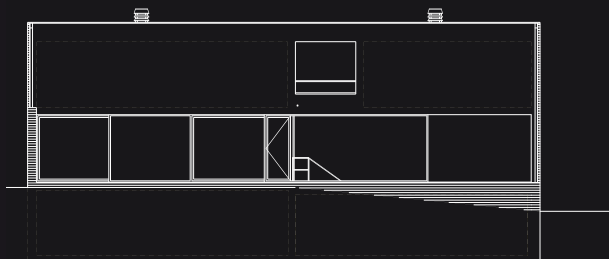
KELDERPLAN

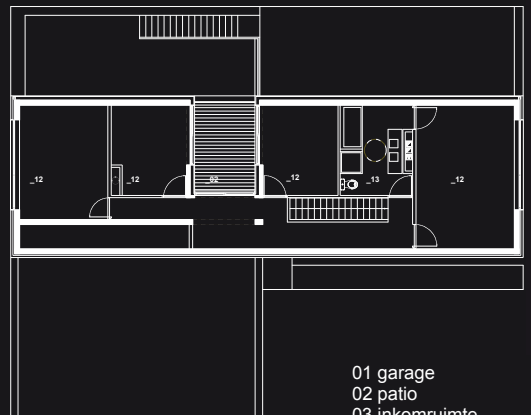
VOORGEVEL LETHENSTRAAT

GRONDPLAN

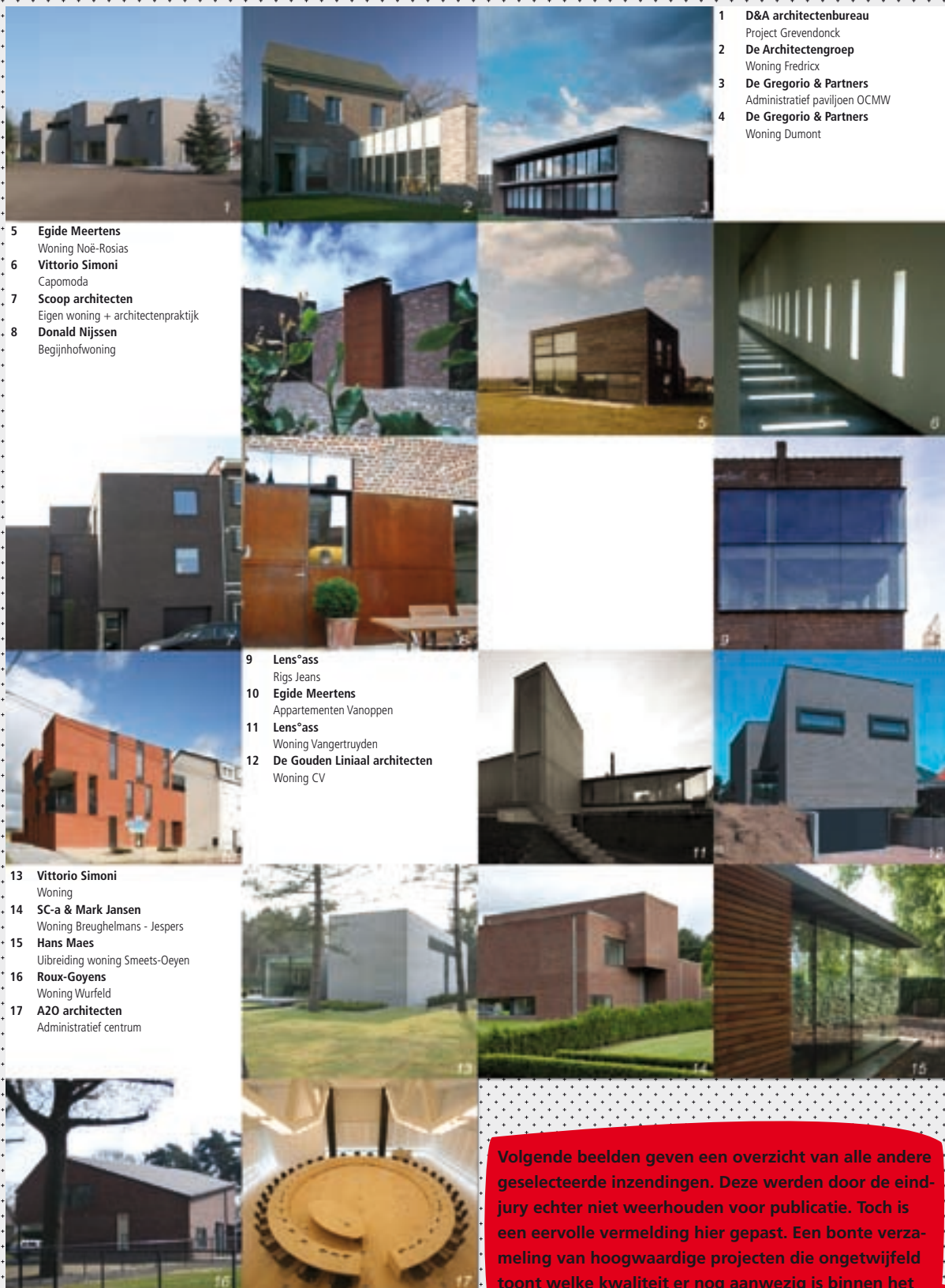

ACHTERGEVEL

VERDIEPINGSPLAN

- 01 garage
- 02 patio
- 03 inkomruimte
- 04 logeerkamer
- 05 technische ruimte
- 06 wasruimte
- 07 woonruimte
- 08 bibliotheek
- 09 eetruimte
- 10 berging
- 11 keuken
- 12 slaapkamer
- 13 badkamer
- 14 terras

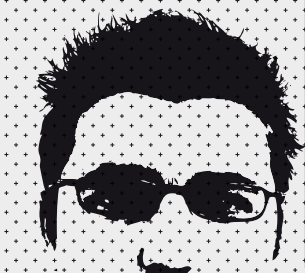
- 1 **D&A architectenbureau**
Project Grevendonck
- 2 **De Architectengroep**
Woning Fredrix
- 3 **De Gregorio & Partners**
Administratief paviljoen OCMW
- 4 **De Gregorio & Partners**
Woning Dumont

- 5 **Egide Meertens**
Woning Noë-Rosias
- 6 **Vittorio Simoni**
Capomoda
- 7 **Scoop architecten**
Eigen woning + architectenpraktijk
- 8 **Donald Nijssen**
Begijnhofwoning

- 9 **Lens°ass**
Rigs Jeans
- 10 **Egide Meertens**
Appartementen Vanoppen
- 11 **Lens°ass**
Woning Vangertruyden
- 12 **De Gouden Liniaal architecten**
Woning CV

- 13 **Vittorio Simoni**
Woning
- 14 **SC-a & Mark Jansen**
Woning Breughelmans - Jaspers
- 15 **Hans Maes**
Uitbreiding woning Smeets-Oeyen
- 16 **Roux-Goyens**
Woning Wurfeld
- 17 **A20 architecten**
Administratief centrum

Volgende beelden geven een overzicht van alle andere geselecteerde inzendingen. Deze werden door de eindjury echter niet weerhouden voor publicatie. Toch is een eervolle vermelding hier gepast. Een bonte verzameling van hoogwaardige projecten die ongetwijfeld toont welke kwaliteit er nog aanwezig is binnen het Limburgse architectuurlandschap.

- 18 **A2O architecten**
Woning Poelmans-Verboven
- 19 **A2O architecten**
Koorstraat sociale huisvesting
- 20 **Elisabeth Iglesias**
Eigen Woning
- 21 **Cleuren+Merken**
Woning van Nus
- 22 **Lens²ass**
Donum Lifestyle gallery
- 23 **D&A architectenbureau**
Esprit-winkel Malongré
- 24 **De Gouden Liniaal architecten**
Woning DL
- 25 **dhoore_vanweert architecten**
Rijwoning Stulens-Bogaerts
- 26 **Egide Meertens**
Woning Nicolai

- 27 **Donald Nijssen**
Nijssen-Martens
- 28 **Jo Broekx en Bart America**
Restaurant taratata
- 29 **De Architectengroep**
Woning Gilissen-Gennez
- 30 **De Gregorio & Partners**
Serviceflats Juniperus
- 31 **De Gouden Liniaal architecten**
Woning RA
- 32 **Scoop architecten**
Vrije basisschool

WOONHUIS: WONING MACHIELS

Heukelomdorp 35, 3770 Riemst

Bouwheer: P. Machiels
Programma: woning en werkatelier voor een graficus
Oppervlakte:
Ontwerp: 1996
Oplevering: 1999

Architect: Mys-Bomans architectuurbureau

**“Originaliteit is gevaarlijk.
Belangrijker zijn helderheid, eenvoud,
en vooral onnadrukkelijkheid.”**

lees verder op p.69

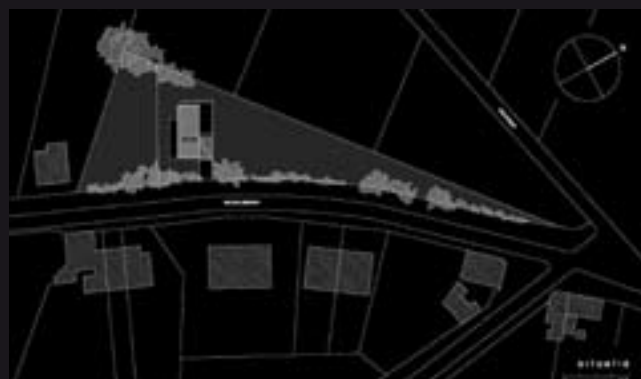
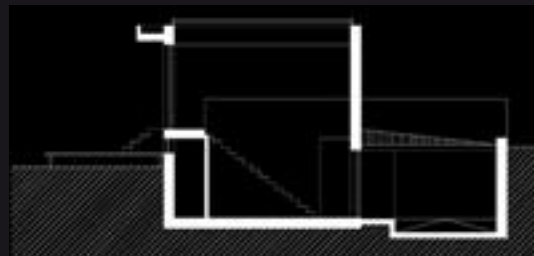
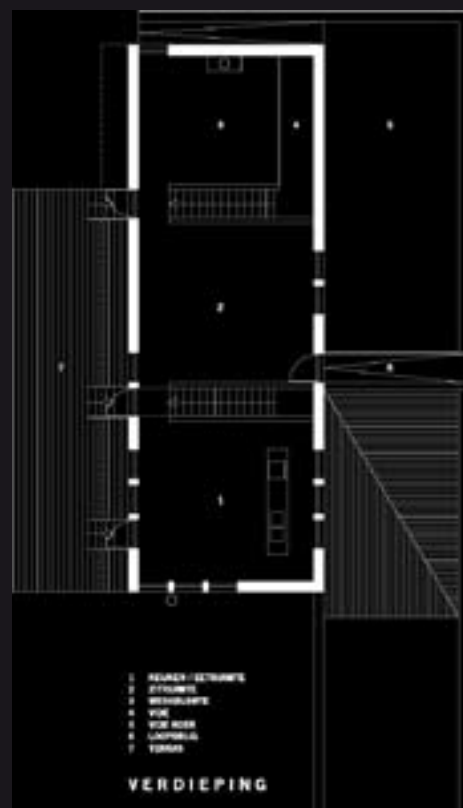
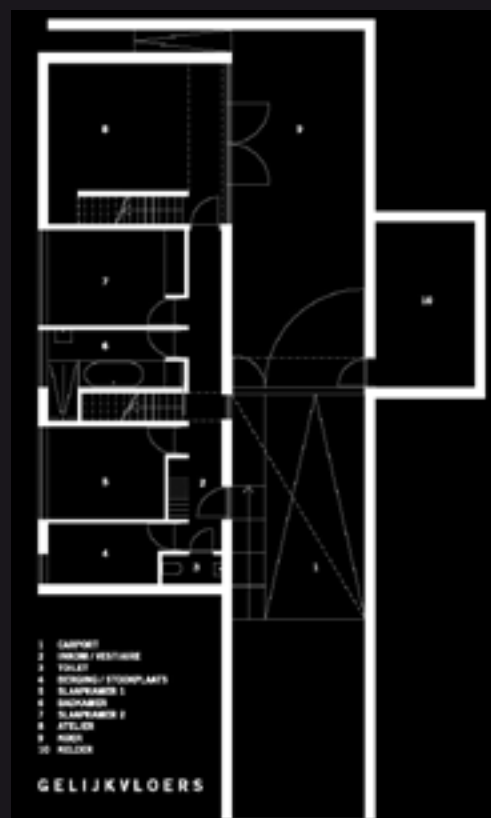
Het bouwperceel is gelegen aan een holle weg en ligt drie meter boven het niveau van het wegdek. We hebben ervoor gekozen de woning voor een stuk in te graven en op die manier een langgerekte buitenruimte in te sluiten. Aan de zijgevel bevindt zich de toegang en aan de achterzijde een terrasje als een omsloten buitenkamer. Het “ondergrondse” niveau bevat de nachtverblijven, het atelier en de nevenruimten en is opgetrokken in violet-bruin metselwerk met horizontale ramen waardoorheen je net over het maaiveld kan kijken. De carport is overdekt met zinken golfplaten en verwijst naar de typische bric-à-brac zelfbouwsels.

De bovenverdieping ligt net boven het maaiveld en biedt een weids uitzicht op de omgeving. Dit niveau is opgetrokken in houtskelet en corten-staal. De staalplaten cassettes, de identieke ramen en de horizontale en verticale voegen werden naar de logica van de skeletconstructie gemoduleerd. De leefruimte, zonder aparte kamers, is open en loopt door in het atelier. De volledige oppervlakte van de woning wordt hier in één keer ervaren.

WOONHUIS: WONING FAMILIE VANHEES

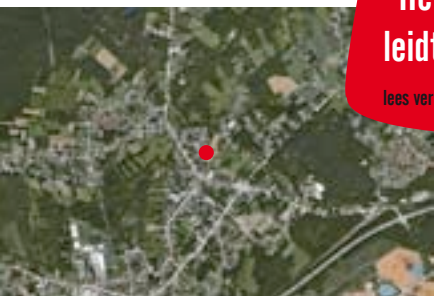
Huverterstraat 11, 3665 As

Bouwheer: Bart Vanhees en Laura Beijinha da Lança
Programma: vrijstaande eengezinswoning
Oppervlakte: 216 m²
Ontwerp: 2003
Oplevering: 2005

Architect: Massimo Pignanelli - Tim Vekemans

“Het verlaten van de eigen omgeving
leidt vaak tot de grootste verwondering.”

lees verder op p.57

De opdracht betreft het bouwen van een vrijstaande eengezinswoning in de context van een gemeentelijke verkaveling. Het bouwprogramma citeert een grote vraag naar uniciteit en compactheid. Het uitgangspunt van een balkvolume beantwoordt die vraag.

De vertaling van het bouwprogramma binnenin het huis is een minder klassiek grondplan. De ruimtelijke beleving van het interieur is verrassend opgebouwd binnen dit massief ogend volume. Specifiek ontworpen raamopeningen zoeken naar contact met de omgeving. Structureel is een eenvoudige en traditionele baksteen-en-beton-constructie gekozen, met het oog op het vakmanschap van de aannemer uit de buurt. In de buitenhuid krijgt de gevraagde uniciteit gestalte, met name door het toepassen van gelijmd metselwerk. De massieve textuur die je zo krijgt is erg aanwezig.

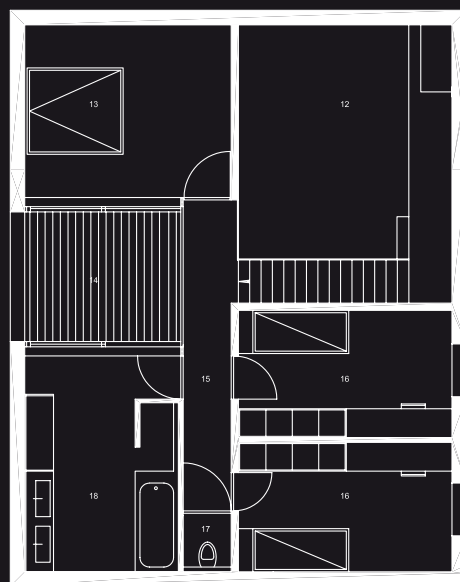

GELUKVLOERS

- 1 inkomhal / vestiaire
- 2 toilet
- 3 douche
- 4 bureau /
- 5 garage
- 6 open keuken
- 7 eetruimte
- 8 terras
- 9 zithoek
- 10 open haard
- 11 trap naar verdieping

VERDIEPING +1

- 12 vke
- 13 masterroom
- 14 terras / patio
- 15 nachthal overloop
- 16 slaapkamer kind
- 17 toilet
- 18 badkamer

GEITENSTALLEN:

GEITENSTALLEN OMMERSTEYN

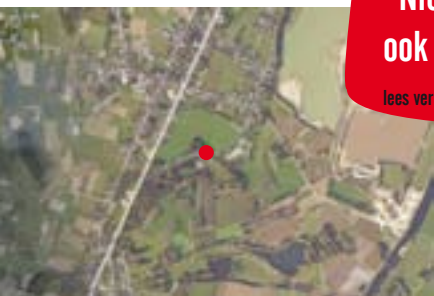
De Schiervellaan 5, 3650 Dilsen-Stokkem

Bouwheer: nv Ommersteyn
Programma: bouwen van geitenstallen
Oppervlakte: 2.158 m²
Ontwerp: 2001
Oplevering: 2004

Architect: SCOOP multiprofessionele architectenvereniging

**“Niet alleen het zichtbare,
ook het voelbare is van primair belang.”**

lees verder op p.88

Het bouwen van de geitenstallen kadert in een reorganisatie van een historisch kasteeldomein in Dilsen-Stokkem waarin landschap, landbouw en zorg de dragers zijn. De ‘open’ geitenstal werd gebouwd voor zeshonderd melkgeiten.

Om een natuurlijke ventilatie te krijgen werd er voor zes piramidale daken gekozen, die op het grondplan van een gangbare potstal geprojecteerd werden. Inspiratie voor deze daken haalden we uit de hopdrogerijen van Zuid-Engeland. Vertaald naar een hedendaagse vormgeving, bepaalde dit de piramidale dakvorm. Een permanente luchtstroom die langs de twee zijgevels wordt aangevoerd en met een schoorsteeneffect langs het dak het gebouw verlaat, zorgt voor een natuurlijk ventilatiesysteem. Aan deze stallen werden twee soortgelijke volumes bijgevoegd, één voor het opfokken van lammeren, een ander voor het verwerken van gewonnen zuivel.

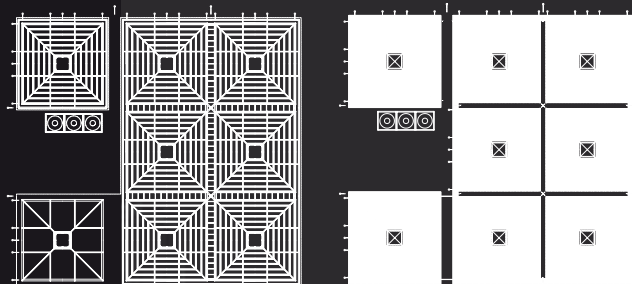
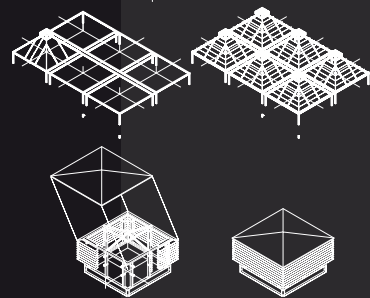
Door de opdeling in piramides van 15 x 15 meter wordt een ritme bekomen dat de schaal krijgt van de omliggende boerderijen. De stallen proberen zich in de omgeving in te passen doordat ze geplaatst zijn op een strak raster. De gecreëerde buitenruimtes tussen de gebouwen en nieuwe circulatieassen geven de omgeving opnieuw structuur.

De stallen werden opgebouwd volgens het klassieke patroon van een potstal. De keten van geiten voederen en melken, de opslag van melk, de verwerking en het rijpen van het eindproduct, zijn volgens een logisch organigram gerangschikt. De verwerkingsruimte zelf staat los van de stallen en ook de ruimte voor het fokken van de lammeren diende gescheiden te zijn van de hoofdstal, omwille van ziektes.

Maar naast natuurlijke ventilatie hebben we ook op andere manieren getracht om verantwoord te bouwen. Zo is het hout dat voor het bouwen van de stal gebruikt werd afkomstig van bomen die op het domein zelf gekapt werden. We kozen voor eenvoudige, traditionele stalmaterialen. Tegelijkertijd werd uitgebreid aandacht besteed aan details, waardoor eerder banale materialen als golfplaten en gegalvaniseerd staal een nieuwe dimensie krijgen. Er ontstaat architectuur die er duurder uitziet dan hij is. Rond de bebouwing worden nieuwe dreven, meidoornhagen en oude fruitbomen aangeplant.

SCHOOL: BOUW KLASSENVLEUGEL VOOR BSBO “DE BLOESEM”

Halmaalweg, Sint-Truiden

Bouwheer: Gemeenschapsonderwijs, Emile Jacqmainlaan 20, 1000 Brussel
Programma: acht klaslokalen met sanitaire voorzieningen en bergingen voor het buitengewoon onderwijs
Oppervlakte: 836 m²
Ontwerp: 2003
Oplevering: 2006

Architect: VBM architecten

“Architectuur is het resultaat van een denkproces dat tegelijk poëtisch en rationeel is.”

lees verder op p.93

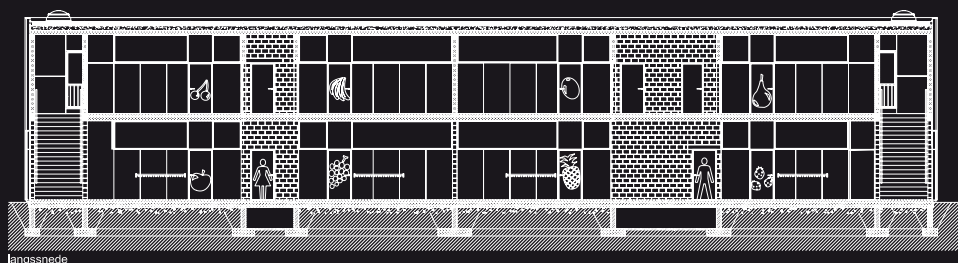
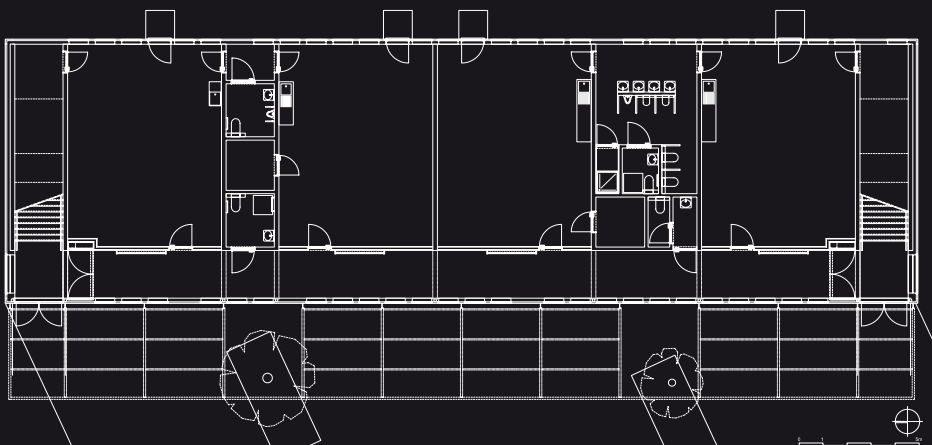
De ontwerpdoelstelling was het maken van een nieuwe, flexibele en faseerbare uitbreiding, die rationeel aansluit bij de bestaande gebouwen, maar die op een intense manier de school in contact brengt met het bestaande parklandschap. Het complex kreeg een kamvormige structuur met een lange ruggengraat aan de straatzijde en met armen die in het groen staan. Het park wordt op die manier een niet-versnipperde figuur die met zijn groene vingers de pleinen tussen de gebouwen binnendringt.

Het gebouw is geconcipieerd met een flexibel, repetitief systeem dat uiterst prijsgunstig gerealiseerd is. De gevels zelf worden opgebouwd als een lichte maar dik geïsoleerde houtskeletbouw. De dragende wanden zijn massief en zorgen voor de nodige thermische capaciteit om het gebouw fris te houden in de zomer. De ramen in de gevels worden opgebouwd in een alternerend patroon. De random verspringingen zorgen voor de herkenbaarheid van elke klas en vermijden een vervreemdende monotonie.

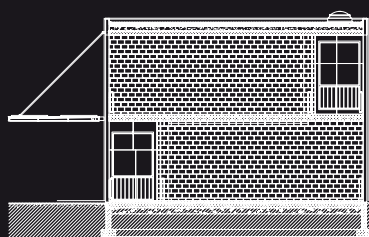

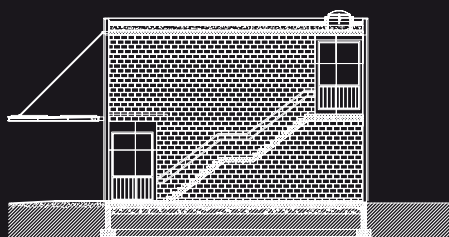

langssnede

dvarssnede

dvarssnede

De Gregorio & Partners

Wat is uw architecturale filosofie?

Wij willen aan architectuur werken, niet vanuit het beeld maar op basis van onderzoek. Onderzoek naar haar functie, programma, techniciteit, budget, maar ook naar haar omgeving, haar roots en de relatie met de stedelijke identiteit. Kortom, onderzoek naar samenhang.

Zo vinden wij dat projecten zich moeten inpassen in de identiteit van een stad. Architectuur gaat voor ons om de stad en de samenleving, niet om het ego van de ontwerper.

Elke stad is anders. We gaan telkens op zoek naar de ziel en het geheugen van de stad en van haar inwoners.

'Stedelijke identiteit' heeft niet alleen met architectuur te maken. Het heeft veel te maken met het collectief onderbewuste. Met de psychoanalyse van een stad. Voor ons is de stad een levend wezen, waar je omzichtig mee moet omspringen. De vorm, de inplanting en de dimensie van een gebouw of een complex zijn niet het resultaat van een ik-gericht creatieproces vanuit de architect die absoluut wil scoren, maar het logische gevolg van een intense denkoefening, waarbij ook veel emotionele intelligentie, inlevingsvermogen en cultuurfilosofische achtergrond nodig zijn. Zodat men achteraf het gevoel heeft: dat gebouw hoort hier echt thuis.

Architectuur gaat uiteindelijk vooral over schaal (hoe "hoog" is de stad?), verschijningsvorm (is dit een torenstad of juist niet?), over stedelijk grid (hoe oogt het stratenpatroon?), gevelmaterialen en de verhouding met glas/gesloten gevel, stedelijk groen... Iedere stad, iedere plek heeft zijn eigenheid, zijn typologie. De juiste materialen maken het verschil. Een materiaal is iets sensueels, het moet goed aanvoelen, iets wat wij 'korrel' noemen. 'Korrel' is de mate waarin een gebouw poreus wordt, concreet, en met zijn omgeving gaat dialogeren of zelfs organisch vergroeien. Materialen moeten bij de stad passen, eerder dan bij de toevallige smaak van de architect.

Groen is nog zo'n belangrijk element. Het is een middel om de hardere architectuur te verzachten, te integreren in haar omgeving en om een gebouw haar juiste schaal te geven. En het zorgt voor de nodige architecturale bescheidenheid. Het groen is méér dan een decor. Het herinnert ons eraan dat architectuur over levende materie gaat, en dus zelf ook moet leven, moet meegroeien met de gebruiker of bewoner.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

De Groene Boulevard was een erg boeiend project, vooral omwille van de zoektocht naar identiteit, de stedelijke en menselijke dimensies, de noodzakelijke samenhang, zowel in projectaanpak als in ontwerp... Het zijn niet de kasseien, niet de paaltjes, niet de rijrichting of de verlichting die de boulevard zijn eigenheid geven. De Groene Boulevard heeft meteen aansluiting gevonden met het karakter van de stad en de bewoners. Deels hebben we dat gecreëerd met een licht nostalgische ingreep (nl. de dubbele bomenrij "zoals het vroeger was"), maar ook door het barokke flaneergedrag van de Hasselaar en de drang naar volkse praal te vertalen in een heuse wandelpromenade, de inrichting van het Leopoldplein en het evenementenplein op de vroegere 'place d'arm' (Kol. Dusartplein). Identiteit ligt in het geheel, in de samenhang tussen de delen. De Groene Boulevard was wellicht het eerste infrastructuurproject in België van die omvang, dat de bewoner/bezoeker/gebruiker, als uitgangspunt en als finale toetssteen, centraal stelde en voor die aanpak ook de nodige middelen inzette.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Op een bepaald niveau misschien wel, maar Limburg als één grote herkenbare regio aanduiden, lijkt ons iets te ver te gaan. Het Limburg-gevoel cultiveren kan verstikken. Voor ons heeft iedere plek zijn eigen verhaal, een eigen context, een eigen identiteit; daarin verschillen de dorpen en steden van Limburg even sterk van elkaar als van deze van andere provincies.

Wat mezelf betreft, ik ontwerp, misschien omdat ik me een mediterrane architect voel, vanuit passie, dikwijls voor de dingen van alledag: een mooi stadszicht, een bankje onder de boom, een drempel om op te zitten... Plaatsen voor de momenten waarop mensen zich een plek (en bij uitbreiding de hele stad) kunnen toe-eigenen.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Ik zou het niet weten. Waarschijnlijk vanaf het moment dat ik besefte dat de kleren die we dragen, de ruimte rondom ons, de architectuurdozen waarin we leven, opstaan, slapengaan, vrijen, sterven... ons leven beïnvloeden, wellicht voor een groot deel zelfs bepalen. En ik wil daar graag een bescheiden bijdrage aan leveren, niet vanuit een hautaine, autoritaire (design)houding, maar met een zoektocht naar stedelijke verleiding.

Studio dhoore_vanweert

Wat is uw architecturale filosofie?

Studio dhoore_vanweert creëert ruimte als gevolg van onderzoek naar de functie, het concept, de eigenheid van de plek en de aard van materiaalgebruik en techniek. Dit resulteert in een verrassende en eenvoudige architectuur.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

In dit project is de relatie tussen het concept en de functie zeer sterk aanwezig. De vooropgestelde idee 'draagt' de invulling, waardoor er geen overbodige elementen het beeld vertroebelen, wat leidt tot een eenvoudige beeld en leesbare ruimte.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

Deze manier van werken maakt het mogelijk om te ontwikkelen en te bouwen in zowel een landelijke als een stedelijke context, op elk schaalniveau.

Verenoten:

Wim Dhoore, Jan Vanweert

Medewerkers:

geen

Oprichtings:

2002

Hans Maes

Wat is uw architecturale filosofie?

Een gebouw voldoet uiteraard aan bepaalde technische eisen en een programma, opgegeven door de opdrachtgever, maar een goed gebouw zou nog meer moeten zijn. Architectuur draagt in zich een gelaagdheid die er niet altijd voor hoeft te zorgen dat het er ingewikkeld uitziet, maar zeker dat het zich niet onmiddellijk volledig blootgeeft.

In hoeverre is het geselecteerde project representatief voor uw visie als architect?

De gelaagdheid vind je bijvoorbeeld terug in:

- de behandeling van het terrein en de plaatsing op het stuk grond,
- de plaatsing van de ramen, waardoor het licht in de woning voortdurend verandert,
- de combinatie van materialen en kleuren en de overgangen tussen de verschillende ruimtes.

Bestaat er voor u iets als een Limburgse context?

De vraag lijkt een provincialistische eigenheid te insinueren, die in mijn ogen onbestaand en zelfs misplaatst is. Er bestaat inderdaad zoiets als streekgebonden eigenschappen, maar die worden niet begrensd door provinciegrenzen.

Wanneer of hoe werd u zich bewust van architectuur?

Door het te beleven.

Oprichtings:

1997 (zelfstandig architect)

appartement niet
meer verlaten.

Blz. 48

ET WINKELCENTRUM

WINKELCENTRUM

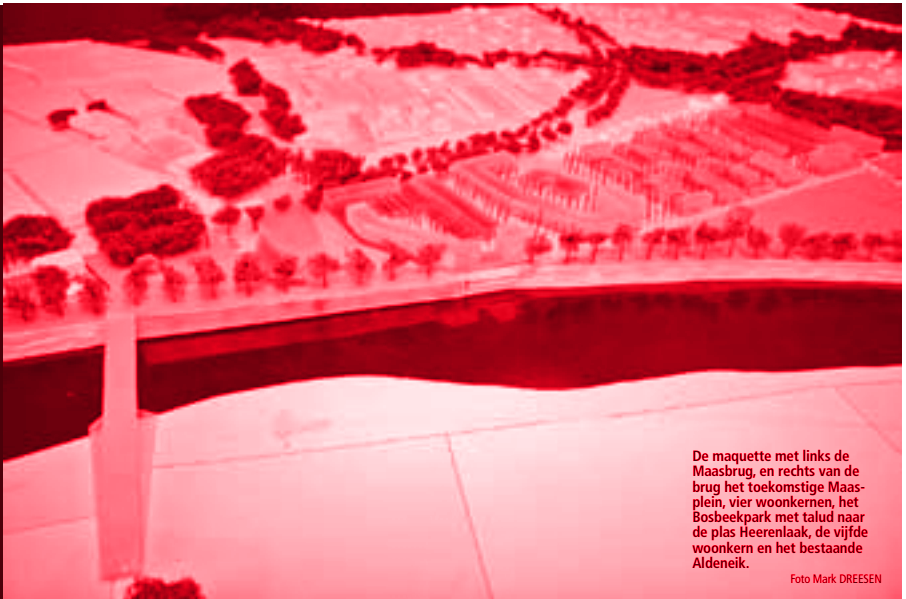
Blz. 42

Maaseik, stad aan de Maas

Stad plant
500 nieuwe
woningen
langs Maas

Maaseik

Het stadsbestuur van Maaseik heeft plannen voor een nieuw woonproject tussen het stadscentrum van Maaseik en de historische kern van Aldeneik. Op de voormalige terreinen van kiezelmolen Dragetra tussen de Maasbrug, de Ringlaan, de Maas en waterplas Heerenlaak wil de stad 500 nieuwe woningen oprichten. "Deze woningen geven ruimte aan tweeduidzand nieuwe bewoners in Maaseik," aldus schepen Tollenaere van Ruimtelijke Ordening. "Zelf willen we zo weinig mogelijk geld stoppen in het project. Om die reden werken we samen met de privésector."

De maquette met links de Maasbrug, en rechts van de brug het toekomstige Maasplein, vier woonkernen, het Bosbeekpark met talud naar de plas Heerenlaak, de vijfde woonkern en het bestaande Aldeneik.

Foto Mark DREESEN

"Het nieuwe woonproject moet Maaseik weer een stukje dichterbij de Maas brengen," zegt burgemeester Creemers.

"Om die reden heet het project ook Maaseik, stad aan de Maas. De Ringlaan heeft Maaseik van de Maas weggedrukt. Op een terrein van 5 hectare willen we de stad verruimen naar het water toe. Maaseik en Aldeneik worden op deze manier met elkaar verbonden en we worden ook een stad aan de Maas, al laten we de Maasoever vrij voor het publiek."

Schepen Tollenaere: "Voor dit masterplan hebben we de Vlaamse Bouwmeesters aangesproken. Ontwerpteam TV360&Bas Smets heeft nu de krijtlijnen vastgelegd voor de nieuwe bestemming. Het is een ambitieus plan dat nog enkele jaren zal nodig hebben om volledig gerealiseerd te zijn. Als stad staan we in voor de kosten van het masterplan en de aanleg van de wegen en nutsleidingen, maar de verdere ontwikkeling willen we laten invullen door de privésector."

• Maasplein

Wie vanaf Nederland over de Maasbrug Maaseik binnenkomt, zal na de brug een groot plein oprijden. "Het gaat om een mooi Maasplein met bomen dat een tegenhanger moet worden van de Markt," zegt architect Jan Mannaerts. "De vroegere schippersherberg met aparte architectuur wordt geïntegreerd in het nieuwe Maasplein dat aan de Maas een kade krijgt voorzien van een bomenrij."

• Transferium

Naast het Maasplein wordt een transferium voorzien met bushaltes voor De Lijn. Een brede brug die meer op een platform lijkt over de Ringlaan geeft voetgangers en fietsers veilige overstekmogelijkheden naar Nederland. Om de brug over de Ringlaan aan te leggen, voorziet men op deze plaats een verlaging van de Ringlaan.

• Woningbouw

Vlak naast het transferium worden vijf woonkernen gerealiseerd langs de Maas. Elke woonkern geeft uit op de Maas die gescheiden wordt

door een Maasboulevard. Langs de Maasboulevard is er ruimte voor horeca of winkels met een toeristisch-recreatieve uitstraling. "Geen winkelcentrum," benadrukt schepen Verlaak. "Het winkelcentrum situeert zich in het centrum van de stad." De vijfhonderd woningen bestaan uit appartementen en vrijstaande panden.

• Bosbeekpark

Met de bouw van woon- en winkelcentrum Kloosterbempden is de stad haar stadspark en speelplein kwijt. "Tussen de vierde en vijfde woonkern voorzien we een nieuw stadspark," zegt burgemeester Creemers. "Het wordt een park met groenvoorzieningen en speelplein dat met een talud uitsteekt op de waterplas van jachthaven Heerenlaak. Er is mogelijkheid om met bootjes aan een steiger aan te meren. Via het park kan men naar het stadscentrum wandelen."

• Aldeneik

De vijfde woonkern is de schakel tussen het stadspark en de historische kern van Aldeneik. Er worden verschillende woonvormen voor-

zien. Appartementen met zuidoverterrassen die uitgeven op de Maas behoren tot de mogelijkheden. Ook woningen voor ouderen en huizen met tuinen zijn opgenomen in het concept. Architect Jan Mannaerts: "Voor de realisatie van de woningen moeten wel gronden aangekocht worden van Dragetra en particulieren. Enkele woningen langs de straat Bleumerhoven willen we aankopen en afbreken zodat het project gerealiseerd kan worden."

• Maasoever

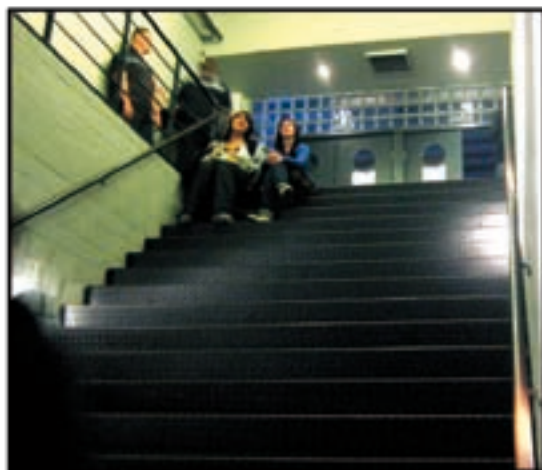
In het ambitieuze plan zijn ook de Maasoever opgenomen. "We willen de Maasoever gloeiend maken tot tegen de wandelboulevard die pas is aangelegd," aldus schepen Tollenaere. "Om dit te realiseren wordt er contact opgenomen met De Schepvaart." Het hele project moet Maaseik doen uitstralen en dichterbij de Maas brengen.

Mark DREESEN

Maasbrug blijft behouden

Met de voorstelling van dit nieuwe plan Maaseik, stad aan de Maas, verdwijnt het idee om de Maasbrug te verplaatsen. "We wilden de Maasbrug enkele honderden meters verplaatsen zodat ze uitgaaf op het centrale plein van woon- en winkelcentrum Kloosterbempden," zegt burgemeester Creemers. "Volgens de Vlaamse Bouwmeesters ligt de Maasbrug op een ideale locatie om mee geïntegreerd te worden in dit nieuwe project." Volgens architect Jan Mannaerts moet er wel iets met de brug gebeuren. "Deze brug is onveilig. Fietsers en wandelaars hebben te weinig plaats om over te brug te geraken. Ook aan de uitstraling van de brug moet gewerkt worden. De brug kan een mooie toegangspoort zijn tot Maaseik, maar dat is het op dit moment niet. Welke stad in België heeft het voorrecht een ligging te hebben aan zo'n mooie natuurlijke stroom?"

DE GASTEN VERDWIJNEN EEN VOOR EEN IN DE NACHT EN STRAKS ZAL HET WERKVOLK WEER OPDAGEN. DIT IS HET VERHAAL VAN EEN PLEK IN EEN STAD WAAR BEWEGING IS. DE BUURT GROEIT. LATEN WE HOPEN DAT ER IN DE TOEKOMST NOG STEEDS PLAATS ZAL ZIJN VOOR **ROCK N ROLL**.

Deze strip gaat over de MUZIEKODROOM, Boetstraat 9, Hasselt. Muziekcentrum sinds 1998 waar concerten, muzieklessen en repetities plaats hebben. In 2006 werd het centrum uitgebreid met een nieuwe concertzaal i.s.m. architect Jan Kaymis. Info: www.hippo-architecten.be www.muziekodroom.be

Wanatoe
28 juni 2007

Welkom

Toen ik nog als student door Limburg rondwaarde, ging ik dolgraag naar deerven van de kunstacademies. Daar werd de betere muziek gedraaid, daar bereikte het altijd net ietsje meer. Op die manier leide ik aardig wat kunststudenten en hun werk kennen. Als ik hen later nog eens tegen het lijf liep, waren sommigen goed bezig, terwijl anderen worstelden met hun carrière. Want - laten we mekaar geen misje noemen - als kunstenaar aan de bak komen als je net bent afgestudeerd, is niet altijd evident. Daarom de Wanatoeprijs. Elke laatstejaarsstudent van de kunstopleidingen van de Limburgse hogescholen komt daarvoor automatisch in aanmerking.

Wat wil Het Belang Van Limburg eigenlijk doen met die prijs? Gewoon: dat kleine zetje in de rug geven. En ook: meer naamsbekendheid genereren, niet alleen voor het prijzbest uit, maar ook van de andere laureaten die we in deze dikke Wanatoe aan u voorstellen. Zo willen we u ook aansporen om het werk van alle laatstejaars aan de Limburgse kunstopleidingen van de PHL en de KHLim eens te gaan bekijken. Het talent van morgen: u was er nu al bij.

Daarom willen we u ook graag uitnodigen, aanstaande zaterdag om 18.30 uur, in het Beeldhof van Hasselt waar kunstencentrum Z33 is gevestigd. Dan reiken we de Wanatoeprijs uit, naast nog een aantal andere prijzen. De winnaar van de Wanatoeprijs mag rekenen op een pagina aandacht in de Wanatoe: mooie reclame met andere woorden, die tot 300.000 lezers bereikt. Daarnaast krijgt hij of zij ook een leuk cadeautje - een waardebon voor een weekendje weg om lekker te relaxen - en proberen we zijn of haar werk ook in het culturele veld in de spotlight te zetten.

Blijf vooral plakken na de uitreiking, want de vernissaging van expo 'Stadus Joli' volgt nog (u bent er meer over op bladzijde 15) én er is een vette party met dj's Jules N en deUS-opperhoofd Tom Barnman. Gratis.

Rest ons nog iedereen te bedanken die aan de Wanatoeprijs heeft geholpen: alle laatstejaarsstudenten van de kunstopleidingen, de mensen van de PHL en de KHLim, de jury die haar rechtvaardige oordeel wilde én de medewerkers van Z33, met name Danny Bierset en Jan Boelen. Zo, wij zien u zaterdag dus. En de studenten, die zien we ook daarna nog terug, welken?

Christof Rutten
Coördinator Wanatoe

DE JURY

De twaalf laureaten die in deze bijlage aan u worden voorgesteld, werden geselecteerd door een professionele jury. Die bestaat uit: Jan Boelen, directeur van het Hasseltse kunstencentrum Z33 en lid van Designplatform Limburg, Heidi Ector, winnaar van de Wanatoeprijs 2006, Joos Meesters, journalist Wanatoe, Steven Op de Beeck, artistiek coördinator van de Genkse werkplooi voor beeldende kunstenaars FLACC, Massimo Pignatelli, voor het Hasseltse architectuurcentrum Architectuurwijn en Marie-Luise Ryckaert, journalist van het Nederlandse tijdschrift over stroomgeving Items.

DE PRIJZEN

HASSELT - Naast de hoofdvogel, de Wanatoeprijs zelf, worden er nog meer prijzen uitgedeeld. Even oplijsten.

Prijs Platform Beeldende Kunsten Limburg

Het Platform Beeldende Kunsten Limburg is een samenwerking tussen CIAP, FLACC, NICC Limburg en Z33 en een initiatief van de provincie Limburg. Het Platform coördineert het aanbod aan beeldende kunsten in Limburg, stimuleert creativiteit, kwaliteit en samenwerkingsverbanden en brengt de communicatie met de verschillende instanties en het publiek op gang. Het Platform Beeldende Kunsten voorziet als prijs een gericht opdracht binnen zijn werking.

Meer info: www.platformlimburg.be/limbkg

Prijs Design Platform Limburg

Het Design Platform Limburg is een netwerkorganisatie die partijen samenbrengt die zich vanuit culturele, economische, creatieve, onderzoeksgericht en educatieve invalshoeken met design bezighouden. De prijs van het Design Platform bestaat uit een declaratie aan de expo 'Toegestaan 12'.

Meer info: www.designplatformlimburg.be/design

Prijs Architectuurwijn

Architectuurwijn is een architectuurcentrum dat de aandacht richt op kwaliteitsvolle bodendaagse architectuur aan de hand van publicaties, lezingen, architectuurmededelingen, tentoonstellingen, studie- en projectwerkzaamheden. Architectuurwijn werkt momenteel aan een publicatie met 28 openbare gebouwen die de laatste tien jaar in Limburg worden gebouwd. Daar wordt den factiel project aan toegevoegd het meest openbare architectuurendwerk uit de Wanatoeprijselectie.

Meer info: www.architectuurwijn.be

Opleidingen aan de KHLim en PHL

HASSELT/GENK - U voelt na het lezen van deze Wanatoespecial zelf de creatieve kriebels opborrelen? Leef uzelf uit aan de kunstopleidingen van de PHL in Hasselt of de KHLim in Genk.

KHLim

Welke richtingen biedt de KHLim in Genk aan op artistiek vlak? Heel wat. We sommen ze even voor u op: fotografie, televisie-film, grafisch ontwerp, productdesign, animatiefilm, communicatie en multimediaal design. Inschrijven kan vanaf 2 juli op de campus Diepenbeek (Agoraphonow B) milt ter plekke info van de docenten van de Media & Design-academie. U kan ook het werk van de laatstejaars nog bewonderen: op zaterdag 30 juni en zondag 1 juli van 14 tot 17 uur, Wijk naar As 50 in Genk. Op zaterdag 8 september is er van 10 tot 17 uur nog een inloopdag op de Campus Genk.

Meer info: www.khl.be

PHL

Ook aan de PHL in Hasselt kan u uw creatieve en kwijt: architectuur, grafisch ontwerp (grafische, reclame- of interactieve vormgeving), interieurarchitectuur, juwelentwerp en edelmetaalkunst en vrije kunsten (beeldhouwkunst/keramiek/ruimte media/vrije grafiek/schilderkunst/glas kunst...). Inschrijven kan vanaf 2 juli. Infodagen op 3 juli, tussen 15 en 20 uur op de Campus Elde Linestraat in Hasselt en op 15 september tussen 10 en 16 uur.

Meer info: www.phl.be

"BOUWVAKKERS SNOER ik de MOND"

Elle Hermans, ARCHITECT op de dansvloer

Wanatoe
28 juni 2007

HASSELT - De twee grote passies van Elle Hermans, dans en architectuur, hebben samen een kindje gemaakt: haar afstudeerproject. De 25-jarige Hasseltse ontwierp een dansschool/cultuurhuis waarvan de constructie gebaseerd is op het menselijke lichaam. "Of het gebouw er ooit zal komen? Als iemand héél veel geld heeft, kan dat (lacht)."

Het futuristische afstudeerproject van Elle Hermans: een cultuurhuis dat meteen ook als brug fungeert.

Foto Karel HEMERLUXX

"Naast architectuur is dans een passie van me", zegt Elle Hermans. "Ik dans bij Most Wanted, de streetdancegroep van Noortje Grauls, en geef ook dansles. Ik ben er bijna dag en nacht mee bezig. In mijn proefschrift had ik al de relatie tussen dans en architectuur onderzocht. In mijn afstudeerproject heb ik daar een vervolg aan gebreed." Ze ontwierp voor Maastricht een cultuurhuis dat overdag fungeert als dansschool. "Het gebouw zou net buiten de ring gebouwd worden en van daar letterlijk een brug slaan naar de binnenstad." Lichaam, dans en beweging bepalen niet alleen de inhoud maar ook de vorm van het nogal futuristisch ogende complex. "Ik heb het gebouwd als een lichaam", zegt Elle. "Met een stalen constructie als menselijk skelet en daartegen glas en aluminium die als spiervezels over elkaar schuiven. Beweging heb ik gesuggereerd door de muren schuin te zetten en veel transparante materialen te gebruiken. En om de ringweg over te steken moet je letterlijk omhoog en omlaag wandelen." Het exacte prijskaartje kent de architecte niet, maar een ding staat vast: "Het hele gebouw is maatwerk en daardoor bijzonder duur. Ik besef wel dat ik straks met veel kleinere budgetten zal moeten werken, maar ik dacht: het

is de laatste keer dat ik nog eens uit de bol mag gaan en nergens rekening mee moet houden, laat ik ervan profiteren (lacht)."

Voldoening

Op 30 juli begint Elles stage bij architectenbureau 50N5E dat onder meer de Tweetorenwijk in Hasselt renoveerde. "Ik ben wel al architect, maar moet nog twee jaar stage lopen om zelf mijn handtekening onder een plan te mogen zetten. Mijn vriend is ook stagiair en we dromen van een eigen bureautje." De website is er al: dh-architecten.be, de d van Dautzenberg, de h van Hermans. "Ik wilde onder meer architect worden omdat ik een beroep wilde dat me veel voldoening zou schenken", zegt Elle. "Ik denk dat het wel een goed gevoel geeft als je ontwerp er staat en je klanten tevreden zijn. Je mag niet vergeten dat de meeste mensen zowat hun hele leven moeten afbetalen voor hun huis. Als architect moet je je bewust zijn van het vertrouwen dat ze je schenken." "Ik hoop dat het geen teleurstelling wordt, want je hoort wel eens dat een architect alleen maar wordt ingeschakeld om de ellende op te lossen als er iets scheelt. Maar ik durf te dromen dat het creatieve zal primeren."

Mannenwereld

Nog een droom: haar eigen huis bouwen. "Al zou dat wel eens voor discussie kunnen zorgen met mijn vriend (lacht). Ach, het zal wel meevallen. We hebben allebei zowat dezelfde visie op architectuur. We houden beiden van een moderne stijl met hoge ruimtes." En wat als ze het verzoek krijgt om een huis te tekenen dat haar absoluut niet kan bekoren? "Zo'n typisch Engelse cottage met tierlantijntjes ontwerpen zou ik heel moeilijk vinden. Maar ik weet dat je als beginnend architect niet te kieskeurig mag zijn. Anderzijds zou ik de klant wel zeggen dat het niet mijn ding is en dat ze misschien beter uitkijken naar een andere architect." Wat wel helemaal haar ding is, is het werk van de Iraakse Zaha Hadid. "Ik hou ervan hoe ze echt de zwaartekracht onder je voeten uit kan trekken. Bovendien is het een vrouw die goed presteert in wat nog altijd een beetje een mannenwereld is. Je moet goed kunnen omgaan met bouwvakkers, hé." Hoe vallen werkbezoeken mee voor een jonge, blonde architect? "Je krijgt in het begin veel commentaar, maar dat gaat snel over als je ze de mond snoert. En daar heb ik geen probleem mee (lacht)."

Joos MEESTERS

De jury:

"Een gedreven architect die uiterst persoonlijk werk levert. Door dans en architectuur te laten samensmelten komt ze tot een interessante combinatie die mogelijkheden biedt."

Verklarende woordenlijst

bebording:

Houten platen die als onderdak op een dak gelegd worden voordat de pannen erop gaan.

caleien:

Vergelijkbaar met het pleisteren van een gevel, met dat verschil dat pleisterwerk een vlakke gevel oplevert, terwijl een gecaleide gevel de textuur van de onderliggende baksteen nog zichtbaar laat. Is meestal wit, beige of grijs van kleur.

cassettes:

Grote tegels voor op de gevel, vaak uit aluminium; tussen cassettes en gevel komt isolatie.

doorzonkamer:

Een rechthoekige leefruimte met op de twee koppen een groot raam.

duurzaamheid:

In de context van architectuur verwijst 'duurzaamheid' naar stijlen en trends: een duurzaam gebouw is een gebouw dat niet trendgevoelig is en over zijn hele levensduur niet gedateerd geraakt.

geleding:

De verhoudingen van de geveldelen.

gevelsluiting:

Ramen en deuren.

inpandig:

Meestal met betrekking tot terrassen. Een inpandig terras hangt niet tegen de gevel maar ligt achter de gevellijn. Als het niet om de bovenste verdieping gaat, is een inpandig terras dus altijd overdekt.

kamvormige structuur:

Bebouwing van een perceel (meestal met meerdere woningen) die lijkt op een kam door de afwisseling van gebouwen en open ruimte. Deze structuur zorgt voor semi-publieke ruimtes.

keperspanen:

Grote overspanningen in houten balken.

ontsluitingspasserelles:

Loopbruggen die je oversteekt om een ruimte te betreden.

sheddakstructuur:

Een hellend dak in de vorm van een rechthoekige driehoek, ook wel lessenaarsdak genoemd.

travertijn:

Soort natuursteen. Gelig-beige, zeer poreus.

uitkragen:

Een verdieping van een gebouw kraagt uit, als ze verspringt ten opzichte van de verdieping er onder zonder dat die insprong door een kolom wordt opgevangen. Mits voldoende beton en staal kan een constructie als het ware een paar meter 'zweven'.

vakwerkliggers:

Stalen liggers of profielen, 'poetrellen' in de volksmond, worden vaak met meerdere balken aan elkaar gelast. Voorbeeld: in sporthallen zie je in het plafond niet één stalen balk, maar meestal meerdere, met daar tussenin driehoekige figuren in staal. Dat zijn de vakwerkliggers.

vertand gabarit:

Gevelcomposities die telkens "een sprong terug" maken.

woonstrippen:

Een lint van aan elkaar geschakelde woningen.

Colofon

Redactie

Jan Bloemen, Hans Maes, Dimitri Minten, Isabelle Pauwelyn, Luk Santermans, Tim Vekemans, Tim Willems
Sara Weyns (hoofdredactie)

De opgenomen bouwprojecten werden geselecteerd door:

Katrien Vandermalie (directeur VAI), Iwan Strauven (redactie A+) en Mario Deputter (team Vlaams Bouwmeester)

Bindredactie

Mark Cloostermans

Ontwerp

Tim Willems

Fotografie

Bram Rumbaut, behalve: Niels Donckers (p5,6,7);
Philippe Van Gelooven (p9,10 linksboven,middenboven,
onder,13,14,60 boven,83,84,96 boven,107,108,111);
André Bertels (p10 rechtsboven en midden);
Anja Van Eetvelde (p76,110,112);
Marc Sourbron (p27,28); Toon Grobet (p37,38,115,116);
Jan Wouters (p48,49); Wim Dhoore (p63,64);
Paul d'Haese (p102,103,104)

Reflexies

Jan Bloemen (p34-35), Hans Maes (p48-49), Dimitri Minten (p86-87), Luk Santermans (p142-143), Tim Vekemans (p122-123), Tim Willems (bijlage)

Artikels

Belang van Limburg
Concentra

Druk

Concentra Grafic

Uitgever

Architectuurwijzer vzw
v.u. Dimitri Minten

Copyright

Architectuurwijzer vzw

ISBN-nummer

9789081253017

geprint en gebonden in België

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Architectuurwijzer vzw
Postbus 80
3500 Hasselt
info@architectuurwijzer.be
www.architectuurwijzer.be

Medewerkers

Dimitri Minten
Jan Bloemen
Tim Vekemans
Isabelle Pauwelyn
Jo Broeckx
Tim Willems
Luk Santermans
Massimo Pignanelli

Architectuurwijzer wordt gesteund door
de Vlaamse Gemeenschap

Met bijzondere dank aan de Limburgse architecten voor hun medewerking, de opdrachtgevers van de bouwprojecten, Z33 en de jury.

De redactie is niet verantwoordelijk voor onnauwkeurigheden of ontbrekende gegevens in de aangeleverde projectinformatie.